

SMOGOVCI 1 STRAŠNI BONGO

Branimiru

Poglavlje prvo

U KOJEMU SAZNAJEMO DA JE FRANJO TAHI BIO CRVENKAPICA PREMA NOSONJI OD MRAKOVČANA I MOKRICA

»Povedi me, daleko od ovih ljudi«, pjevao je Nosonja svojim groznim glasom, od kojega je padao mrak na oči čak i krticama na obližnjim njavama. Jednom je rukom držao upravljač »diane«, a drugom se naslanjao na otvoreni prozor i prstima udarao po vrućem limu. Nije lupkao prejako, da ne otpadnu vrata. Znao je on svoju »dianu«, jer ju je kupio na sajmištu već napola raspadnutu u ono doba prije četiri godine kad mu se »fićo« bio skljkao u grabu i više nikada nije iz nje izišao.

— Striček Nosonja, kaj vi nemate u autu radio? — podmuklo upita Štefek sa stražnjeg sjedala.

Ne — reče Nosonja — ja sam sam svoj radio. Imam deset stanica. Da čuješ?

Ne sačekavši odgovor Nosonja otpjeva još nekoliko taktova lake glazbe, zatim ulomak operne arije, najednom progovori engleski da saopći vijest o jezerskom čudovištu, a onda se

javi uzbuđenim glasom kao reporter s iračko-iranskog ratišta i završi vremenskom prognozom na njemačkom jeziku.

Izvršno — javi se tada prirodnim glasom. Imat ćemo lijepo vrijeme, toplo i sunčano, s temperaturama između 30 i 33 stupnja. Samo će povremeno padati sjekire.

Cobra se smješкао. Sjedio je do Nosonje i promatrao visoke, guste stabljike pšenice. Sunce se ukotvilo na nebu i zgranuto gledalo čudno vozilo na vijugavoj, uskoj cesti, valjda cirkusko. Na krovu se njihalo nesigurno brdo kovčega, štafelaja, slikarskih platna i još tusta trica i vrećica, šareni jedrenjak u tihom oceanu žita.

Štefek se okrene i mahne Mazalu koji je dostojanstveno sjedio na »vespi« i kaskao za »dianom«. Od Dunje su se vidjele samo ruke oko Mazalova struka i komad kacige iza Mazalova kalpaka.

Joj, kak buju se nagutali prašine kad više ne bu asfalta — unaprijed se veselio Nosonja. Cesta se stala uzdizati.

Pazite striček Nosonja — javi se maleni dječak koji je sjedio pokraj Štefeka. Previše ste na sredini.

No, sad se našao instruktor - - progunda Nosonja i nastavi voziti po samoj crti.

Maleni dječak Bongo slegne ramenima. Upravo je, bez posebnog uzbuđenja, čekao da navrši pet godina. Čudan dječaćić taj Bongo,

zasad jedini sin Drageca Vrageca i Šonje. Znao je uporno i pažljivo gledati čovjeku u oči sve dok se gledani ne bi stao češkati od neugode. Kao da je čitao misli, na časnu riječ.

Nosonja reče Cobra — ako Bongo nešto kaže, najbolje je poslušati.

Ja nikoga ne slušam — pobunio se Nosonja i razmaženo šmrknuo. — Ja sam slobodan čovjek, žena i dijete su mi na moru, a vas vodim u prirodu, smogovci, u oker žitnih polja pod pariško plavim nebom, u.. .u vražju mater!

»Diana« je, naime, izronila na vrh uzvišice i ugledala desetak metara pred sobom gadnu njušku neke prašne »žabe«.

Nosonja vrisne, raskolači oči i naglo okrene upravljač udesno.

Nismo u Engleskoj, budalo! — uzbuđeno je vikao u retrovizor, dok se »žaba« naglo smanjivala.

A on je smanjio brzinu i skrušeno rekao Bongu:

Imao si pravo, ti malo čudovište.

Iza sljedećeg zavoja bljesne na modroj pozadini dvorac Mrakovčan. Kao u priči uzdizali su se vitki tornjevi, nazubljene zidine i uski, visoki prozori.

Možda nađemo Trnoružicu — reče Štefek Bongu.

— Ili nekoga ko pije ružicu — tajanstveno se osmehne čudni sin Drageca Vrageca i mame Šonje.

Ma gledajte kakav je! I to je sve naše!
Moje! — vikao je Nosonja očiju užarenih od
posjedničke sreće.

Dječaci još nisu vjerovali. Znali su oni
Nosonju, znali su da se pravi važan.

— Ovaj... oprezno upita Cobra. — A
neće nas niko izbaciti?

Koga? Mene! — okrene se Nosonja
prema Cobri i digne ruke s upravljača. — Ja
imam papire! Šta vi mislite o meni? Kaj sam ja?"
Akademska slikar, dragi moji patuljci, a ovo tu
je slikarska kolonija. Mjesec dana bute me zvali
Vaša visosti Nosonjo od Mrakovčana po-
samilosti božjoj i želji narodnoj. A vi ćete biti
moji podanici! Joj, Franjo Tahij je prema meni
bio Crvenkapica!

Deset minuta poslije »diana« je stajala u
dvorištu zamka i kašljala od penjačkog
napora.

Evo i svemiraca pokaže Bongo na
Mazalu i Dunju koji su upravo prolazili ispod
kamenoga luka.

— Ha? Sviđa ti se? — upita Mazala
prašnjavu Dunju kojoj se donji dio leđa ukočio
od dugotrajnog sjedenja, i upravo ga je po-
kušavala razgibati vrlo ženstvenim pokretima

— Fora je reče Dunja bez veliko
oduševljenja.

Slikari su sada na moru, u Rovinju
Opatiji, Dubrovniku... objašnjavao je
Mazalo skidajući plastičnu kacigu. — Daj
razvedri se! Kad si bila u boljem hotelu?

I Mazalo uhvati Dunju oko struka, podigne je s »vespe« i zavrta oko sebe. Dunja se napokon nasmije. Ah, te žene, da ih dovedeš u Semiramidine vrtove opet bi imale neku primjedbu.

Nosonja je skidao kovčege i štafelaje, dodavao ih Cobri i Štefeku, žlabrajući bez prestanka. U miru ćemo raditi, Mazalo! dovikivao je slikarski vudrenom Vragecu. — U punoj umjetničkoj koncentraciji! I nitko nam neće dosađivati, a najmanje onaj stari davež...

Cobra ga naglo udari laktom i Nosonja pogleda u pravcu pronalazačeve ispružene ruke. Na vratima što su vodila u unutrašnje prostorije dvorca, stajao je Flek. Ujak Flek. U čuvarskoj uniformi!

Flek... — ispusti Nosonja kovčeg i uhvati se za srce. - - Ne, to nije moguće, to se samo meni može dogoditi. O, nebesa, sve imam, talent, ljepotu, slavu... samo sreće nemam. Flek! Kog vraga ti tu radiš!?

Flek se zbunjeno smješкао, nos mu se ljeskao na suncu, rumen poput ružice. Očito je i on bio iznenađen, nekoliko trenutaka uopće nije mogao progovoriti, a onda se sabrao, službeno potegnuo rubove čuvarskog haljetka, zabio palce u remen, nakašljao se i rekao:

Ako mogu, ja bih pitao isto: kog vraga vi tu radite?

Mi smo tu s papirom reče Cobra.

- Je, evo potvrde, dozvola s pečatima i potpisima urlao je Nosonja.

Ujače, otkud ti taj dres? — približio se Mazalo.

Od prijatelja iz nogometnih dana. On je tu čuvar, a ja ga zamjenjujem u ljetnom periodu... Znači, ovaj, vi se ukrcavate? proučavao je Nosonjine papire i službeno kašljucao. Dobro, dobro, papiri su u redu, ali tko mi kaže da ih niste negdje zdirali. Imate osobne karte?

Ma, miči se! - plane Nosonja.

Prolaz! Još sam u šoku od onog majmuna u »žabi«, a ti me tu klistiraš. Nervozan sam, hoću se otuširati, hoću stvarati!

Štefek se smijuckao i pogledavao prema Bongu. Mali jedini nije bio iznenađen što vidi ujaka Fleka. To jest, njemu je Flek bio praujak, a Mazalo, Cobra i Štefek stričevi. Sve zajedno vrlo zapetljano.

Flek je žalosno gledao kako se Nosonja uvaljuje u dvorac.

Uzmi naše stvari, Mazalo pokaže Dunja na kovčege tako blaziranom kretnjom da se njezin Vragec uvrijedio.

A ti ne bi nešto sama? Još se nismo vjenčali! — viknuo je.

— Pa da — reče Dunja okrećući se prema ujaku Vragecovih — sad me je Mazalo podsjetio. Kaj se vi, Flek, niste oženili?

Jesam, na žalost. Samo se sad malo odmaram tu u tišini. Odnosno, bilo je tiho i mirno do prije par minuta.

Dobro, kaj imaš protiv nas? — pitao je Cobra, vukući velik kovčeg, do čijeg mu je sadržaja očito bilo stalo.

- Niš, ali tu je opasno.
- Kaj, ruši se krov?

Opasno! Jasno da je opasno umiješa se Nosonja koji se vratio po ostatak prtljage. Bit će i opasnije, bostonski davitelj, kad meni pukne film.

Tu ima duhova nastavljao je Flek svoj film. Hodaju noću po dvorcu, zveckaju, krčkaju, smijuckaju se, krkljaju i zavijaju, auuuuauuuuuuuuuuu.

Uto se negdje iz dvorišta začu slično, zlokobno zavijanje od kojega svima prodoše trnci kroz leđa. Samo Dunja shvati o čemu se radi.

Pa zaboravili smo boksera. Bongo, pusti ga iz prtljažnika.

Zaboravljeni bokser veselo istrči iz zatvora na krmi »điane«. Bio je to dobroćudan pas, nikakvo zlopamtilo. Odavno je naučio da su ljudi zaboravna i sebična stvorenja. I strašno lajava.

Auuuauuuuu - oponašao je Nosonja Fleka, a onda se uozbiljio i rekao svečano: Idemo, Mazalo. Povijest umjetnosti čeka na nas kao nestrpljiva djevojka svoje vitezove... Straža, uhapsite ovog psihića! pozvao je Cobru i Štefeka, pokazujući na Fleka.

— Ja sam tu straža! — isprasio se Flek, ali ga nitko više nije šljivio. Zato je izvadio bocu ružice iz širokog džepa uniforme i otpio gutljaj kojega se ne bi postidio ni nilski konj.

Kako si samo znao daje ružica? — upita Štefek Bonga dok su se penjali stepenicama.

— Ja ne znam kako to znam — iskreno reče Bongo i okrene se prema Cobri koji je teglio težak teret: — Pazi na kompjutor.

Kad su stigli na kat, upita Cobra Nosonju kamo će s kompjutorom.

Baš me briga za te užasne tehničke izume izdere se Nosonja. — Moja humanistička duša i sav moj odgoj bune se protiv te vražje naprave. U podrum s tim, u tamnicu!

Cobra zausti, ali odustane i odvuče vražju spravu niz stepenice. Htio je reći Nosonji daje zaostali fosil, ali ga nije želio uvrijediti. Uostalom, možda se Nosonja zafrkava.

**U KOJEMU SE POŽUDNO GUTA
MORTADELA I LUK, A ČEŠNJAK
STAVLJA POD JASTUK**

Dunja, znaš da je moja soba pokraj tvoje? — ušao je Mazalo bez kucanja. Dunja se baš presvlačila, ali nije vrisnula, ni viknula, nije ga čak ni pogledala. Pa on je dobro znao kako izgleda. Rekla je samo:

— Pa?

— U ovakvim dvorcima uvijek postoje tajna vrata.

Mazalo korakne i poljubi joj peti kralješak. Mirisala je na sapun i mladu djevojku, a koža mladih djevojaka miriše na dunje. Bila je Dunja i prije lijepa, no priroda je u zadnje četiri godine još radila na njenom licu, na njenim ramenima i bokovima, dovršavala, zaokruživala, odmicala se od nje po nekoliko mjeseci kao Leonardo od Mona Liše, a zatim dodavala poneku liniju, poneku sjenku i, eto, tek je sada Dunja bila i konačno oblikovana.

Aha — šapnula je prema zrcalu u kojemu je vidjela Mazalovu glavu i njegove

ruke na svojini ramenima. - A ima i kostura po ormarima.

Na drugom kraju hodnika Nosonja je u svojoj sobi imao upravo taj slučaj. Preplašeno je gledao u ormar, u kojemu je nešto strugalo i škripalo. Od straha se nije mogao ni pomaknuti, samo je zijevao. A onda se vrata ormara stadoše polako otvarati, uz jezive zvuke i.. .i.. .i iz ormara iziđe Bongo.

Sve sam ti složio, Nosonjo — reče dječak.

Nosonja odahne, i odmah postade osoran i drzak:

Striček Nosonja, za tebe! vikao je na maloga.

Ljudi obično viču da nešto prikriju. Obično je strah to što prikrivaju.

Nosonja ipak na vrijeme shvati da se loše ponaša prema Bongu, pa mu raskuštra kosu, pritisne prstom nosić, a palcem i kažiprstom rastegne usta u osmijeh. Bongo gurne ruke u džepove kratkih hlača i odskakuće niz hodnik. Bio je to dug i širok hodnik s pet viteških oklopa koji su prijeteći stajali u nišama.

Tako, a Bongo će spavati u mreži - čuo je Cobrin glas.

Bongo uđe u sobu koju je morao dijeliti sa Štefekom i Cobrom. Doista, njegovi su stričevi zauzeli oba kreveta, a između ormara i prozora razapeli mrežu. Onu za njihanje i spavanje.

Ne vadeći ruke iz džepova, Bongo čvrsto reče:

Bongo neće spavati u mreži.

Hoćeš! — obrecne se Štefek.

Ti ćeš spavati u mreži — polako izgovori Bongo i pogleda Štefeka u oči. A bile su Bongove oči neizdrživo sjajne, i Štefek osjeti poznatu slabost, kao da ga obuhvaćaju pipci plave spirale i sišu mu volju. Čuo je samoga sebe kako govori: - Ja volim spavati u mreži. Bongo, jel' da ja mogu spavati u mreži?

Cobra ih je šutke promatrao. Znao je da će tako završiti, ali se opet jednom zapitao koji je to vrug u malom Bongu, jedinom sinu Drageca Vrageca i mame Šonje.

Navečer su se svi okupili u velikoj dvorani, za dugim stolom. Bilo je tu renesansnih škrinja, jedna velika slika neke krvave bitke, smrtno ranjeni crni konj padao je njišteći na izbezumljene pješake, a vitez u bijelom oklopu nemilice sjekao helebardiste. Iznad kamina visjela je blijeda ljepotica iz roda Draškovića.

Vrlo otmjena dvorana.

Sadašnji stanovnici dvorca bijahu, međutim, mnogo manje otmjeni. Na dugom, pažljivo rezbarenom stolu koji je vidio i bolja vremena, koji se sjećao zečeva i jarebica, pašteta i toskanskih vina, bili su sada masni papiri, a na njima narezana mortadela, špek, kobasice i luk. No da, i boca ružice pred Flekom.

Na čelu stola, u pozi moćnoga vlastelina, kočio se Nosonja od Mrakovčana. Nepomičan

kao i njegova svita. Gledao je u pješčani sat iz kojega je curilo vrijeme. I svita je gledala u pješčani sat. Čak je i bokser gledao u pješčani sat. Nepodnošljiva napetost, okružena dubokom tišinom.

A onda je kliznula posljednja pješčana sekunda, Cobra povikao: »Sad!« i svi se baciše na hranu nasred stola, grabeći je rukama vrlo nearistokratski. Nosonja je prednjačio, požudno grabio i halapljivo gutao, ali je pritom punim ustima govorio:

- A manire! A lijepo ponašanje! (Mljac)
Pusti taj komad, Flek, fuj, bekino, takooo!
(Mljac) To je za stričeka Nosonju, Cobra!
(Mljac)

Samo Bongo u dnu stola nije sudjelovao u veseloj gužvi. Netremice je promatrao sliku lijepe plemkinje iznad kamina, onda se odjednom trgnuo i pogledao prema prozoru, stisnuo ramena i oči, privukao gola koljena bradi, kao da pada u ponor i nastoji postat i što sličniji lopti kako bi preživio pad.

Nahranjeni Nosonja oteo je Fleku bocu ružice i sipao u čašu.

Pusti! — bunio se Flek. To nije moje.
Pola flaše je od mog prijatelja čuvara.

Pa kaj! Popili burno pola odmahnuo je Nosonja.

Je, ali njegova je gornja polovica.

Ali Nosonja nije nasjedao na stare viceve. Kad je spuštao čašu, pogled mu se zaustavio na Bongu.

- Stoje? upita dječaka. - - Boli te trbuh?
Ovu tetu su bacili s kule žalosno izjavi

Bongo.

Ma nisu --- površno reče Nosonja i
zadovoljno mljacne, gledajući ljepoticu.

Takvih nema na bacanje.

Bacili suje kroz prozor - ponovi Bongo
uporno.

Baci radije nešto u usta, Bongo
preporuči mu Dunja.

- I ne lupaj --- reče Mazalo. - Ak nećeš
jesti, letil buš u Zagreb. I to kroz prozor.

Takvi su oni bili. A Bongo je vidio malu
kuću pokraj koje je prolazio vitez i sagnuo se s
visoka konja da poljubi djevojku u vrtu. Vidio
je Bongo i svađu toga viteza s nekim starim
vitezom, valjda ocem, u ovoj istoj dvorani,
vidio je kako djevojka dolazi u dvorac a stari
vitez je prima naoko srdačno, grli je a gleda u
oči špana, zlurado i pakosno. I vidio je Bongo
kako špan nekoliko mjeseci poslije borovi
pred dvorcem bijahu bijeli ulazi u sobu,
grubo hvata ljepoticu i odnosi je do prozora.
Gdje je tada bio mladi vitez? Tko zna? Možda u
nekim bitkama, možda je on taj bijeli vitez koji
nemilice siječe helebardiste.

Noć je pala na zamak.

Nosonja je nemirno hrkao u svojoj sobi, jer
je zaspao s dugim kistom u ruci, i taj ga je
stalno škakljao po nosu.

Brončane kazaljke tabernakl sata u hodniku pokazivale su ponoć. Pokraj jezivih oklopnika šuljala se sjenka čovjeka ili duha, tko će znati. Tamna, prijeteća prilika zastala je pred Flekovom sobom, zatim nastavila do kraja hodnika i spustila se stepenicama prema kuhinji. Je li Flek nešto čuo? Probudio se, raskolačio oči, a onda pijano pucnuo jezikom i opet zaspao.

A što je to mogao čuti? Dolje u kuhinji netko je otvorio peharnik i jedan se tanjur razbio o kamene pločice.

Pola sata potpuna tišina, a onda opet koraci tamne prilike što se uspinjala stepenicama, oprezno zakoračila u hodnik i zastala pred vratima sobe u kojoj su spavali Bongo, Štefek i Cobra. Prilika je uhvatila kvaku i lagano gurnula vrata, lijevom rukom. U desnoj je držala veliki kuhinjski nož.

Bongo otvori oči, pogleda tamnu priliku na vratima, osmjehne se i zatvori oči. Tajanstveni posjetilac pođe prema visećoj mreži u kojoj je ležao Štefek, podigne nož i snažno zasiječe. Konopac.

Štefek je vrištao na drvenom podu, Cobra trljao oči i pitao što se desilo, samo je Bongo mirno spavao.

Tamna prilika je nestala nakon obavljena posla.

Probuđeni Nosonja dohvati staru sablju sa zida i utrči u sobu sirotih dječaka.

To si bio ti! — Štefek je upravo optuživao Cobru.

Ma ja sam spavao, na časnu riječ.

Lažeš!

Štefek skoči na Cobru i sruši ga na krevet. Nosonja ih je morao silom razdvojiti, a onda je saslušao izvještaj o posljednjim događajima.

Čudno, čudno mrmljao je, pazeći da ne okrene leđa vratima. - Glavno je da smo svi čitavi, ali za svaki slučaj stavite ipak malo češnjaka pod jastuk.

Pogled mu se zaustavi na Bongu.

Mali je živ? - upita i stavi glavu na Bongova prsa. Dječak je pravilno i duboko disao.

Taj ima živce ko konj - zaključí Nosonja. Ni topovi ga ne bi probudili.

**O DEBELOM PADOBRANCU I KRČAGU
KOJI STOJI NA RAMENU DOK SE NE
RAZBIJE**

Cobra je doista smjestio kompjutor u tamnicu, i to u posebno gadan dio tamnice, to jest u mučionicu. Još su tu bile alke na zidovima za koje su vezali jadne osuđenike visoko iznad tla, još je tu bio stroj za rastezanje s vitlom i lancima. Da turisti uživaju kad dvorac jednoga dana bude pretvoren u hotel.

Kompjutor se nije bojao, a ni Cobra. Ujutro je Vravec pronalazač već sjedio za vražjim izumom i kombinirao neke đavolske formule, ali mu nije bilo suđeno da dugo bude sam, miran i sabran.

— Cobra, Nosonja je rekao da smo ti i ja zaduženi za kuhinju — pojavio se u mučionici Štefek s pregačom oko kukova.

— Dobro, dobro — mrmljao je Cobra ali kako se s vama može u dvadeset i prvo stoljeće, kad mislite samo na njupu. Svemir nas čeka! Mliječna staza!

E, baš to — reče Štefek. — Treba natočiti mlijeko u šalice, narezati kruh, speći jajca, a Nosonji i malo šunkice.

— Zakaj samo njemu?

— Jer je on Nosonja od Mrakovčana, a sad si je pridodao i »od Mokrica«.

Malo poslije grabili su Štefek i Cobra velikom kutlačom kuhano mlijeko, stavljali pune šalice na stol, a prazne uzimali da ih napune. No, to je trajalo nekako predugo. Cobra bi se mogao zakleti da su se neke pune šalice na tajanstven način praznile.

— Tu nekaj smrdi — shvatio je i Štefek.

Cobra mu obrvama pokaže koljeno što je virilo ispod stola.

Štefek mu namigne.

— Pod je prljav. Treba pljusnuti kipuću vodu pod stol — reče onda Cobra vrlo glasno.

— Možda se pas popišao.

— Dobro, ja ću — još glasnije izjavi Štefek.

— Evo, baš imam vruće vode na peći...

— Neeeeee! — panično uzvikne vlasnik koljena pod stolom i brzo izviri. Bio je to Bucu. Bucu Vragec, koji je ostao u Zagrebu!

— A, Bucu! A kad si ti došao? — upita ga Cobra naoko veselo, a onda mnogo oštrije: Jef, pajcek?

- Noćas. Ovaj, ja... ostavili ste me samog s Dragecom i Šonjom, a vi na selo.. .kobasice, sir...

Kad noćas? stisne Štefek oči.

- Noćas po noći precizno odgovori

Buco.

Bucek ugrize se Štefek za usnu, a glas mu je bio opasno blag, gotovo sladak — Bucek, a jesi slučajno prolazil kroz našu sobu?

Buco opazi da Štefek u rukama drži teški bat za meso, i šmugne pokraj Cobre.

Nosonja i Mazalo su već stvarali. Daleko od nedalekog Zagreba, daleko od crtića i reklama od kojih je u zadnje vrijeme živio. Nosonja se vraćao pravom slikarstvu i uživao. Usput je davao savjete Mazalu, koji je sjedio za drugim štafelajem, jer će Mazalo nakon mature pokušati da se upiše na Akademiju. Njihova nevina žrtva bila je naravno Dunja. Stajala je, lijepa i vitka, odjevena u antičku krpu, držala krčag na ramenu i durila se.

Dunja, budi mirna   zahtijevao je
Mazalo.

Ona mu pokaže svoj najnemirniji dio, to jest jezik.

Ako ste htjeli mirne modele reče obojici mogli ste uzeti jabuke, kruške, i ovaj krčag, pa njih slikati. Nisam ja mrtva priroda.

Nisi, ti si najživlji komad žive prirode koji sam ikada vidio - nasmije se Nosonja.

I to kakav komad   zadovoljno je izjavio Mazalo, ali Dunju nisu mogli dobiti na komplimente.

Mazalo, rekao si da ćemo se kupati u jezeru nije odustajala.

Hoćemo, samo da te malo dotjeram razmaže Mazalo boju po njezinom licu. Na slici.

Vruće mi je. Mojem tati, i mami, rekli ste da me vodite na praznike, na odmor! — razmaženo se tužila Dunja. Dobila je snažan poriv da nekome od njih dvojice baci krčag u glavu. Jer, poznato je da krčag ide na vodu dok se ne razbije.

1, kako to obično biva, kad nešto jako želiš onda se to i dogodi: padobranac Bucu utrči u atelje sa Štefekovim dahom za vratom, naleti na djevojku s krčagom, Dunja vrisne a krčag padne i razbije se, Nosonja i Mazalo poskoče, a Štefek i Cobra uhvate Bucu za debele ruke.

Nosonja nije mogao doći k sebi od zaprepaštenja.

Recite mi da sam poludio... — stalnoje ponavljao. - Prvo Flek., a sada... recite mi da sam poludio. Ovo je zbilja ukleti dvorac. A ja sam poludio.

Morali su mu donijeti čašu vode da se smiri. Kad se smirio, rekao je Buci: Nemoj misliti da bum te ja hranil mjesec dana! Bacite ga u tamnicu, četrnaest dana na kruhu i vodi. Vodi ga! — izderao se na Cobru.

To je već davno trebalo napraviti složio se Mazalo.

Sadisti! — umiješa se Dunja. - Pa to je naš mali Bucu.

Mali? Ovaj pajcek? — ljutio se Štefek s batom u ruci.

Dobro, poštedimo ga — presudio je Nosonja od Mrakovčana — ali će za kaznu nabavljati hranu kako zna i može, našim... ovaj ... mojim, na žalost skromnim sredstvima — šmrcao je gurajući nos u novčanik. — A još moram poslati lovlu Miri, Dadi i Marini. Pišu mi da stružu školjke s ribarskih čamaca i piju morsku vodu, dok ja tu hranim već drugu generaciju Vrageca!... Čujte, a gdje je Bongo?

Nitko nije znao gdje je Bongo. Nosonja se naglo sjeti onih starih dana kad je po Sljemenu tražio tada još malenog Bucu, pa napikne nogom u stražnjicu iznenađenog debelog Vrageca, koji je mislio da se Nosonja više neće vraćati na njegov slučaj.

I tražim već drugu generaciju Vrageca! objasni mu Nosonja, pa pođe da osobno potraži Bonga, jer je za nj osobno jamčio Šonji i Dragecu, to jest, obećao da će ga osobno dovesti živa i zdrava u Zagreb.

Pronašao ga je u mučionici. Za kompjutorom. Nekoliko trenutaka je jadni Nosonja blenuo kao tele u šarena vrata, jer nikako nije mogao pojmiti da to ništa od čovjeka, to četvrt čovjeka, to nešto malo i nikakvo, dakle da taj Bongo kuži tu vražju napravu. A Bongo je ozbiljno eksperimentirao s kodovima i baš je bio blizu rješenju, kadli se Nosonja izdere:

Što ti tu radiš!

To bi vi teško shvatili, striček Nosonja mirno se okrene Bongo. Bez uvrede.

Nosonja mu zaprijeti prstom, ali je znao da mali govori istinu. I to ga je žalostilo. Kako ti bijedni, sitni limači mogu, a stari konji poput Nosonjene mogu? To gaje mučilo. Kakav je to naraštaj? Da se nisu slučajno ubacili nekakvi svemirci, nalik na djecu? Ili mutanti? Je. A Bongo je još korak naprijed, sasvim nevjerojatan klinac.

Penjući se kamenitim stepenicama, Nosonja se sjećao sebe u Bongovim godinama. Kako je samo bio ponosan kad je drvenim kuglicama izračunao $2 + 3$!

Kad je na vrhu stepenica sreo Cobru, njegova sitna duša nije mogla izdržati a da ne napakosti malom fenomenu.

----- Cobra — otkucao je dakle Nosonja Cobri Bongo ti prčka po kompjutiću.

— Zadavit ću ga — smrači se Cobra. — Uvijek isto! To je moj kompjutor, ja sam ga dobio za prvo mjesto na natjecanju mladih kemičara.

— Pa znam — podlo reče Nosonja. — A on ti po njemu prčka.

U daljini se čulo mukanje krava.

Tamo negdje blizu krava bilo je jezero u kojemu su se navečer kupali konji, a sada su se kupali Mazalo i Dunja. U stvari, upravo su izlazili iz jezera goli ko od majke rođeni, ona kao Botticellijeva Venera, a on nešto manje lijep, kao i svaki mokri muškarac.

— Dunja... mucao je on.

Mazalo... — zurila je ona prema mjestu gdje su ostavili odjeću.

Začu se uzvik pastira, negdje vrlo blizu, i Dunja pojuri natrag u vodu, a Mazalo za njom. Djevojka se sakrije ispod izlokane, busenjem prekrivene izbočine, ali instinktivno osjeti daje netko gleda, pa podigne oči i nađe se oči u oči s velikom glavom rasne krave, koja se radoznalo nagnula nad vodu. Obje su bile iznenađene, i krava, i Dunja.

Mazalo otjera kravu, lupkajući rukom po površini vode.

— Što ćemo sada? cvilila je Dunja.

Kako ćemo ovakvi do dvorca?

Mazalo je panično razmišljao. Onda mu se oči zaustave na vozu sijena što se polako kotrljao bijelom cestom.

Bit će još toga — rekao je s olakšanjem.

— Čega?

Kola sa sijenom. Pričekajmo sumrak.

Čekali su.

I Flek kao da je nekoga čekao, pijući pivo pred seoskom gostionicom. Sunce se već bilo izblendalo s neba kad je s druge strane ceste netko ugasio motor automobila, no nitko nije izišao iz limenke. Flek se pravio da ništa ne vidi. Čak ni Bucu koji se vraćao iz dućana natovaren proizvodima široke potrošnje od kojih je neke putem grickao.

Bucu bijaše bijesan što mora tegliti. Bio je nez konkurencije najsporiji na cesti, prestigao

gaje momak na biciklu, zatim i čvrsta seljanka s kravom na drugom kraju užeta, a onda i kola sa sijenom. Iz sijena su virile glave Dunje i Mazala.

Uto se pokrenuo i onaj tajanstveni automobil, startao je uz glasnu škripu, a jedna je ruka izbacila prema Fleku izgužvani papirić. Automobil pojuri cestom, prestigne Bucu, ali ne i voz sijena. Činilo se da namjerno vozi polako.

- Kaj je ovo? — upita Mazalo Dunju koja je već bila sva crvena od sitnih uboda sijena, i tvrdila da se još ove iste večeri vraća u Zagreb.

Ne znam — odgovorila je Dunjina znojna, bijesna glava, nastojeći da vidi vozača.

Tada se kroz prozor limenke pojavi ona ista ruka, no nije bacila papirić nego odjeću Dunje i Mazala! A iz automobila se čuo satanski smijeh. I to poznat smijeh.

Zaostali Bucu spustio je vrećice u prašinu, ne vjerujući očima; iz voza sijena tamo daleko naprijed, pedesetak metara i više, iskočila je jedna gola djevojka, a odmah zatim jedan goli momak. Zgrabili su nešto sa ceste i nestali u grmlju.

Flek nije vidio show na cesti. S jezikom u šupljem zubu zamišljeno je proučavao papirić na kojemu je pisalo: **OTJERAJ IH DO PETKA!**

Poglavlje četvrto

U KOJEMU SE POJAVLJUJE BARUN VAMPIR I NEKI POZNATI LOPOVE A SVEMIRCI ŠUTE KAO ZALIVENI

— Neću! Stalno imam osjećaj da Bongo zna moje karte! — ljutio se Nosonja. Šnapslao je s Cobrom, Štefekom i Bongom, nije mu išlo, pa se furio. Ne samo da mu nitko nije govorio Vaša visosti, ne samo da ga podanici nisu šljivili, nego ih je još morao hraniti i gubiti na kartama svaku večer.

— Nema to veze s Bongom — tajanstveno je mrmljao Flek — ovaj dvorac je uklet.

— Opet ti, ujače Flek — odmahne Cobra rukom. — Što si dosadan tip.

— Ja dijelim — uzme mu Štefek karte iz ruku. — Pa sad znamo ko je bil duh, ne?

— Ali tu je i onaj pravi, kako vam nije jasno. Barun vampir! — uvjeravao ih je Flek.

— Ja volim vampire — dobaci Dunja koja je plesala s Mazalom na glazbu s tranzistora. - I Mazalo ima duge očnjake.

— Ali kratke umnjake — reče Nosonja i glasno se nasmije, jer se nitko drugi nije nasmijao, a to je morao biti strašan štos.

Samo se vi zafrkavajte — dosađivao je Flek — ali bilo bi najbolje za sve vas da se vratite u Zagreb.

— Znaš kaj, Flek pogleda ga Nosonja

- meni je tu nekaj čudno. Ko da nas se hoćeš na silu riješiti, ha? Ko da ti zbog nečeg smetamo. Ha, Flek?

Mazalo stisne Dunjin trbuh uza svoj, u stilu rasnoga plesača argentinskog tanga, i preko Dunjine raspuštene kose upita:

— Flek, ti si ga vidio?

— Baruna vampira? Pa jasno, ima zube ko barska nutrija.

— A oči kak E.T. — po prvi put se javi Bucu koji je ljuštio krumpire u veliku zdjelu na koljenima.

— Zar ni ti ne vjeruješ ujaku Fleku? - prijekorno ga pogleda bivši specijalist za autogolove, ali je Bucu već bio zabavljen posljednjim krumpirom.

— Imamo dosta — reče Bongo Štefeku, bacajući karte na stol.

— Ali ja imam četrdeset — pjenio se Nosonja koji je igrao u paru s Cobrom.

Bongo ga prezrivo pogleda i pokupi karte.

— Nosonjo — reče — vi ne znate gubiti.

Striček Nosonja za tebe! — bjesnio je Nosonja. Malo više poštovanja ne bi bilo nadmet.

— Flek, hajde da napravimo crtež tog vampira — stavi Mazalo Fleku ruku na rame. Dunji je bilo dosta plesa.

Nešto kao foto-robot? Može.

Deset minuta poslije crtež je bio gotovo gotov.

- Da, baš tako — govorio je Flek, samo veće obrve, spojene, je, a oči ko patlidžani, aha, plavi podočnjaci.

Evo dovrši Mazalo narudžbu.

Poklanjam ti.

Flek je pozorno gledao u crtež, a onda se lukavo nasmiješio.

Kad je ujak otišao u svoju sobu, Nosonja od Mrakovčana i Mokrica okupi ratno vijeće. Cobra, Štefek i Bongo određeni su da budu uhode, a Nosonja je pošao u svoje odaje da priredi kostim. Pola sata prije ponoći dotrčao je Bongo Nosonji i rekao mu daje imao pravo, na što se Nosonja nadmoćno nasmijao, jer on je uvijek bio u pravu.

I tako se desilo ovo: nekoliko minuta prije ponoći iz Flekove sobe je izišao barun vampir. Kao da je sišao sa crteža! Kad se približio vratima Nosonjine sobe, iz nje je izišao isti takav barun vampir. Kao da je i on sišao s istoga crteža. Prvi barun vampir je prestrašeno kriknuo i otrčao u svoju sobu, a drugi barun vampir se valjao od smijeha.

Prvi barun vampir bio je, naravno, Flek. A drugi Nosonja.

— Sve je to lijepo - rekao je poslije Nosonja dječacima — ali još nismo saznali zašto nas se hoće otarasiti. Imam nos da se tu nešto kuha.

Kad su svi napokon zaspali, Bongo tiho ustade i siđe u mučionicu. Danj/u mu ljubomorni Cobra nije dopuštao da se približi kompjutoru, pa se morao snalaziti noću.

Bila je to doista čudna slika. Jedan takav maleni dječak pod slabim, sablasnim svjetlom žarulje, okružen spravama za mučenje sjedi pod stoljetnim svodovima, žustro dodiruje tipke i zuri u ekran sjajnim očima. A na ekranu se nakon nekoliko neuspjelih pokušaja, uz Bongoval radostan krik, pojavljuje samo njemu shvatljiv dijagram koji se uskoro pretvori u mrežu nepoznatoga dijela svemira. Jedna točka na ekranu snažno zasvijetli i stade pulsirati.

U mučionici postade svjetlije.

A onda se ekran zamračí.

Doista čudna slika: pod slabim, sablasnim svjetlom žarulje tiho i bijesno plače maleni dječak, okružen spravama za mučenje. I šapće: »Zašto se skrivate? Zašto mi ne odgovorite kad znam da ste tamo?«

Obriše suze, oči mu postadoše opet sjajne i energične, uspne se stepenicama, iziđe u dvorište dvorca, raširi noge i podigne prkosno malo lice prema zvjezdanom nebu.

I stajao je tako dok zvijezde nisu stale blijedjeti, onda je otvorio šlic i tužno se pomokrio, pa otišao spavati.

Na doručak je zakasnio, ali je stigao na vrijeme da čuje Nosonju:

Štefek, danas pecaš ribu, jer imamo još čist malo love za dućan.

Kolko? upita Štefek.

Pa, dva, tri soma bi bila dost za nas...

Ali veća.

Dinamo! Dinamo! — uzvikne odjednom Buce, naoko bez ikakve veze s predmetom razgovora. Međutim, nije bilo tako. Na vratima je stajala desetka Dinama, Pero Vragec. Odnedavno član prve momčadi, što će reći novčano dobro stojeći, pa se Nosonja nije onesvijestio, nije se čak ni zgranuo, čak se ugodno iznenadio što vidi tu sportsku manu s neba u trenutku prijeteće besparice.

— Evo me — reče Pero jednostavno.

Zaželio sam vas se, i evo me.

Opet si zbrisal od žene — dobaci mu Cobra. Pero ne odgovori ni da, ni ne, ali se na njemu vidjelo da da.

Priča Pere i Irene započela je prije tri godine u planinarskom domu, gdje se Pero pripremao za novu sezonu u pratnji menedžera Fleka. A u Ireninoj pratnji bila je njezina majka, gospođa Krištof. Prije godinu dana Irena se udala za Peru, a gospođa Krištof za ujaka Fleka. Šest mjeseci nakon vjenčanja već se lijepo vidjelo da će oba braka biti vesela. Tada su, naime, Pero i Flek prvi put bili zbrisali i pojavili se s kovčezima u novoj kući Vragecovih, preklinjući mamu Vragec da ih primi pod svoj krov.

— Znači, opet! Pa kaj je tebi, Pero? — fol očinski upita Mazalo.

— Tak zgodna ženska a nikak da se vas dvoje pošteno... zbližite — zlobno se pridruži Nosonja.

- Je, zgodna izvana — mrmljao je Pero, razgledavajući veliku dvoranu. — Pitaj Fleka kak je iznutra. On je zapalil prije mene. A iste su!

Nama se to nikada neće dogoditi, jel' Mazalo? mazno se stisne Dunja uz svoga dečka.

Mazalo se naglo sjeti kako je vidio Dunju na »yamahi« iza nekog tipa presvučenog ljubičastom kožom, i zato hladno odgovori:

Ne znam.

No dobro, Pero, kako je da je — raširio je Nosonja ruke moj dom je i tvoj dom. Naravno, računam na tvoj skromni doprinos.

— Nije u pitanju. Večeras vas vodim na odojka. I tebe, Buce.

Buce ga odano pogleda.

— A gdje je moj ujak, a ujedno i tast, Flek?

— Još je u svojoj šok-sobi nasmije se Dunja.

Zbilja ih je Pero odveo navečer na odojka, zbilja su se lijepo zabavili u seoskoj gostionici, zbilja se Nosonja po običaju tako nacvrcao da su ga morali nositi, a prije nošnje je napravio kraval u birtiji vičući seljacima da su mu dužni davati desetinu. Kad je još počeo spominjati

pravo prve noći, Vrageci su ga jedva uspjeli spasiti od batina.

I dok su se oni tako zabavljali, neki su bogme i radili. Ne u Mrakovčanu, nego u Zagrebu. Crni Džek i njegov novi partner provlačili su se te noći kroz podrumski prozorčić. Nije išlo glatko.

Guzda! — očajnički je šaptao Kumpić.

Kaj je, idiote, budi tiho! histerično se osvrnuo Crni Džek.

- Guzda, nuga mi je zupela.

Guzda, guzda! *Gazda!* Bum ti ju ja ščupal z riti ak se sam ne iskobeljaš.

Poslije tako plastične prijetnje, Kumpić se naravno sam iskobeljao. Obili su vrata u prizemlje i ubrzo se našli usred starih majstora Mimarine galerije.

Crni Džek odavno više nije bio mali gangster s Peščenice. Ne. Postao je pravi pravcati lopov, savjesno se usmjereno školovao i znao cijeniti nova znanstvena dostignuća, a pratio je i kulturne događaje. Zato je sada izvukao iz džepa katalog galerije, s već zaokruženim brojevima, i pokazao Kumpiću sliku pod brojem 32, i onu pod 47.

Ovu s limačicom i onu tam s cuckom naredio je Kumpiću.

- A ne bi onu s bruzama? - zapeo je Kumpić.

Ma pusti breze, majmune. Radi kaj ti velim, inače buš dobio otkaz.

**U KOJEMU SE OTKRIVA TAJNA VEZA
FLEKA I DŽEKA, UZ NEKE RIBIČKE I
NEKE BRAČNE PRIČE**

Dunji se nikako nije sviđalo da stoji usred ateljea, kao mumija, ni s krčagom ni bez krčaga, i zato su Nosonja i Mazalo toga jutra slikali žuta žita i crvene makove. Mazalo je nanosio boju u debelim namazima, a štedljivi Nosonja ponešto škrtije. Njihov pobunjeni model ležao je na pokrivaču i čitao ljubić. (To su one tanke knjižice u kojima se mlade, lakše bolesne djevojke, zaljubljuju u mlade, lakše okretljive liječnike, a ovi ih odvođe na kućnu njegu u svoje vile.) Dunja je baš čitala: »i njegove se plave oči zaustave na njezinoj valovitoj kosi...« kadli petnaestak centimetara od ljubica protrči Pero u trenirci, a za njim Flek, također u trenirci, kao u dobrim starim vremenima. — Ako vidite Štefeka, recite mu da može i šaran! ----- vikne Nosonja za njima, pa prstom pozove Bucu koji se vraćao iz dućana i mesnice istodobno. Debeljko je već nekoliko puta iskreno požalio što je uopće dolazio u

Mrakovčan. Jedino mu je zadovoljstvo bilo da na sitno vara Nosonju, pa je za tako ušteđen novac kupovao po pola metra jegera i njupao ga po putu prema dvorcu.

Nosonja mu izvuče novine ispod miške.

- Znete da je meso opet poskupilo?

upita Buce.

Baš me briga, otkad Štefeku ribe same skaču u kanticu... Vidi vidi... Mazalo!

uozbilji se Nosonja — pokradena Mimarina zbirka, nepoznati lopovi odnijeli dvije slike starih majstora. Fijuuu!

Nosonja, kad bum ja dočekal da neko krade moje slike? — tužno prozbori Mazalo, čitajući krupni naslov na tri stupca.

— Kad prestaneš krasti od drugih javi se Dunja s pokrivača.

Tak je reče i Buce, pokazujući na Mazalovu mazariju. - Ja sam ovakvu sliku videl na kalendaru.

Mazalo stavi kist u usta i pregrize ga konjskim zubima. Svi mu se rugaju! Pa što, zar je grijeh učiti od Van Gogha? Buljio je u daljinu, gdje su Pero i Flek postajali sve manji (to se zove perspektiva), a tamo negdje blizu potoka zaustavio se automobil, iz njega su istrčale dvije malene ženske prilike, one su dvije malene muške prilike (Flek i Pero) najednom potrčale brže i postale još manje. I dvije malene ženske prilike su pojurile, prateći u stopu dvije malene muške prilike. Bit će. dakle, neprilika.

Nosonja je primijetio da se događa nešto neobično.

— Kaj ono nije Flekova žena? upita Mazala i Dunju.

Dunja se upravo protezala, preplanula, ljubić je bio dovršen raskošnim vjenčanjem u crkvi.

-Ne znam — stavila je dlan iznad obrva — ali ona druga je sigurno Perina Irena.

— Eto, to ti je brak — kratko prokomentira Mazalo.

Mazalo... znaš... — nježno reče Dunja nisu svi brakovi isti.

— Nadam se. Ja sporije trčim.

Točno. No u tom trenutku ne bi Peru i Fleka stigle ni olimpijske pobjednice, a kamoli Irena i njezina majka gospođa Krištof, žilava pedesetogodišnjakinja u punoj snazi.

Kilometar južnije, u pravcu naglog povlačenja Pere i Fleka, pecao je sretni Štefek. U njegovoj kanti punoj vode skakutala su dva masna šarana premda je imao primitivniju udicu od krapinskog pračovjeka, samo nešto najlona na grabovu prutu. Desetak metara uzvodno, na drugoj obali rječice što se ulijevala u jezero pecao je neki novopečeni gradski ribič u punoj opremi s blistavim novim štapom nabavljenim u Grazu. Međutim, u njegovoj kantici je plivao samo jedan list, otpuhnut s obližnje vrbe, i zato je građanin zavidno i ljubomorno pogledavao prema Štefeku, a kad

se dječak naglo nagnuo da izvadi i trećeg šarana, građanin ribič je zaplakao od bijesa. No, možete li zamisliti njegovu radost kad je u tom času, dakle upravo kad se dječak nagnuo, iz grmlja iskočio neki unezvijereni tip u trenirci, pokušao zakočiti, bez uspjeha, pa je udareni Stefek odletio u vodu, zajedno sa šaranom. Građanin ribič je obrisao suze i zaurlao od smijeha. Štefekova glava se ubrzo pojavila na površini, ali samo začas, jer je na nju stala tenisica nekog drugog uspaničenog tipa u trenirci. A kad se dječakova glava opet pojavila, ostala je i tada samo načas na površini, jer je na nju skočila cipela neke ljutite žene. I tako dalje.

Pero i Flek nagledali su se vesterna u bezbrižnim životima, znali su kako se trčeći kroz vodu može zamesti trag. U Mrakovčan su stigli tek kasno popodne, kad su se iz skrovišta u kukuruzu uvjerali da je maleni automobil s Irenom i gospođom Krištof otkloparao prema Zagrebu. Dvije gospođe nisu svratile da pozdrave Nosonju. Smatrale su ga razbojničkim jatakom.

Nikad mira u Mrakovčanu. Doista uklet dvorac.

A noć je nosila još dramatičnije događaje. Dok su smogovci spavali snom pravednika u veliku dvoranu ušuljali su se oni lopovi, Crni Džek i Kumpić. Džek je imao nove crne kožne hlače i novi crni kožni kaputić za razliku od

Kumpića na kojemu je sve bilo staro, otrcano i prljavo. A tek šušir! Kao da ga je skinuo sa strašila u polju. Njegovo malo, pjegavo, zbrčkano lice izražavalo je strah, bojazan i tjeskobu.

To je to — prvi je progovorio Crni Džek, paleći svijeću. — Plemeniti Nosonja i grofovi fon Vrageci. Dobro, kad ih Flek nije znal splašiti ja bum ih naharil.

— Tuško mi je, guzda, di da to spustim? — pokazivao je Kumpić glavom na dvije velike slike. Teglio ih je od Zagreba. I to pješke.

— Di? Meni na nogu, idiote — promuklo se ljutio Crni Džek. — Pa metni ih tu negcle.

1 kuj burno unda, guzda?

Gazdal .. Onda burno ih tap, tap.

— Tup, tup?

— Tap, tap, kretenčino! Prek starih maestra burno zakucali novu, čistu, belu plahticu, kopčaš? Onda zmešamo slikice među Nosonjina čista platna i kaj očeš bolje mjesto za skrivanje, ha? Kaj nisam i ja stari majstor?

Guzda, vi ste gunijalac! — oduševljeno zaplješće Kumpić, ali se opet zabrine: — A ak oni kuj naslikaju na našem plutnu?

Pa onda? Još bolje. 1 ak ih čak odneseju u Zagreb, opet je O.K. Dođemo kod Nosonje ili Mazala, gdi buju već bile, i velimo: »Gospon Nosonja, gospon Mazalo, bi nam hteli frknuti ove slikice?« I oni nam frkneju, za dobru lov. A kaj je nama pljunuti milju kad burno bili Karingtoni?

— A kuk burno znuli kuje su?

— Burno na ramu načvrljali jedno veliko »C«. Da se zna čije su. »C« kao »Crni Džek«.

— A ju?

- Kaj ju? Aha, misliš kaj je s tobom? Ti buš Kumpić za nagradu dobio jedan hot-dog.

Kumpićevo blesavo lice razblaži se od sreće.

Vani na hodniku zaškripi parket.

Ide Flek reče Džek Kumpiću. —

Burno se ipak sakrili, možda nije sam.

Bio je sam.

Buuuu! — huknuo je Crni Džek kad je ujak Vragecovih stupio u dvoranu.

— Aaaaa! — vrisnuo je Flek.

Strašljiv, ha? pokazao se Džek.

Trtaroš, ha? Zec! I to zec za niš — nastavio je prijeteci. — Imal si najlakši dob od nas svih, i kaj si obavil? Blesavi smogovci su još tu.

Nisu se dali — držao se Flek za srce — ne znaš ti njih.

— Znam, znam, na žalost - progunda Džek, koji je s Vragecima i Nosonjom imao gorkih iskustava. — Ovo je Kumpić, upoznajte se.

— Puštovanje, guspon Fluk pruži Kumpić ruku.

Flek se zagleda u Kumpića i prasne u smijeh. — Ha, ha, hahahaha, gdje si ga našao?

U SUVAG-U?

Kumpić se uvrijedi.

— Ju sum iz Špičkovine — reče dostojanstveno.

Dobro, dobro roktao je Flek.

Nego, dragi moji dobri dečki, ovo skrovište je postalo nesigurno otkad su tu moji rođaci i trknuti Nosonja.

Nije — prezrivo ga odmjeri Džek — nije, jer sam ja genijalac. Do drugog petka nek slike budu tu, a kad prođe frka dolazimo po njih.

Džek, ti nisi normalan   uzviknuo je Flek.

Guzda je normalan   lukavo se nasmiješi Kumpić. - Šturi, sve burno ti rustumučili.

O NOVIM SVINJARIJAMA U
MRAKOVČANU ILI KAKO JE
RUŽIČASTO PRASE OTKRILO MAJSTORE

U starim vremenima, zapravo u srednjim vremenima, dame su se dosađivale u kulama i čekale da tko od onih vedrih, mladih ljudi, trubadura, zakoči konja pod prozorom i otpjeva pjesmu uz pratnju lutnje. Ako su bile vrlo hrabre, i ako im se trubadur neobično sviđao, zaboravljale su na opasnost pustolovine, i bacale s visokog prozora svilene ljestve da se mladić može uspenirati.

Da je tko toga jutra slučajno naletio u Mrakovčan, vidio bi točno to. Samo što je trubadur imao traperice, i zvao se Mazalo, a dama bijaše Dunja i izmicala je uže svaki put kad je Mazalo već mislio da mu je u šakama.

Izvrсна vježba — smijao se Nosonja, tuširajući se primitivno, pod mlazom iz probušene kante. Tak bu te zezala cijeli život. Znam ja te finte.

Ipak je s ponešto nježnosti mislio na Miru na moru, i želio da mu se što prije vrati, pa makar ga i zezala.

Kroz posljednje kapi vode ugledao je umjesto nje Bucu, koji se vraćao iz sela vodeći na špagici pravog, živog, ružičastog odojka.

Buco - skočio je Nosonja, poprilično štrkljast u kupaćim gaćicama — ti nisi pri sebi. Tko ti je rekao da kupiš živu svinjetinu?

Burno ga hranili, striček Nosonja veselo odgovori Bucu.

Da ne bi! Imam ja vas dosta na košti.

Malo tiše, molim vas vrlo mirno i pristojno reče Bongo, koji je držao u rukama neku knjižurinu.

Vidi ti maloga! — obrecnu se Nosonja.

Nemoj mi reći da već čitaš knjige.

Čitam reče Bongo.

Kaj je to »Tarzan«?

Ne, Arthur Clarke.

Nosonja zaboravi na Bucu i pajceka koji je žalosno skvičao. Mada je duboko u sebi već povjerovao u tu mogućnost, Nosonja ipak stade pred Bonga koji je ležao u travi, raširi noge kao kapo u nacističkom logoru i jednako tako podvikne:

Dokaži!

Bongo glatko pročita nekoliko rečenica, i usput objasni Nosonji teža mjesta.

Daj mi da vidim! uzme mu Nosonja knjigu iz ruku, i preleti očima. Pogleda dječaka, ali ne u oči nego negdje iznad jer je već dobro znao da se čovjeku mogu dogoditi čudne stvari ako ga malo čudovište predugo fiksira, i opet

jednom zamisli sebe u Bongovim godinama. Nije znao ni jedno jedino slovo! Možda samo »A«, a i to je naučio slučajno, kad mu je baka dala slikovnicu s avionom ispod kojega je pisalo »A«, i pritom mu nepažljivo stala na nogu pa je povikao »Aaaaa«, a baka pomislila da on zna slovo »A« i rekla mu: »Bit će nešto od tebe, Nosko.« Tako ga je zvala.

Kad je Pero oko podne odlazio u Zagreb da sredi poslove u klubu, Nosonja mu je nešto šaptao. Čak mu je tutnuo u ruke neku lovu.

Bokser je njuškao odojka i isprva tiho režao, ali mu se svinjče na kraju tako dopalo da su postali nerazdvojni. Čak su se poslije ručka zajedno igrali u Nosonjinu ateljeu i natezali rub Dunjine haljine iz sedamnaestog stoljeća. Bila je tako oduševljena kostimom daje pristala na višesatnu ukočenost, a Mazalo i Nosonja su oduševljeno slikali.

— Pusti to! — vikala je Dunja na boksera.
— Mazalo, otjeraj psa.

Ostavi kontesu na miru, životinjo - reče Nosonja bokseru.

Bokser poslušao, ali se tada prase zaleti pod Dunjinu krinolinu. Pas ga uhvati zubima za repić, no prekasno. Dunja je već padala prema platnima u kutu, grabila prstima po zraku i zaustavila se među okvirima, držeći u ruci komad bijelog platna i bijelo gledajući u sliku što se ukazala pod njim.

— Po.. pogledajte ovo — mucala je.

Nosonja i Mazalo se pridigoše, jer je bilo nešto u njezinom glasu. Neobično nešto. Zatim se i primakoše, i pogledaše jedan drugoga.

— To nisam ja rekao je Nosonja.

— Nisam ni ja — izjavio je Mazalo.

Pa jasno da niste — viknula je Dunja.

To je Goya!

Nosonja pade na koljena od uzbuđenja i poštovanja, trgao je ostatke loše prikucanog svježeg platna, a sline su mu curile niz bradu.

— Goya, Goya — dahtao je kao bokser, ali mu je ostatak mozga još funkcionirao: — Brzo! Mora biti još jedna — ustao je i stao razbacivati okvire.

I bila je još jedna.

Kraljević! Miroslav Kraljević! — gledao je u čovjeka s psom. Bokser se malo udaljio od slike i režao na velikog vučjaka, a prase se približilo Goyinoj djevojčici i njuškalo.

— Aaaaa! — vrisne Nosonja — pajcek bu pojel Goyu! Zovite Bucu!

Tko zna bi li smogovci ikada otkrili tajnu vezu Flek-Džek, da nije bilo Buce. Kad se dan poslije otkrića slika vukao kraj gostionice s pajcekom na uzici, Flek je već bio na svom mjestu. Uopće je Flek bio čovjek na mjestu. S barem litrom ružice u sebi, ako ne i više.

Buco se iznenadio kad gaje Flek pozvao za stol.

Odi nekaj popiti rekao mu je ujak.

- Ak treba, mogu i pojesti spremno se odazvao Buce.

- Hoćeš lungice?

Kak ne... A otkud tebi novci, ujak Flek?

E, moj Buce nasmiješi se Flek pijano prošlo je sedam mršavih krava, a sada dolazi sedam debelih za dobrog, starog ujaka Fleka.

Buce se osvrne, ali ne opazi ni jednu jedinu kravu.

Budalo debela, to se tako kaže kad nekom dobro ide pouči ga Flek.

Kaj si igral **LOTO**?

Ma koji **LOTO**, moj Buce. Igra je veća. A kad frknemo slike... — naglo ušuti Flek i udari se dlanom po ustima.

Kaj si se ugrizel za jezik, ujak? Kakve slike?

- Slike? Koje slike? Tko je rekao slike? vadio se Flek. Aha, slike... da, da, Perine slike. Perine fotografije. Kad ih frknemo u onaj francuski sportski tjednik... da. Dobro, što smo ono rekli, za tebe lungice, a za pajceka gemišt, ha?

Nosonja je popravljao jednu »dianu« u dvorištu dvorca kad su doplazili nanjupani Buce i njegov ružičasti pajcek. Odojak je čudno hodao, nekako u stranu, a glava mu se njihala kao sjevernom medvjedu. Tu i tamo bi mu noge otkazale kao da hoda po ledu, tu i tamo bi tresnuo na trbuh.

Kaj je s ovim pajcekom? — čudio se Nosonja.

Napil se ko svinja — odgovorio je Buce ali ne s vašim novcem, nego s Flekovim. Zna, ujak se naglo obogatilo.

On!

Nosonja postade oprezan. Dugo je razgovarao s Buce, Buce je pričao, podrigivao se, prisjećao, i na kraju se sve objasnilo.

Stegnuo se obruč oko Fleka, a Flek se naprotiv rastegnuo. I to na onoj spravi za mučenje na koju su ga plegli i svezali čim se vratio iz birtije.

Nosonja od Mrakovčana i Mokrica stavio je na glavu crvenu krpicu s prorezom za oči i stavio ruku na ručicu vitla.

Priznaj kako su slike dospjele u dvorac, inače bu najdulji košarkaš na svijetu kraj tebe izgledao ko štrumpf.

Neeee! — vikao je Flek, molećivo gledajući smogovce što su se okupili oko stola. Ali u njihovim očima nije bilo milosti. Čak ni u Dunjinim.

Ajde, rastegnite ga malo rekla je ona Nosonji moj tata veli da je to dobro za kralježnicu.

Neee! — vriskao je Flek. — Reći ću! Odvežite me!

Prvo razveži jezik! izdere se Mazalo.

I tako je ujak Flek izdao svoje kompiće. Crnoga Džeka i Kumpića, otkucao je i točan

termin njihova ponovnog dolaska u IVI rakovčan, pa je smogovcima preostalo dovoljno vremena da im prirede doček.

**U KOJEMU NOSONJA I BONGO
RJEŠAVAJU TEST INTELIGENCIJE,
S RAZLIČITIM USPJEHOM**

Dva dana prije lopova stigli su Mira, Dado i Marina. Pero ih je pokupio u Zagrebu.

Susret Nosonje i njegove žene bijaše vrlo nježan.

— Pa, kad ste se vratili? — ledeno je pitao Nosonja.

— Sinoć. Baš nam je bilo dobro bez tebe odgovorila je Mira.

— I zakaj ste se onda vratili?

Jer smo zadnjih dana živjeli od kupina.

Nosonja je poljubi u crvena usta. Valjda od kupina.

Bongo ih je pažljivo promatrao. Bio je vrlo, vrlo inteligentan dječak. Ali s tim ne možeš ništa kad pokušaš shvatiti što je to između odraslih žena i odraslih muškaraca. Zašto u jednom trenutku izgledaju kao da će jedno drugo ukokati, a već u drugom se ljube. I to dugo. Jer, Nosonjinoj ženi se očito tu nešto svidjelo.

Dudo, jel' bilo kakvih stričeka oko mame? — upita Nosonja sina, kad se napokon odvojio od njegove mame.

— Ne znam — reče Dado. — Nismo bili u istoj sobi.

Nosonja se ukoči.

Teta Mira je plesala s Talijanom - javi se Marina nedužnim glasom.

Doušnice! — pogleda je Mira. - On zna da ja volim samo njega — govorila je gledajući u Nosonju.

Tko? Talijan? — upita Nosonja. I opet se nekoliko trenutaka činilo da će ukokati Miru, ali se na kraju nasmijao, i opet su se dugo ljubili. Tko da to shvati. Bongo slegne ramenima i mrzovoljno odskakuće u dvorac.

- Evo, donio sam umiješa se Pero kad je i njemu dozlogrdilo gledati kako se to dvoje ljubaka usred dubokog braka. Nosonja uze knjigu i zadovoljno potapše Peru.

Što je to? — upita Mira.

— Test inteligencije — listao je Nosonja.

Napokon si shvatio svoj problem.

Nije za mene... Dođi. sve ću ti ispričati — odvuče je gore u sobu.

Može se samo naslućivati što se u prvih nekoliko sati događalo gore u Nosonjinoj sobi. U drugih nekoliko sati Nosonja je rješavao test inteligencije, tako, za zabavu. Isprva je i bila zabava, ali kad je stigao do nešto složenijih

zadataka, stao se znojiti, grickati gumicu na olovci, češkati i stenjati. Mira je stajala iznad njega s Perinom štopericom u ruci i zlokobno šutjela.

— Dosta! rekla je kad je vrijeme isteklo.

Pregledala je Nosonjine rezultate: - Da vidimo... ovo ti je išlo, to je lako, ovo napola, tu ništa, no da... na granici debilnosti, kao što sam i pretpostavljala.

- Ja sam jedna čist drukča vrst inteligencije, kužiš vadio se Nosonja. Humanistička inteligencija.

Kad su pozvali Bonga, zbog kojega je Nosonja i nabavio test, dogodilo se ovo: Nosonja je pokazao testove dječaku, dao mu olovku, uzeo novine, prekrio njima lice, i baš je namjeravao zadrijemati kadli Bongo reče: Gotovo.

- Lažeš! — skoči Nosonja i izbezumljeno pogleda Miru, a zatim testove. — Za samo deset minuta!

I to bez pogreške. Nosonja i Mira stajali su pred mališanom koji se naivno osmjehivao.

Nevjerojatno — šaptala je Mira.

Nosonja je dugo šutio. Onda je čučnuo, da mu glava bude u istoj razini s Bongovom, stavio mu ruke na ramena i tiho upitao:

— Tko si ti?

Bongo Vravec — mirno je odgovorio dječak.

Tako je to bilo s Bongom.

Sa Crnim Džekom i Kumpićem išlo je mnogo lakše. Kad su se u noći od petka na subotu ušuljali u veliku dvoranu dvorca Mrakovčan, okružili ih smogovci, oboružani kopljima, helebardama, srpovima i kosama. Buce je imao grablje, a Dunja fen za sušenje kose.

Pa kaj je ovo? — vikao je Džek preplašeno ... Nemre to tak, postoje advokati, ne, nemrete nas bez procesa, ne? Pa postoji neki zakon, ne?

— Guzda, ovo je suljački ustunuk povlačio se Kumpić prema vratima.

Kumpić! Zid! opazio je Džek obješene štitove i mačeve.

I tako je počela bitka kakvu Mrakovčan već stoljećima nije vidio. Padali su udarci mačevima, sjekirama, letjela su koplja, fijukale kose, a na kraju lopovi okrenuše leđa i pobjegoše.

- Samo nek brišu! — likovao je Nosonja — već buju njih zlepoglavili. Sutra se vraćamo u Zagreb, slikice idu natrag u galeriju, a mi dobijemo nagradicu... Ranjenih nema?

Dunja pogleda Mazalovu krvavu košulju ispod rastvorenog plavkastog oklopa. I Mazalo pogleda košulju, probljedi i spuzne na parket.

Bongo se sagne, dodirne prstom crvenu mrlju, lizne i reče: — Lubenica.

Poglavlje osmo

O SVRŠETKU LJETA I POČETKU ŠKOLE, O AMBICIOZNYM FOSILIMA ILI KAKO SU OD MARINE HTJELI STVORITI MARTINU

Slikice su vratili, nagradicu nisu dobili, Nosonja je čak imao grdnyh neprilika da objasni sasvim nevjerojatnu priču kako su se Goya i Kraljević našli u njegovu ateljeu. Na kraju je bio sretan što su ga pustili doma.

A škola je, naravno, opet počela svoje. Takva je ona. Prvih dana rujna otvori usta i proguta svu tu preplanulu i veselu djecu.

Dado i Marina, Štefek i Slon pošli su sada u peti razred, a dočekao ih je isti onaj Fabijan koji je svojedobno bio razrednik Dunji i Mazalu.

Šteta je ljeta — započeo je nastupni govor, gledajući žalosno kroz prozor — no kad se već mora... ja ću vam predavati zemljopis, a budući da nastavnica povijesti svake godine u ovo doba odlazi na porodiljski, predavat ću vam i povijest. Ja se zovem...

— Fabijan! — vikne Štefek.

Vidite kako sam popularan razblaži se Fabijan. A otkud ti mene znaš? Iz novina? Od brata Mazala reče Štefek. — Vi ste na moru pecali mačke na njegove slike.

Ovaj prisjeti se Fabijan starih grijeha nitko nije savršen... Pa koliko ima vas Vrageca! Otkad sam na ovoj školi, uvijek imam barem jednoga u razredu.

Još vas čeka Buco javi mu Marina. A dolazi i Bongo — nasmije se Dado.

Dadi je bilo lijepo s Marinom na moru, a bilo bi mu i ljepše da na njihovu ljubav nije pala jedna izdužena sjenka i to Marinina. Prerasla ga je! Bila je deset centimetara viša od njega i više nije bio siguran da li ga voli. Kako je to strašno kad vidiš da ti cura postaje djevojka a ti ostaješ maleni dječak.

Dado je tiho patio. Bilo mu je strašno važno da zadrži njenu ljubav i u toj novoj situaciji.

Kad je škola naglo krenula. Marina je opet. isto tako naglo, upala u stare fore svojih roditelja. Oni su od nje htjeli stvoriti zvijezdu. U bilo čemu. Glasovir je odavno bačen u smeće, jer ga je Marina bila nafilala pekmezima, kompotima i lakovima u histeričnom napadu prije tri godine.

Sada su njezini starci odlučili da od Marine postane Martina. Navratilova. Plaćali su pravog pravcatog trenera, i to masno. Sjedili su na tribini i promatrali kako Marina napreduje.

— Wimbledon, Roland Garros, Flushing Meadows. Dolari leže na zemlji, na travi, samo ih treba pokupiti — maštao je Marinin otac.

Da nije bilo toga, Marina bi možda i zavoljela tenis. Ovako je prilično bijesno vraćala loptice i gledala kako tata i mama maze razmaženog Bimba. A nju tjeraju ko vrag grešnu dušu. Čak i utege mora dizati!

Dado je neko vrijeme skupljao lopte, a onda se uvrijedio i spustio nos do zemlje.

Još je netko namjeravao zarađivati na djeci. Nakon duljeg razmišljanja, Flek je odlučio da izvuče lovu iz Bongove pameti.

Kad vam kažem, ljudi moji držao je govor u gostionici na rubu Naselka — svi smo mi jasno, je li, familijarno opterećeni inteligencijom, ali mali je apsolutno genijalan. Vunderkind.

Kaj god — prevrnula je Katica čevapčiče.

Meni se gade vunderkindi podrignuo je pijanac Flaša.

Ni postolar Miško nije trzao na priču o balavcu Vragecu, ali Flek i nije špikao zbog njih. Za susjednim stolom pio je novinar gradske rubrike.

— Čudi me što naša najbolja pera još nisu pisala o senzacionalnom limaču — zaključio je Flek vrlo glasno.

Novinar se upecao.

— Što pijete? upitao je, prebacujući se za Flekov stol.

Katica ih je prezrivo gledala i gundala da su svi Vrageci grebatori.

U svakom slučaju, nešto kasnije pojaviše se Flek i novinar pred novom kućom Vragecovih. Nije više ni bila nova, a nije još bila ni ožbukana. U dvorištu je Buceo hranio pajceke. Imao ih je već tri!

To je taj genije? — pitao je novinar.

Ma ne, to je Buceo, a genijalac je Bongo objašnjavao je Flek. — Nego, dogovorili smo se, ne? Trideset posto od autorskih prava ide meni, kao menedžeru.

— Ako stvar krene.

— Stvar upravo kreće — samouvjereno kinine Flek i povede ga preko dvorišta.

— A1 tu smrdi uhvati se novinar za nos.

- Po senzaciji mirno reče Flek.

Majka Vragecovih je skuhalo kavu, a Bongo čekao da čuje pitanja. Sviđao mu se magnetofon, ali mu se manje sviđalo što mora govoriti u krušku.

— Čujem da ti radiš neke stvari koje se ne bi očekivale od djeteta tvojih godina? — započeo je novinar.

— Da odgovori Bongo u krušku mikrofona. — Kopam nos.

Hm... zirne novinar prema Fleku.

Lijepo. Nego, čujem da glatko čitaš, i to vrlo tešku literaturu.

— Ja? čudio se Bongo. — Znam samo tri slova.

— Bongec, daj se saberi — uznemireno zaprijeti Flek.

— Bongo — pokuša opet novinar — kažu da si riješio testove inteligencije za odrasle, i to u roku od deset minuta.

— Ma, to ujak Flek izmišlja.

— Bongo! Dosta s tim! — vrisne Flek i neopazice protrlja palac o kažiprst. Dječak shvati da se radi o Flekovoju zaradi, pa pristade u sebi da mu pomogne.

— Dobro, dobro — uzdahne. — Jesam. Testove u deset minuta, čitam Templa, »Tajna zvijezde Sirius«, a vaš brat nema jednu ruku, točno?

— Molim? — zijevao je novinar. — Da, moj brat nema ruku, ali otkud ti to znaš? On živi u Australiji.

- Inače, baš provjeravam — nastavi Bongo da li se planeti stvaraju samo oko zvijezda spektralnog tipa iza F5... Mogu sad na dvorište?

Novinar je zapanjeno buljio za malim dječakom, a Flek se nadmoćno smješкао.

Nešto dalje od kuće Vragecovih, u Neboderu, također se sve vrtjelo oko love. I Dado i Nosonja imali su vrlo nesretne izraze lica.

Dado je, naime, energično zatražio da mu Nosonja plati teniskog trenera. Nije više mogao bez Marine.

— Kolko na sat!? — skakao je Nosonja kad je čuo cijenu. — Pa ti si lud, otkud meni lova, otkud nama lova! Propadam iz dana u dan, hlače mi spadaju, svinjetinu vidim samo u arhivskim filmovima.

A video si kupio — zlobno i nepravedno mu je spočitavao Dado, najveći potrošač videa u kući.

Pa moramo se nekak zabaviti da ne pošasavimo — branio se Nosonja.

Mira je neko vrijeme bila neutralna kao Švicarska, razmišljala je otkud vjetar puše, a onda upitala Dadu kako je to najednom otkrio Borga u sebi. Shvatila je gotovo istodobno s Nosonjom.

Joj, znam, znam. .. sigurno oni ambiciozni bolesnici, ha? Marinini fosili! prokljuvio je Nosonja.

Dado je kininuo glavom i zaplakao.

Ja ću ti dati novac, Dado — nije izdržala Mira. I vrijeme je da se počneš baviti sportom — milovala mu je kosu, pokazujući drugom rukom Nosonji da bi Dado tako mogao porasti. Možda.

Nosonja vidje kamo stvari idu, pa pokuša spasiti što se spasiti dalo: -Ja ću nabaviti neki stari reket.

— Novi! — oštro ga pogleda Mira.

Tako bi i odlučeno. A iz druge sobe je dogiljao bokser, noseći žutu tenisku loptu u gubici.

Zar i ti! cezarovski je zastenjao
Nosonja. — Joj, kad ti opalim jedan forhend
po toj tupoj njuški.

**U KOJEMU SAZNAJEMO ŠTO SU FLEK I
PERO PISALI PO ZIDOVIMA I DA
MAZALO NIJE DOBAR PREMA DUNJI**

Otkako su Flek i Pero opet živjeli kod Vragecovih, postalo je vrlo, vrlo tijesno. Majka Vragecovih je ponekad pomišljala da joj je bilo ljepše dok je šljakala u Njemačkoj, Dragec i Šonja su gundali, a ni Mazalu nije bilo svejedno jer mu je Pero zaposjeo dio prostora u staroj kući, gdje je slikarski vudreni Vragec mazao svoja sve bolja platna, premda se u zadnje vrijeme sve lošije ponašao, što je primjećivala i Dunja. Nekako se povukao u sebe, govorio nerazumljive riječi, i nestajao u čudnim pravcima.

Perina žena Irena i Flekova supruga gospođa Krištof nisu se pomirile s gubitkom. Jednom su čak uspjele kidnapirati Peru i Fleka, ubaciti ih u auto i odvesti kući. Imale su lijepu kućicu na Zelenjaku, zahvaljujući prvom braku gospođe Krištof, ali nisu uspjele zadržati sportsku dvojku više od tri dana, možda stoga što su patile na higijeni i urednosti, možda zato

što se u njihovoj kući nije smjelo premjestiti ni jedan jedini porculanski kipić, možda zbog toga što se nije smjelo pušiti, a kamoli kartati, glasno govoriti ili čak cugati. Da, i svake sezone se čitava kuća morala bojadisati, ne samo zidovi nego i vrata, prozori, pa čak i pločice. A gđa Krištof se farbala svaki dan!

Silom privedeni, Flek i Pero su odmah upućeni na rad u istočnu sobu, gdje bijahu pripremljene boje i četke.

— Fuj, razređivač — pomirisao je Flek bocu i namrštio se. — Nije ni za gemište.

— Čuj, Irena, u nedjelju je derbi, i ja moram sportski živjeti — bunio se Pero.

No, ništa nije pomoglo. Ostavile su ih u sobi i zaključale vrata.

Kad su nakon pola sata došle pogledati kako njihovi muškarci napreduju, našle su samo otvoren prozor, a na zidovima raznobojne grafite: **DOLJE TIRANI, SLOBODA I JEDNAKOST, HOĆEMO SVOJA PRAVA (I DŽEPARAC), DOLJE PRISILNI RAD!**

Od toga dana je Irena viđala Peru i opet samo na utakmicama Dinama. Prvenstvo je, uostalom, dobro počelo za plave.

Ni Marina se nije mogla potužiti. Trener se ipak isplatio, pobijedila je na otvorenom prvenstvu za mlađe omladinke, a otac ju je poljubio prvi put poslije tolikih godina, gotovo se raznježila, tata, tata, mislila je u sebi, kasno je, profućkao si moju ljubav. Mama je stručno

razgovarala sa zavidnim roditeljima ostale teniske djece, o dijagonalama i paralelama, a zločesti Bimbo osjetio da nešto nije u redu, jer nitko na nj nije obraćao pažnju. On je to mrzio, mrzio.

I Nosonja je bio svjedok trijumfa, i to ironičan.

Čujem da jadno dijete trenira po pet sati dnevno — rekao je Marininim fosilima umjesto čestitke. Nije se osvrtao na Dadu, koji je izražavao jasnu namjeru da ga odvuče kući prije većeg incidenta.

Bolje nego da se skiće po vikendicama s vašim Dadom prezirno ga je pogledala Marinina mama.

1 šest sati, ako treba — cvao je Marinin tata. — Sve će nam se to vratiti u dolarima.

Nosonja zausti da neško kaže, ali se suzdrži.

Da vas povezem? — viknuo je Šonji i Bongu, ali oni su nešto ozbiljno razgovarali na pustim tribinama.

Šonja je jako, jako voljela Bonga. Kad je bio sasvim mali, oni su se satima znali gledati, satima su znali propadati jedno u drugo do neizdrživoga dna nježnosti, što bi rekli loši pisci. Ona je uočavala svoju promjenu na njegovom malom, pametnom licu. Danas gotovo uopće nije gledao kako djevojčice igraju tamo dolje, razmišljao je o onom što se pojavilo na ekranu kompjutera, sasvim neodredljiva oblika. Slutnja oblika. Da, a Cobrina je soba

sinoć odjednom postala jarko žuta, kao žito na Mazalovim slikama.

— Što ti je, Bongo? — pitala ga je Šonja.

Mama, oni postoje.

Tko, Bongo?

Dječak se nasmiješi, pogleda u nebo i odmahne rukom: — Ma, oni zafrkanti.

Uto dotrči Dragec s »Večernjakom«.

— Pogledaj ovo, Šonja!

Na petoj stranici protezao se preko tri stupca naslov **ČUDO OD DJETETA**. Bila je tu i Bongova fotografija.

- »... jedinac Šonje i Drageca Vrageca iz Naselka broj 5« — čitao je uzbuđeni Dragec »posjeduje natprosječnu inteligenciju i ekstra-senzorske sposobnosti«... kaj je to?

- Ne znam — reče Šonja mračno. — Pitat ćemo Nosonju.

— Gluposti mrmljao je Bongo.

Odmah sam videl da je taj novinar šašav.

— A kako je uopće došlo do toga! — udari Šonja rukom po novinama.

— Ma, pusti, mama, Fleku je trebalo love.

Svjetlost je klizila sa zagrebačkih krovova.

Prvi ju je sumrak gurao prema suhim olucima. Sa Salate se još vidjelo rumenilo sunca iza trešnjevačkih kuća. Dolje, u središtu grada, tramvaji su postali ljubičasti, a Dunja je polako gutala bijelu šaumšnitu i strpljivo čekala da Mazalo iziđe iz škole za primijenjenu umjetnost.

Već nekoliko puta su između nje i Mazala izbijale svađe. Uglavnom zbog mačaka koje su se motale oko Mazala, i zbog frajera koji su se motali oko Dunje. Ali sada se događalo nešto drugo, neobično. Nepogrešivom ženskom intuicijom, Dunja je znala da nije u pitanju druga djevojka.

Danima je Mazalo bezvoljno glavinjao, zagonetno šutio i gledao u daljinu, a lice mu je pritom imalo vrlo blesav izraz. Na Dunjina pitanja odgovarao je nesuvislo, daje sve krivo, isprazno i prizemno, da su staze spasenja negdje drugdje...

Prestao je dolaziti pred Dunjinu školu u Križanićevoj, kući se vraćao kasno. Nije joj htio reći kamo to odlazi.

Zato je odlučila da večeras istjera stvar na čistac.

Kad se napokon pojavio, Dunja je brzo progutala ostatak kolača i stala ga pratiti. Nije se morala skrivati. On je hodao kao u transu, prošao kraj »Zvečke« ne osvrćući se, skrenuo kraj »Blata« i nastavio prema Ilici. Ušao je u široku vežu i uputio se prema dvorišnoj zgradi.

Skrivena u niši prvoga kata, Dunja je vidjela kako Mazalo zvoni na jednim vratima, tripud kratko i jedanput dugo, kako se otvara starinska špijunka, čula je kako Mazalo govori »on je svjetlost naših zavedenih duša«, na što su se vrata otvorila, a djevojka u indijskoj haljini propustila Vrageca.

Dakle, ipak djevojka. Fućkaš intuiciju.

Dunja osjeti da joj suze klize niz obraze. Polako se spuštala stepenicama. Gotovo, sve je gotovo. Takva jedna ljubav šest godina duga, vječna ljubav, moglo bi se reći. O, Mazalo, kako si mogao uništiti sve što nas je spajalo, nevjerni Mazalo, kako si imao srca da to učiniš Dunji koja te nikada nije prevarila, koja se samo jednom ljubila s drugim, i to samo malo.

Sada ostaju samo uspomene. Dunja je pred sobom vidjela tek isprazno životarenje. Da, i nekog muškarca koji je stajao u veži, ogrnut sivim balonerom.

Muškarac se naglo okrene i rastvori baloner. Ispod njega nije imao ništa. To jest imao je, ali to nije bio komad odjeće. Dunja raširi oči i vrisne, pa pobjegne natrag uza stepenice. I muškarac je potrčao, ali na suprotnu stranu, prema Ilici, no Dunja bijaše sigurna da trči za njom. U panici pritisne zvonce vrata iza kojih je bio nestao Mazalo. Djevojka odškrine špijunku.

— Pustite me! — dahtala je Dunja.

Djevojka ju je ozbiljno promatrala.

— Mazalo... — procijedi Dunja. — Pustite me! — rekla je zatim glasnije — meni je potrebna pomoć.

— Lozinka? — suho upita djevojka.

Dunja se osvrne. Netko se penjao uza stepenice. Sigurno taj ekshibicionist... Što je ono rekao Mazalo? Što? Aha...

On je svjetlost naših zavedenih duša
reče Dunja brzo. Vrata se otvore, Dunja uleti,
preleti predsoblje i zastade na pragu. U središtu
ovelike prostorije sjedio je guru, a oko njega
sljedbenici njegovi. Među njima bijaše i
Mazalo.

Poglavlje deseto

U KOJEMU SE GOVORI O OPSADI KUĆE VRAGECOVIH I JEDNOM ŽALOSNOM NESPORAZUMU

— Ne dopuštam, ne dopuštam i gotovo! Da mu unište djetinjstvo samo zato što je malo pametniji od ostalih! — kričala je Šonja.

— Obično se malo pametnijima i nastoji zagorčati život — filozofirao je Dragec. — Čuj, Šonja — nastavio je nakon kraće pauze — ali on nije *malo* pametniji.

Baš me briga. On je moj Bongo i ne dam ga — gledala je kroz prozor. Naselak bijaše pun novinara, reportažnih kola i kojekakvih luftbremzera. — Ti si kriv za sve — uperila je prst u Fleka — ti si sve zakuhao. Zašto nisi ostao kod svoje žene i pustio nas na miru!

— Ljudska prava — reče Flek. — Treća košara, Helsinki. Bili smo obespravljeni i natjerani na mučan, robovski rad, to jest, Pero i ja-

Pero je baš čitao novine.

Sada već postoje dva slavna Vrageca — zadovoljno je primijetio. — Bongo na stranici

dnevne kronike, a ja na sportskoj. **PERO,**
UZDANICA DINAMA U NEDJELJNOM DERBIJU

— Dobro, Šonja, nešto moramo reći ovima vani zabrinuto se češkao Dragec.

Neka se nose u... — u zadnji čas se zaustavila Šonja, jer je u sobi bio i Bongo. Pažljivo je gledao kroz prozor, ali ne poradi novinara, nego zbog kamiona za selidbu pred susjednom kućom.

Iz visoke kabine iskočio je vozač, odmjerio gomilu, obišao kamion s prednje strane i otvorio desna vrata. Pojavila se neka stroga žena, odmjerila gomilu, i pomogla maloj djevojčici da siđe iz kabine. Zatim je uhvatila curicu za ruku i pošla prema kući.

Djevojčica je imala plavu, kovrčavu kosu. Bila je nešto manja od Bonga.

Vozač je oslobodio pomoćnike zatvorene u utrobi kamiona, i doskora su kreveti i ormari zaplovili preko susjednog dvorišta.

Buco ih nije ni primijetio, jer je u dvorištu nove kuće Vragecovih davao intervju zagrebačkoj televiziji.

— Ovaj se zove Cezar, ovaj Olio, a najdeblji King Kong — ponosno je govorio u kameru.

— Odlično, odlično — kiselo se smješkao reporter, premda bi ga najradije bubnuo po debeloj tintari. — A reci mi gdje je tvoj brat Bongo.

— Nije tu — odgovori Buco. - Njega hrane unutra — pokaže prema kući.

— Naravno — kiselio se smješkao reporter naravno. Kako duhovit dječak. Buce se zoveš, jel' tako?

— A kaj se svi tolko zimate za Bonga — drsko reče Buce u kameru. — Nama je sada na prvom mjestu proizvodnja hrane, ne?

Reporter prekune i reče snimatelju da zaustavi kameru.

Već su nadolazili i strani novinari, jedna Talijanka i neki Amerikanac talijanskog izgleda s tekšaškim šeširom.

Takva gužva, naravno, nije mogla proći bez Crnog Džeka, koji se oprezno šuljao iza mase dok mu Amer s tekšaškim šeširom nije privukao pažnju.

— So long — reče Crni Džek Ameru. ležernim engleskim.

— I bag you pardon? — pogleda ga Amer.

— Imaš pljugu, kauboj? — upita ga Džek, jer je iscrpio fond engleskih riječi.

Tako je počelo čudno prijateljstvo, koje će zadati mnogo jada Džeku i Kumpiću, mada se isprva činilo da je u izgledu velik posao.

Džek je odveo Amera u birtiju, i tamo su dugo i povjerljivo razgovarali. Džek je shvatio da Amer nije novinar, nego mafijaš. Baš se nalazio na Siciliji, u posjetu rodbini, kad je od kuma preko Velike bare stigla poruka da se hitno nacрта u Zagrebu. Džek je trljao ruke, jer je odavno želio postati međunarodni gangster.

Kumpić ih je našao kod trećeg viskija.

Dojdi, Kumpić velikodušno ga je pozvao Džek. — Da te upoznam, ovo je Amer mafijozo.

Buk stegne Kumpić ruku Ameru.
Kuk su Indijunci?

Daj si sedni i zapri menzu izdere se Džek. Imamo strašan dob.

- Yes, indeed... — spusti Amer glas i tri se glave spojiše.

Opsada kuće Vragecovih trajala je i dalje nesmanjenom žestinom. Kad je svima u kući dozlogrdilo, a Šonja se nikako nije dala nagovoriti da pusti na Bonga masovne medije, Cobra je uzeo stvar u ruke. Obnovio je svoja pomalo zapuštena kemijska istraživanja, i za dva sata je iz spojenih posuda iscurila u pripremljenu brentu žućkasta tekućina neugodna mirisa.

Sat kasnije se žućkasta tekućina pretvorila u žućkasti prašak neugodna mirisa. Tada je Cobra stao na prozorsku dasku i zaprašio predstavnike svih medija, kao komarce.

Kaj je ovima vani? - odjednom je ustao Dragec.

Oni vani su skakutali, češali se, grebli, stenjali i vrištali. Na kraju su od njih ostali samo žuti oblačići.

Majka Vragecovih se preplašila posljedica, i zato je prijekorno pogledala Cobru kad se spustio niz tavanske stepenice.

Mama, nije to niš — rekao je Cobra.
Samo svrabljivec, ali malo jači.

Jadni Cucak — komentirao je Pero. Stari pas kao da se odjednom pomladio. Živahno je trčao dvorištem i vragolasto se češao, valjao i režao.

Tako bi ta afera i za:vršila da nije bilo one gangsterske trojke. Amerovim poslodavcima je Bongo bio vrlo potreban. Da provaljuje u kompjutorske sisteme velikih firmi. Je.

Dva dana poslije poraza masovnih medija, Šonja je pustila Bonga na dvorište. Život se polako normalizirao. Došao je zločesti Bimbo, da se malo poigraju, iako se Bimbo nije volio igrati skrivača s Bongom, jer je Bongo uvijek znao gdje se Bimbo skriva.

Kad je Bongu dosadilo ušao je u kuću, a Bimbo sjeo na panj u dvorištu Vragecovih i žvakao kaugumu smišljajući neku psinu. Tada se zaustavio veliki, crni automobil, iz njega su istrčali Džek i Kumpić, preskočili ogradu, nabili Bimbaču vreću na glavu i odnijeli ga u auto.

Kad je makina vratolomno izletjela iz Naselka, oslobodi Džek dječakovu glavu, da se lima ne zaguši.

- Mačak u vreći! — zapanjeno se zagledao u Bimba, a onda mu opet nabio glavu u vreću. Mafijaš srećom nije ništa primijetio, bio je isuviše zauzet vožnjom.

Kuj nije u rudu, guzda? — zapita Kumpić.

Ma sve je u redu, idiote — promrmlja Džek. Kaj on zna pokaže glavom na Amera — limu je videl samo na pikčeru... A i slični su si.

Ipak je skinuo vreću s Bimbačove glave i povezao dječaku oči.

— It isn't necessary — reče Amer, kad je pogledao u unutrašnji retrovizor. Sada je već vozio znatno sporije.

Moram, žišku — objasni mu Džek lima ima hipnotik ajz... Samo ti rajfu i ne njajke.

Tamo gdje se Sava mota oko nogu Medvednici kao gladni mačak, na brdu iznad podsusedskog mosta, našao je Kumpić izvrsno sklonište u klijeti svoga strica gastića. Tu se, u malom vinogradu, zaustavio rent a car poduzetnog mafijaša, tu su iskricali Bimba, tu je mafijaš isplatio Džeku i Kumpiću petsto dolara i obećao još toliko za čuvanje klinca, dok mafija ne prebaci Bonga preko Oceana. Džek baš nije bio oduševljen, ali lova je lova, pa je na sve pristao.

Čim se mafijašev auto udaljio, skine Kumpić Bimbu povez s očiju, a Bimbo ga u znak zahvalnosti tresne špicom u koljeno.

Juuuj cupkao je Kumpić. — Vružji lumač. Kuj burno ga zbilja čuvali?

Aha — potvrdi Džek mračno — dok Amer ne prokljuvi kak bu ga prehitil prek grane.

— Smo si vruga nutrpali na vrut —cvilio je Kumpić.

— Većega nek kaj misliš, idiote. Zapravo, krivoga. To nije Bongo, to je Birnbo.

— Bumbo?

Bimbo, idiote reče Birnbo i zvizne ga vrškom cipele u drugo koljeno.

— Daj, Bimbo, sredi se ii bum te opalil po frnjoklu umiješa se Džek, a kako mu je lice dobilo opasan izgled, Bimbo se naizgled smiri.

**O MORALNIM DVOJBAMA JEDNOGA
SLONA I KAKO JE KUMPIĆ DOBIO JAJE
U OKO**

Slon je sjedio na zapadnoj tribini Dinamova stadiona i gledao utakmicu. Od svoga tate trenera vidio je samo šiju i komadić kose, ispod kupole nad klupom.

Plavima nije išlo. Posebno Peri, koji je u polju igrao briljantno, izveo nekoliko školskih dvostrukih proigravanja s Mlincem, besprije-korno se ubacivao, trčao, ali kad je trebalo ljudski opaliti — ništa. Nebu pod bubrege.

Slon se sav tresao od moralne dileme. Da li da kaže tati ili ne? Radi li to Pero namjerno ili ne?

Jer, Slon je imao debele razloge za sumnju. Već je bio upoznao sve trenere i pomoćnike prvoligaških momčadi, znao je sve masere i liječnike, a o igračima da ne govorimo. Tata ga je često vodio sa sobom i na gostovanja. A Slon je volio svoga tatu. I nije volio kad bi se tata vraćao kući poslije izgubljene utakmice i

izgubljeno gledao u daljinu s balkona Nebodera. Mama je to zvala depresijom.

A evo zašto je Slon s razlogom sumnjao. Prije nekoliko dana vidio je Fleka i Peru na ražnjićima u gostionici. S njima je bio neki čovjek. Slon je baš prolazio, prolazio, a onda zastao, jer se sjetio da je toga čovjeka već negdje vidio. Pa da, pomoćnik trenera protivničke momčadi. One s kojom Dinamo igra u slijedećem kolu. K vragu! Prišuljao se do ograde obrasle bršljanom i čuo kako Flek i pomoćnik nagovaraju Peru. »Pazite, drug Pero«, govorio je pomoćnik, »mi ne tražimo od vas ništa nečasno. Samo da ne igrate baš punom snagom i, naravno, ako ste u čistoj, je li, prilici, da malo, je li, skrenete, dabome.« Flek je ozbiljno kimao glavom, i dodao: »Dabome, čovjek se posklizne, je li...«

Slon je znao da Flek i Pero ne stoje dobro s novcem. To jest, Flek nikako, jer je živio samo od Perina postotka, a Pero je davao i Fleku i ženi, samo da ga ostavi na miru.

»Moram razmisliti«, rekao je Pero, iako se već osjećalo da je blizu moralnom posrnuću. »Očete više luka?«, viknula je u taj čas Katica za roštiljem, a Pero je tužno odgovorio: »Dajte koliko imate, teta Katica, i tak bum se rasplakal nad samim sobom.«

Zbog svega toga je Slon u poluvremenu upao u svlačionicu, baš dok je tata govorio igračima da tu nema nikakve filozofije, da igra

daje gol, da ne čekaju loptu nego neka prilaze, otkrivaju se, trče, trče toliko da izgleda ko da ih je dvaput više. Slon je pokušavao svratiti pažnju na sebe mašući rukama, ali ga otac nije primjećivao. Dovršio je govoranciju riječima: »Igrajte više na Peru. Kad je dobro raspoložen, može odlučiti utakmicu. Valjda će mu i šut proraditi u drugom poluvremenu.«

— Tata! — vikne Slon.

— Ne smetaj mi sada!

— Tata! Moram ti reći nešto strašno važno.

Poslije utakmice.

Onda bu bilo kasno — reče Slon tako dramatičnim glasom da se otac prepao. Možda je slijepo crijevo ili tako što...

Kad je čuo što je, malo se smračio, ali nije zaustavio Peru.

- Ne vjerujem da bi to Pero mogao učiniti — rekao je samo.

Međutim, Pero je to mogao učiniti, čak i morao, jer je već bio dobio dio love. Sada se više nije ni trudio, lutao je igralištem daleko od gužve, ali ga je i tamo pronašla idealna lopta s kojom se glatko mogao prošetati do gola. Ipak je zastao i pogledao prema pomoćnom sucu, kao da pita je li ofsajd. Dotle su protivnički igrači dotrčali i — sve je propalo. Publika je zviždala, a Slon vikao kroz žičanu ogradu:

— Tata, vadi ga!

— Fuj, prostak — reče pijanac Flaša, koji je sjedio u blizini.

Slonov otac ni tada nije izvadio Peru, dao mu je u sebi još jednu šansu. Ali kad je Pero dodao loptu dobro pokrivenom Luju, umjesto da sam puca, što bi bilo mnogo jednostavnije i opasnije, pa kad se Lujo ipak dočepao lopte i opalio vratnicu, pa kad se lopta odbila od vratnice i stigla do Pere koji ju je morao samo piknuti u mrežu, ali je Pero fol zabio špicu kopačke u travu i posrnuo — e, tada je stari Slon pozvao Peru i ubacio zamjenu.

— Ne znam koji mi je vrug danas - progundao je Pero, polazeći prema svlačionicama.

Ja znam, prodana dušo tiho je prosiktao Slon otac.

O čemu vi govorite!

Idi pod tuš, presvući se i čekaj me u mojoj sobi.

Što se poslije utakmice događalo u toj sobi, mali Slon nikada nije saznao. Ni Dinamovi navijači. U novinama se pojavila kratka vijest pod naslovom **PERO VRAGEC NIJE POTREBAN DINAMU**, a iz teksta se nije moglo zaključiti koji mu je vrug.

Za Peru nastadoše loša vremena.

Ni Kumpiću nije bilo bolje u klijeti strica gastića iznad Podsuseda. Crni Džek je, naravno, otišao u život s mafijaškim zelembaćima, a Kumpića ostavio da sam čuva zločestog Bimba. Nikad Kumpiću nije bilo teže u životu. Imao je teško djetinjstvo i strogog oca koji ga je

zaključavao u kokošinjac, imao je zlu maćehu koja gaje zimi slala u šumu po banane, imao je gadnoga gazdu Crnoga Džeka, ali ga nitko od njih nije toliko mučio kao mali, razmaženi gadić Bimbo.

Eto, recimo, kad je Kumpić ispekao kobasice i jaja na malom štednjaku u klijeti, Bimbo nije htio ni taknuti jelo. A Džek je naredio Kumpiću da limača redovito hrani.

Dajjudi, luma nutkao gaje Kumpić.

Neću! — nadurio se Bimbo.

Kuj ti ne vuliš juje na uko?

Ne! Ne! Beeee! — izbeljio se Bimbo, a onda mu je u oku sijevnula ona zločesta iskra, pa je zapitao mnogo mirnije i ljubaznije: — A ti voliš, Kumpić?

— Juje na uko? To je dubro.

Bimbo se slatko nasmiješi, potkopa jedno jaje s tanjura, pa upotrijebi žlicu kao katapult. Jaje poleti zrakom i pogodi Kumpića u oko.

Tako se Bimbo zabavljao. A je li u Zagrebu bila velika potraga za njim? Nije. Nikakva. Znao zašto? Bimbovi roditelji su bili previše zauzeti teniskom karijerom njegove sestre Marine. Primijetili su, doduše, da Bimbača nema, ali je majka mislila da je otac odveo Bimba kod svoje majke, a otac je mislio da je majka odvela Bimbača kod svoje majke. Trećega dana ipak se na tren sjetila sinka svog i upitala muža do kada Bimbo ostaje kod bake. Upitala gaje baš kad je telefonirao Marininom treneru (a nazivao ga je petnaest puta dnevno).

— Pet — rekao je otac, ali treneru u slušalicu, a ne majci.

Znači, još dva dana — odahnula je majka, ali je muž nije čuo.

— Dobro, dakle — govorio je trener s onu stranu žice — ostajemo pritom, pet sati treninga dnevno.

Što ćete, nesporazumi su tako česti među odraslim ljudima.

**O DJEVOJČICI KOJA NIKADA NIJE
VIDJELA RUŽU I KAKO SU ŠTAKORI
DOSTOJANSTVENO ODBILI OPTUŽBU**

Niska ograda dijelila je dvorište Vragecovih od vrta susjedne kuće. Drvena, klimava ograda s dva reda ogrozda. Čvrsti bijahu samo stupići zabijeni tko zna kada, tako snažno da im je drugi kraj vjerojatno virio u Japanu.

Najednom stupiću sjedio je mali Bongo i promatrao malo stvorenje u plavoj haljini, koje se teško odlučivalo na korak, često pružalo ruke pred sebe poput antena, i uopće držalo pomalo ukočeno, kao da se boji nevidljivih prepreka.

Lijepo lice djevojčice obrubljeno dugom, kovrčavom žutom kosom bijaše ozbiljno i napregnuto. Dugo je opipavala staru pumpu, koru velikog oraha, ljestve prislonjene uza zid kuće, prevrnuti drveni sanduk blizu ograde. Već je bila blizu Bonga, kad je u dvorište Vragecovih ušla Šonja natovarena plastičnim vrećicama.

— Zdravo — doviknula mu je.

— Zdravo, mama — okrenuo se Bongo i mahnuo Šonji. Ona mu se nasmiješila i ušla u kuću.

Tko je tu? — upita djevojčica iz susjedstva. Oči joj bijahu svijetle i nepomične.

— Bongo reče Bongo.

- Koliko imaš godina?

Još malo pa pet.

A što tu kod vas toliko smrdi?

— Bucini pajceki.

A, to... Bongo, kako ti izgledaš?

— Prosječno.

— Ne ideš u vrtić?

— Ne. Nisam ja za to.

Djevojčica je neko vrijeme šutjela kao da skuplja hrabrost, a onda brzo reče:

Ja sam Lora i ništa ne vidim.

— Pa, znam. Ali se tu i nema baš kaj puno za viditi. To je Naselak.

— Ti si tu oduvijek?

Aha reče Bongo starosjedilački. Ja sam Vragec.

Uto zalaje Cucak na poštara.

A ko ti je to?

Cucak. On i Bucu su me čuvali dok sam bio mali.

Hoćeš se igrati sa mnom?

Hoću. A što se ti znaš igrati?

Domine.

Kužim. Zato jer pločice imaju udubine.

Ti si pametan, Bongo.

— Prosječno. A ti si najljepša cura koju sam vidio.

Djevojčica se prvi put nasmiješi.

— Ja već imam pet godina — reče, kao da se ispričava.

— Nema veze — odmahne Bongo. — Ja volim starije cure... Čekaj malo.

Bongo skoči sa stupica, otrči na drugi kraj dvorišta gdje je majka Vragecovih posadila nekoliko grmova ruža. Otrgne jednu, otrči do ograde, preskoči je i stavi cvijet Lora pod nos.

Ruža — pogodi Lora otprve. Hvala.

Crvena je.

— Crvena — ponovi Lora i opet se malo rastuži. Boja nema oblik ni miris.

— Idem po domine — okrene se Lora prema kući i oprezno zakorači. — Čekaj me tu, ali baš na ovom istom mjestu.

Trebalo joj je nekoliko minuta da stigne do vrata. No, stigla je.

Bongo načuli uši. Iz svoje kuće čuo je glasove tate Drageca i mame Šonje, one glasove koje kod njih nije volio, povišene i svadljive.

— Fali! — vikao je Dragec.

— Ma daj... pa ko bi... — ljutila se Šonja.

— Evo, prebroji! Šest milja manje.

— To ti je kad držiš lov u staroj čarapi ko pokojni Papirus. Da nisu pojeli miševi?

— Ja sumnjam na štakore — galamio je Dragec. — Na jednog starijeg i jednog mlađeg štakora.

Stvar bijaše ozbiljna. Netko je zdipio lovu iz kredenca, u kojemu je Dragec čuvao ušteđevinu. A štakori na koje je sumnjao bijahu Flek i Pero.

— Gdje su? — urlao je Dragec.

— U kuhinji — reče Šonja. — Grebu se oko tvoje mame, pojedu najbolje komade mesa, a mi njupamo cušpajz.

Flek i Pero pojaviše se žvačući.

Kad je čuo optužbu, ujak Vragecovih se dostojanstveno uspravi i progovori: — No! Takve optužbe na račun jedne časne osobe kao što sam ja! Pa to je Skandalozno, dragi moj Dragec. Ja sam kao javna ličnost doživio mnoge napade, ali...

- Ne znam ja ništa — prekine ga Dragec.

— Znam samo da fali šest milja i da ovak nikad ne bum skupil za spavaću sobu.

— Otkad smo se vjenčali, spavamo stisnuti na kauču za rastezanje dometne Šonja.

- Ha! pokuša se našaliti Pero - bolje je to nego da spavate rastegnuti na kauču za stiskanje.

Pero, budi ozbiljan — reče majka Vragecovih s kuhinjskog praga. — Ovo je ipak jako, jako zagonetno.

Molim, molim uozbiljio se Pero što je meni šest milja?

— Pa sada polako i otrovno reče Dragec otkad igraš u zagrebačkoj zoni, vjerojatno nešto i znače.

— Nečuveno! — vikne ujak Flek. — Pero, oni zbilja sumnjaju u nas. Ja više ni minute ne ostajem u ovoj kući gdje me se vrijeđa, ponižava i lažno optužuje. Vraćam se svojoj ženi, pa makar morao pofarbati i čitavu sobu sam samcat. Uostalom, i Michelangelo je radio slične poslove.

— Idem i ja — priključi se Pero — i ne vraćam se dok ne pronađu pravog lopova... Je, i dok mi se Dragec i Šonja ne ispričaju.

— Fuj vas bilo — otpuhne još Flek i pođe po kovčege. Pero ga je slijedio.

— No, barem neke koristi od te krađe — zadovoljno se osmjehne majka Vragecovih. — Možda se zbilja pomire sa svojim ženama.

— Možda — progunđa Dragec — a Šonja i ja da se pomirimo sa spavanjem na kauču?

Kad smo već kod mirenja, ni Dunja se nije mogla pomiriti s Mazalovim guruom. Razgovarala je i sa Žandarom, no ovaj se samo nasmijao i rekao: »Pravo ti i budi, sad vidiš kakav je.« Potcrtala je u »Rječniku stranih riječi« indijsku riječ »guru: hinduistički svećenik, često poštovan kao utjelovljenje nekog božanstva«. Baš tako je pisalo. Božanstva. Dosad je Mazalo obožavao samo nju, Dunju, dakle taj guru joj ga hoće preoteti. E, neće!

Odgurnula je čašu coca-cole na sredinu stola, nalaktila se i rekla glasno, da su je čuli svi u kafiću preko puta škole u Križanićevoj:

Znaš što, mutni Mazalo, dajem ti rok od tri tjedna da dođeš k sebi. Samo tri tjedna!

— Tri tjedna — odsutno je i nečujno ponovio Mazalo, dok su mu oči bludjele po obližnjem javoru. — Vrijeme — nastavio je blesavo nasmiješen — što uopće znači vrijeme? Pitanje je kako postati arhat i postići apsolutnu ravnodušnost.

Dunja se namršti: — Ak ovak nastaviš ja ću postići apsolutnu ravnodušnost prema tebi, znaš... 1 naruči kavu, možda te rastrijezni.

- Kava, što znači kava... — lelujaio je Mazalo na stolici.

— Nemaš love?

— Novac? Što znači novac? Nama koji imamo radosti svjetla...

Ipak posegne u džep. Ispadne mu podeblji svežanj.

— Fijuuu... Mazalo, otkud ti to?

Mazalo odjednom postade žustar i razborit, brzo podigne svežanj i strpa ga u džep, a Dunji reče:

Zaboravi.

**U KOJEMU KUMPIĆ DOBIVA SOK OD
KOBASICE, A CRNI DŽEK I NOSONJA PO
JEDNU ŠLJIVU**

Jutrima se maglilo pred očima, večeri su ogrtale ljubičaste kapute, a bobice grožđa bubrile kao plave pikule. Podneva još bijahu topla od ljetnih uspomena i grijala su stare kosti pod mjedenim krznom olinjale Medvednice, što se strmo spuštala prema ljeskavoj Savi, dobro zagrijanoj otpadnim vodama nuklearke.

Crni Džek i Kumpić nisu mogli uživati u tim ljepotama.

Šest dana je prošlo a mafijaš se nije javljao. I Džek je rijetko navraćao, pa je sva ta kuga i kolera od Bimba pala na leđa jednom Kumpiću, već sasvim izluđenom čuvaru zločestoga dječaka. Što mu sve nije radio taj Marinin brat! Ono jaje u oko bilo je samo dio njegova repertoara, i to nježniji.

Imao je on i pikado.

Kad se Džek te nedjelje pojavio u vinogradu dobio je umjesto pozdrava strelicu u stražnjicu.

Jo! vrisnuo je Džek.

— Kuj je? Pulicija? — preplašeno izleti Kumpić iz klijeti.

Ma kakva policija, idiote — trljao je Džek bolno mjesto, a onda pošao prema Bimbu: — A tebe bum zaprl u podrum i tam buš ostal dok ne narasteš. Zgledal buš ko Kaspar.

Prvo moram zgledati ko Bongo pakosno reče Bimbo i oštro pogleda Kumpića:

Jesu gotove kobasice, Kumpić?

Buju, buju.

A ti, Džek, donesi mi sladač iz grada.

Ma donel bum ti drek na šibici, žohare.

Dobro, dobro. Kad dođe Amer, onda mu velim da nisam Bongo.

— To ne smiješ, Bimbo blago i opasno reče Džek.

— Sladač!

Dobro, dobro, samo mi nemoj delati škandale.

— Prvo pojudi kugasice — stavio je Kumpić tanjur na stol istesan od hrastovine. Bimbo sjedne, uzme vilicu, pažljivo se zagleda u vruće debrecinke i prstom pozove Kumpića:

Konobar. Tu je nekaj zeleno.

Gdi je zeleno? — upita Kumpić.

Tu, tu, pogledaj izbliza.

Kumpić se sagne i približi nos kobasicama. Tada Bimbo zabode vilicu u kobasicu, iz kobasice štrcne topli, crvenkasti gejzir - ravno u Kumpićevu facu.

Juj! Juj! Gude muli! — skakutao je Kumpić.

Tako je jadni, oteți dječak proživljavao dramu u klijeti iznad Podsuseda.

Džeku je već bilo svega dosta, zažalio je što je uopće dogiljao i bio je sretan kad se poslije ručka mogao malo sabrati u ležaljci pod trešnjom pospano gledajući kako Kumpić stoji pred drvenim zidom kuće i vrišti od straha dok mu Bimbo baca tomahavk što bliže nozi, ramenu, glavi...

Aha, bljedoliki se boji! uživao je Bimbo.

Džuk, spusi me od ove nupasti cvilio je Kumpić, ali su gazdine misli bile upućene u drugom pravcu.

Kumpić zijevao je Džek - sve mi se čini da smo popušili.

Pa to i ju vulim, pupušili smo.

Amer se izblendal, a možda su ga i interpolirali.

Da ga vrutimo tuti i imuni? željno je predlagao Kumpić.

To bi bilo najbolje. Čuj, Bimbač, kak tvoji starci stoje s baksima?

Sve daju Marininom treneru reče Bimbo, a Kumpiću naredi da se ne miče od zida.

Sad će dati nama, žohar odlučio je Džek. Pa da, razmišljao je, to bi i bilo najbolje rješenje, jer ionako nisu kidnapirali pravoga klinca. Mafijaši bi brzo prokužili prijevaru a

onda, tko zna, da, možda bi poslali u Zagreb plaćenog ubojicu da upuca njega, Crnoga Džeka. Brrrr.

No Bimbo se tako dobro zabavljao da ga je i pomisao na povratak u dosadni topli dom užasno žestila, pa je zato udario nogom po držaču ligeštula, i Džek se rasprostro po tvrdoj tratini, osjećajući kako mu leđa pucketaju od udarca. Bimbo ga preskoči, utrči u klijet i zabravi vrata.

Kumpić je uživao. Napokon je gazda na svojoj koži osjetio što znači živjeti s Bimbom. Prvo strelica, a sada ovo, hi, hu, hu.

— Zadavit ću ga! — vikao je Džek, pokušavajući ustati. — A kaj se ti ceriš, idiote! — okomio se na Kumpića.

U sebi je odlučio da odmah otplazi do najbližeg telefona, dolje u Podsusedu.

Izabrao je krivi dan, jer se Marina upravo pripremala za svoj prvi međunarodni turnir. Dizala je utege, majka je dovršavala ljupki bijeli kostim a otac uzbuđeno čitao popis tenisačica s kojima će Marina igrati. Do finala. Do trijumfa. Do slave. Do love.

Zar nije lijepo? — pokazala je majka Marini svoje krojačko remek-djelo. Kad budeš davala izjave poslije pobjede, nemoj zaboraviti da kažeš: »Ovo mi je sašila mama.«

— Dobro, mama — ravnodušno reče Marina. Imala je snažan poriv da baci uteg kroz prozor a zatim i sama skoči.

Takva je, dakle, bila atmosfera u Marininom stanu kad je zazvonio telefon.

Možda je onaj debeli iz »Sportskih novosti« — poskočio je otac i potrčao prema telefonu.

Ali nije bio debeli, nego Crni. Džek.

Heulou rekao je ponešto iskrivljenim glasom. - Ovdje otmičar vašeg Bimba.

Kojeg Bimba? — upita otac... — Aha, Bimba... Samo čas — okrene se otac prema majci govoreći: — Čini se da tvoja stara nije dobro čuvala Bimbača.

Ali on je kod tvoje stare — reče majka.

Nije više nigdje. To jest, čini se da su ga oteli, jer se javlja otmičar. I to baš sada!

Pitaj ga jeT mali dobro, i da li može ostati još nekoliko dana, dok ne završi Marinin turnir.

Ali, mama umiješa se Marina — pa Bimbo...

Šuti i diži — obrecne se majka.

Halo! — vikne otac u slušalicu. — Još ste tamo?

— Yes — reče Crni Džek s druge strane žice. Vaš sin je živ...

— To znam — prekine ga otac nestrpljivo. ~ Malo je živ, ali nije loš dječak. Nego, jef može ostati još par dana?

Ne može! Ne može! — histerično je vikao Džek. — Dajemo vam ga za dvadeset milja.

Isključeno — reče otac hladno.

Plaćam samo troškove prehrane i smještaja.

— Petnaest! — snizi Džek.

— Ne budite smiješni.

— Deset.

— Čujte, ja zbilja nemam vremena. Javite mi se za koji dan otrese se otac i spusti slušalicu.

Da, Džek je izabrao pogrešan dan. Izletio je iz telefonske govornice opasno namrgođen, duboko razočaran i mračno zamišljen nad sudbinom čovječanstva. Gdje je nestala roditeljska ljubav, pitao se, što se to dešava s ljudima i kamo to idu. Zapalio je cigaretu i krenuo prema gostionici. Pred ulazom je stajala mala djevojčica s balonom u ruci i čekala oca koji je pio gemište u birtiji. Džek se zlobno nasmiješi i dodirne balon žarom cigarete. Puf! U zao čas, jer je iz gostionice baš izlazio supijani grmalj, dimenzija dvaput jedan. Puf! Šareni baloni zaigrali su pred Džekovim očima dok je padao u dvorište.

Loš dan, Džek.

Da je barem oteo Dadu, razmišljao je poslije, penjući se prema vinogradu, s oblogom šljivovice preko šljive pod okom. Nosonja bi sigurno platio.

Džek nije znao da i Nosonja ima šljivu. A znate kako ju je Nosonja zaradio? Jučer je imao posjet, pozvonila je Dunja, vrata je otvorio Dado, iza njega je stajala mama Mira, a Nosonja nešto crtao u drugoj sobi.

— Dunja! Što je tebe dovelo? — pitala je Mira.

— Moram razgovarati s Nosonjom.

Oho! — rekla je Mira s neznatnim prizvukom, jer je Dunja sada bila lijepa, velika djevojka, a Nosonja još nije bio za otpad.

— Nešto zbog... ovaj, Mazala — brzo je objasnila Dunja.

— Onda ću ga pozvati — krenula je Mira, ali ju je Dado preduhitrio: Tata, Dunja i Mazalo su se opet posvadili! — viknuo je.

— Daj, šuti! — smirivala ga je Mira.

Nosonja se pojavio, hrskajući zlatastu jabuku.

— Bok, Dunja — rekao je i odmah prešao na stvar: — Daj mu cipelu ili bubni tu drugu mačku štiklom po glupači. Ja imam drugog posla, ja sam u naponu stvaranja.

— Ali nije druga mačka, striček Nosonja.

Da, striček! — promrmljala je Mira s neznatnim prizvukom.

— Ovaj put je nešto ozbiljnije — rekla je Dunja i prisilila Nosonju daje pažljivo odmjeri.

— Da nisi u drugom stanju? — oprezno je upitao.

Nije bila. Ispričala mu je sve o guruu, i Nosonja se složio s njom da je guru vjerojatno varalica, a ne guru. Čak je predložio da ode tamo i napravi reda. Čak je doista i otišao, ostavio Dunju na odmorištu između katova, pozvonio, odrecitirao lozinku, upao usred seanse i povikao: »Gdje si, guru, da te gurnem!«

Dunja je uzbuđeno čekala da vidi kako će to završiti. Nije morala dugo čekati, jer je nekoliko sekundi poslije Nosonja izletio kao raketa zemlja-zemlja, nekoliko trenutaka ležao kao mrtav leš, a onda se sabrao i promrmljao: — Dobro je, sada su preplašeni.

I eto, zato je Nosonja imao šljivu na oku, neobično nalik onoj Džekovoj, i zato je sada mirno i poslušno sjedio pred televizorom nastojeći da ne vidi podsmješljiv pogled svoje žene Mire, ni Dadinu nježnu ali ponešto gorku sućut. Nije sinu lako kad mu prebiju tatu, jer tata onda uvijek malo padne u očima sina Dade. Nosonja se, međutim, brzo oporavljao, već mu se vraćala samosvijest, drskost, samozadovoljstvo i ostale vrline, već se pravio važan i komentirao neznanje natjecatelja u zagrebačkom kvizu.

— To znam — stalno je govorio, ali baš stalno.

— Samo nećeš reći, ha? — stalno je ponavljala Mira.

— Ma daj, nisu mi ni do koljena.

Tata, zašto se ti ne prijaviš na kviz? - upita Dado. Sada više nije vjerovao da mu je tata najjači na svijetu, ali je još vjerovao da je najpametniji.

I ja se pitam — progunđa Nosonja. — Za jedan sat se može zgrabiti pristojna kinta, ne? A tu za par milja crtam ko blesav deset dana.

— Mama je dobila neke zaostatke — izlane
Dado.

— Fino! — živne Nosonja. — Vodiš nas u
restoran, ha Mira?

- Ne. Kladim se.

S kim?

S tobom.

— Može. O čemu se radi?

Za dva milijuna da ćeš biti četvrti.
Posljednji. Ako uopće imaš hrabrosti da se
prijaviš na kviz.

**O ZNAČAJNOJ I NEOBIČNOJ VEZI
BONGA I LORE, O ČAROLIJI NA HRPI
PIJESKA I ZNAMENITOM NASTUPU
SVEZNAJUĆEG NOSONJE**

Bucine su svinje toliko zaudarale da se ne samo Vragedima nego i susjedima dizao želudac. Tužila se i Lorina majka, stroga žena bez dlake na jeziku, tužio se postolar Miško, ali on se nije zadržao na tužbalici, već je na nagovor žene Katice otišao u općinu i otkucao Bucu sanitarnom inspektoru.

Dan nakon žučne svađe Buce i Drageca oko tri slavna prašćića, kad je Dragec zaprijetio da bu ih zaklal po noći ak Buce ne napravi s njima, i nakon Bucinih preklinjanja da poštedi svinje još mjesec i pol, te nakon presude majke Vragedovih da pajceki uživaju ljepote ovoga svijeta do kraja studenoga, dakle baš te srijede ušao je u dvorište Vragedovih sanitarni inspektor čekinjaste kose i podbuhla lica, s tragovima operacije zečje usne, i pomalo frlljav.

Dofar dan — natrčao je ravno na Cobru, koji je mirno čitao »Uradi sam«, s rukom na Cuckovoj pospanoj glavi. — Čije su to sfinje?

— Bucine — odgovori Cobra, ne dižući oči s knjige.

— Tko je Puco? — upita frfljavac.

— Onaj četvrti pajcek — pokaže Štefek na Bucu, izgubljenog među teškim svinjskim tijelima.

— Aha! — slavodobitno se uputi inspektor prema Buci. — Sine, gdje su ti roditelji?

— Na poslu — reče Buce oprezno.

— Čujem da se ti brineš za sfinje.

— Aha. I to dobro. Pogledajte kakve su.

— Fino. Ja sam sanitarni inspektor i morat ću prijaviti tvoje roditelje, jer si ti maloljetan. Šitaf Naselak se žali.

— Zafidni su — reče Buce.

— Znete vi koliko nas ima, a pošto je danas meso — umiješa se Štefek.

— Šao mi je. Moram fršiti svoju dužnost — izvadio je inspektor formular iz crne, starinske torbetine.

— Pa ne buju dugo brzo je rekao Buce.

Skoro su kolinje.

— Bit će prije — zločesto reče inspektor.

Buce ga pažljivo pogleda, onda mu namignu, pa ga pozove u stranu. Štefek i Cobra čuli su samo početak Bucina govora: »Pa ljudi smo, ne, ovaj... možemo se dogovoriti...«

Pet minuta kasnije inspektor je izišao iz dvorišta, a s ulice je još srdačno domahnuo Buci. Štefek i Cobra su samo zijevali.

— Kaj si mu rekel? — pitao je Cobra.

Da bu dobil petnaest kila mesa.

- Korupcija, ha? — zgražao se Štefek.

— Ne, šunkica.

Bongo i Lora nisu obraćali pažnju na njih. Bongec uostalom više ni na koga nije obraćao pažnju, visio je od jutra do mraka u Lorinom dvorištu i igrao se s djevojčicom. Ili su satima sjedili na niskoj, drvenoj klupici, razgovarali ili jednostavno — šutjeli. Lorina majka je radila u tvornici rublja, rano je odlazila na posao a kasno se vraćala, umorna i ljutita. Onda bi pola sata spavala, onako umorna i ljutita, i probudila bi se oko šest, umorna i srdita.

Bongo i Lora igrali su se upravo na hrpi pijeska, i tiho govorili, jer je Lorina mama spavala u kući. Bongo je donio Lori nekoliko svojih starih gumenih igračaka, Ljutka i Smješka, Lora je prelazila prstom po ustima smiješnoga patuljka i smiješila se, pa je jagodicom kažiprsta slijedila liniju Ljutkovih usta i rastužila se.

— Lora... — zaustio je Bongo i zastao. Kao da se borio sam sa sobom. — Lora... ti oduvijek ne vidiš, jel'?

Oduvijek.

— A što bi htjela... što bi najviše htjela vidjeti?

— Mamu, leptire, televiziju... i tebe, Bongo.

Bongo je zagrizao donju usnu sjekutićima koji su već imali vragecovski oblik, premda

mlječni, i raznježeno gledao u Lorine svijetle oči.

— Znaš, Lora... — progovorio je nakon duge šutnje — ja nisam baš sasvim prosječni Bongo.

— To znam.

Ali ne znaš da bi preko mene mogla vidjeti.

— Kako preko tebe?

Mojim očima.

— Da mi opisuješ stvari?

— Ne. Ti buš ih vidla — reče Bongo kajkavski, da ublaži dramatičnost trenutka. — Ja bum te uključil u svoj sistem.

Kako čudno govoriš — šapne Lora.

- Hoću da mene prvoga vidiš.

— To je neka igra, Bongo?

- Za mene je... Hajde, ustani i ispruži dlanove prema meni.

U dvorištu Vragecovih Cobra zaklopi knjigu, protrlja oči i htjede ustati, ali tada ugleda čudnu sliku na vrhu hrpe pijeska. Opet protrlja oči. Tamo su stajali Bongo i Lora, nekako suviše dobro osvjetljeni u tom jesenskom sumraku, stajali su uspravni, ukočeni i nestvarni, spojeni dlanovima ispruženih ruku, a djevojčica je glasno jecala i vikala:

Bongo... Bongo... nisam te tako zamišljala... Mama! Ja vidim!

Prekinuta u snu, raskuštrana majka je izbacila gornju polovicu tijela kroz prizemni prozor i proderala se:

— Kakve su to gluposti! Bongo, pusti Loru na miru!

Bongo se naglo trgnuo i odvojio dlanove od Lorinih. Čarolije je nestalo. Lori su popustile noge i otkotrljale se niz pješčani brežuljak, plačući, a ljutita majka je nastavljala: — Nije dosta jedna nesreća! Hoćeš li kraj tog malog čudaka još i pošasaviti!

Bongo je i dalje stajao gore, na utabanom pijesku, zatvorenih očiju. Zatim je stavio ruku na čelo, lice mu se zgrčilo od boli.

Bongo, što ti je? — poviče Cobra.

Nije mu dobro. Ajde, kaj stojiš ko podojena krava, da vidimo kaj mu je potrči Štefek prema ogradi.

Morali su ga odnijeti u kuću. Bongova mama Šonja bijaše izvan sebe, ali je njezin čudni dječak brzo došao k sebi. Drugoga jutra već je bio onaj stari Bongo.

Dragec je predlagao da bi bilo dobro na neko vrijeme rastaviti Bonga i Loru, ali ga je Bongo samo pogledao, mirno i sabrano, a Dragec je nato rekao: »Gluposti, što to pričam! Njih dvoje se tako dobro zabavljaju.«

I tako se desilo da su Lora i Bongo bili zajedno i one večeri, one slavne, nezaboravne, znamenite večeri kad je Nosonja Neboderski nastupio na kvizu, kad je stupio u arenu trijumfalno nasmiješen, dočekan pljeskom Naselčana što su u velikom broju zauzeli studio, a voditelj Oliver predstavio ga je milijunskom

gledalištu upravo kao Nosonju, našeg četvrtog natjecatelja.

— Druže Nosonja, recite nam nešto o sebi — učtivo mu se obratio Oliver, a Nosonja se drsko osmjehnuo i rekao:

Ja sam favorit.

Hm... dobro, sjajno, kakvo samopouzdanje. No, mislio sam na neke osnovne podatke o vama, čime se bavite, jeste li oženjeni, imate li djece?

Imam ženu Miru - isprasio se Nosonja i ponosno mahnuo u kameru: — Bok, Mira... Imam i sina... bok, Dado! Znete, Dado ima gripu, pa ga mama čuva i zato nisu ovdje.

Doista je Dado imao gripu i mama ga je čuvala, i zajedno su gledali televiziju.

Seljačina promrmljala je Mira.

Maše u kameru!

Drž' se, stari — vikao je Dado promuklo sipajući oko sebe viruse.

Imam loš predosjećaj jadala se Mira.

Ma daj, mama, vidiš da je glavni.

Je, zasad — sumnjičavo je vrtjela glavom, rastrzana između dva suprotna osjećaja, to jest, želje da se Nosonja ne obruka i nešto jače čežnje da dobije okladu.

Kviz je krenuo. Nosonja se nadmoćno smješкао, zatim se smješкао sve manje nadmoćno, dok se na kraju nije sasvim prestao smješkati. Ostala tri natjecatelja skupili su dovoljno da dobiju lutka »Kviska«, s kojim

poslije mogu udvostručiti bodove, samo je Nosonja još visio. Panično je gledao kako se na monitoru pojavljuju riječi: **JAJA, MATI, LEON, MIMI, TAVI, TONI.**

— No, hajde Nosonjo — hrabrio ga je Oliver. — Sada imate priliku da dobijete »Kviska«. Što, dakle, spaja ove riječi?

— Kuhinja — reče Nosonja.

— Molim? — začudi se Oliver. — Možete li objasniti?

- Mati peče jaja na tavi za Leona, Mirnija i Tonija.

— Vi doista neobično razmišljate — rastuži se Oliver ali odgovor nije točan. Lične zamjenice, Nosonjo! Svaka od ovih riječi završava jednom zamjenicom — ja, ti, on, mi, vi, oni. Žao mi je, igrate bez »Kviska«.

U Neboderu je Mira dlanom prekrila oči i prošapta la:

— Isuse... rekla sam mu da ne ide.

— Da se niste kladili, ne bi išao - Dado bijaše na rubu plača.

— Imaš pravo. Sada čitav svijet zna za koga sam se udala... Ugasit ću televizor.

- Nemoj. Možda će ovo znati.

Na ekranu su se pojavile riječi: **TRAMKONJ. KONJICA,. KONJKA, ZETKONJ.**

— Zagrepčani su imali poseban izraz za svoj konjski tramvaj početkom stoljeća objašnjavao je Oliver. — Recite nam kako su ga zvali? Sad!... — Prvi se javio Nosonja.

— Zetkonj reče Nosonja.

— Ali, Nosonjo, ZET je kratica za Zagrebački električni tramvaj, ne? Pa kako bi konjski mogao biti električni? Konj na baterije, ha?

Publika se valjala od smijeha.

Ha! Kakva familija! — komentirala je Flekova žena, gospođa Krištof, gledajući zapanjenog Fleka.

- Ma kakva familija. Samo poznanik snuždeno je odgovorio Flek.

A u Nosonjinom stanu Mira je demonstrativno ustala i ugasila televizor.

- Mama tiho je plakao Dado — kako ću ja u školu kad ozdravim? Svi će mi se smijati.

Moraš to preživjeti — reče Mira okrutno.

Mama, a da se mi rastanemo od njega?

Eh, da, konjski tramvaj se zvao konjka, a Nosonja je ustao i izjavio da hoće doma. Jedva gaje urednik Lazo nagovorio da ostane, da ne pravi Skandale, jer radi se o javnom snimanju, moj gospodine, na što je Nosonja odlučio da ostane ali da šuti, budući da tu očito rade budalu iz njega.

Najviše mu je išla na živce konobarica Katica, koja se valjala od smijeha u trećem redu gledališta.

— Katica! Ispal bu ti gebis! — opominjao ju je postolar Miško.

No dobro — sabrao se Oliver idemo dalje. Na redu su mozgalice, možda i našem Nosonji proradi mozak.

U kući Vragecovih sjedili su pred televizorom Bongo i Lora, gledali kviz i iskreno žalili Nosonju. Gledali su kviz! Da. I Lora je gledala. Bongo ju je čvrsto držao za ruku, pa je djevojčica jasno vidjela sliku, i to u boji.

Bijaše to njihova tajna, i Lora više nije dolazila u napast da je otkrije majci koja ionako ne bi povjerovala. A Bongo je mudro šutio. Samo je Cobra nešto sumnjao.

Sjedili su dakle sami u dnevnoj sobi Vragecovih, Lora je grizla nokte slobodne ruke jer je voljela Nosonju, uvijek ju je veselo pozdravljao, razgovarao s njom, jednom joj je kupio i sladoled, pa je zato sada rekla:

— Pomogni mu, Bongo.

— Nosonji?

— Aha.

— Ako ti hoćeš.

Molim te. On je dobar.

Ovaj... - oklijevao je Bongo — ali dok to radim, ti nećeš vidjeti... Ne mogu u isto vrijeme.

Pa što? — puhнула je Lora. — Pet godina nisam ništa vidjela.

I tako je Bongo ispustio Lorinu ruku, Lorin se vid zamutio, slika je nestala, a dječak se približio ekranu i koncentrirao na Nosonju.

Sat poslije ponoći te znamenite noći. Miru je probudilo prčkanje ključa po bravi. Znala je da to prčka Nosonja, ali gaje namjerno pustila da se muči. Sigurno je dosta i popio, neznalica jedna.

1 zbilja, nesigurno je uteturao, a Mira mu je rekla iz kreveta:

— Dobro jutro, enciklopedijo.

Dve milje — progundao je Nosonja.

— Ne trebaju mi, zadrži ih.

Meni trebaju kliberio se Nosonja.

Ti meni ideš dve milje, stara.

Daj, odi se naspavati — odmahнула je Mira rukom, kao da tjera muhu.

Pa ja sam prvi, ne?

Pusti me, molim te — gadljivo se okrenula prema zidu. Ovako se izblesaviti, ovako me osramotiti.

- Si ti normalna! — viknuo je Nosonja gotovo trijezno — ja sam pobjednik... ja sam najbolji... pametan sam ko... ko... ko Bongo

zaključio je, ne znajući zašto je baš sada i baš to rekao.

Ne vjerujem ti ni riječi, lažove.

- Čekaj. Kaj nisi gledala do kraja?

— Ne. 1 bolje da nisam.

Pa svi znaju da sam ja prvi. Ajde, nazovi Fleka, on je bil tam.

Miri je postala čudna ta njegova sigurnost, dobro ga je poznavala i nekako je osjećala da ne laže premda je stvar bila potpuno neobjaš-

njiva. Zato je pošla do telefona i okrenula broj prijateljice Olge.

Neko vrijeme je razgovarala s njom, zatim joj se ispričala što ju je probudila, pa spustila slušalicu, sjela na Dadin krevet i prodrmala ga.

Dado! Dado!

Kaj je, mama? — trgnuo se.

Tata je pobijedio.

Daj, mama — okrenuo se Dado i ti si pošlašavila.

**U KOJEMU SE MLATI GUMENI LIMUN I
TRESKA PO ČELAVOJ LUBENICI, A
MAZALO OSTAJE BEZ MAČKE**

Idi na mrežu! Idi na mrežu!
izbezumljeno je vikao Marinin otac, ali se djevojčica ukipila na osnovnoj liniji i gubila gem za gemom, set za setom. Ponekad je bespomoćno i prestrašeno pogledavala prema tribinama gdje su ljudi pili colu i grickali štapiće, a glave im se njihale lijevo-desno ili desno-lijevo, samo se Nosonja njihao naprijed-natrag, jer je bio strašan individualac.

Marinina protivnica, kratko podšišana crn-purasta djevojčica, skakutala je terenom kao navijena i mlatila gumeni limun držeći reket objema rukama.

Idi na mrežu, prokletstvo! vriskao je Marinin otac kao da ga kolju.

Meni se čini da je već upala u mrežu dobacio mu je Nosonja, ali gaje Mira ruknula laktom u rebra i sućutno rekla:

Jadna Marina. A toliko je vježbala.

Dado više nije ni gledao dolje na teren, gdje je njegova Marina gubila od vižljaste Talijanke. Snuždeno se okrenuo prema gradu, toliko jadan da ga je Nosonja lupnuo po ramenu i utješljivo progundao: — To joj je prvi međunarodni, što bi ti htio?

— Pas! Pas! — zakriještala je Marinina majka, savjetujući kćer, ali je bokser pod klupom krivo shvatio i zalajao odazivajući se. U tom trenutku je Marina bacila reket daleko od sebe, prekrila oči dlanovima i otrčala prema svlačionicama.

Jadna Marina. Jadan trener. Što je taj sve doživio od Marininih roditelja, kako su ga samo stjerali u kut svlačionice, što su mu sve govorili, kakvim ga sve imenima iz zoologije nisu nazivali!

- Ja vas ne razumijem — branio se — pa ne može uvijek pobjeđivati.

- Mora! — Marinin je otac bio crven kao dobro kuhani rak. — Za taj novac što vam ga dajemo, mora!

Kad smo već kod toga — ohrabrio se trener dužni ste mi još osamsto hiljada.

- A vi ste još drski! — podigla je Marinina majka suncobran, u najboljoj namjeri da ga tresne po proćelavoj lubenici, ali se trener dobro kretao.

- Kakvo je to ponašanje! — uzrujavao se sa sigurne udaljenosti. — Nemojte da stvar završi na sudu.

Tada se Marinin otac počeo odlično kretati, a je li stigao trenera i njegovu lubenicu, nije mi poznato.

Za sve to vrijeme Marinu nitko nije ni pogledao, sjedila je na klupici ispod suterenskog prozorčića i tiho jecala, bilo joj je svega dosta, i tate i mame i tenisa i života, gledala je u lopticu na podu i pomišljala kako bi bilo daje stavi u usta i jednostavno prestane disati, kadli je netko sjeo do nje i gurnuo koljenom njezino koljeno, ona je podigla zaplakane oči i odmjerila ga, on joj se nasmiješio i ona mu se nasmiješila, prebacila mu je ruku oko vrata, naslonila glavu na rame i zaplakala. Bio je to gorak, dug, okrepljujući plač na snažnom muškom Dadinom ramenu.

Pred Neboderom, u starom automobilu, odigravao se posljednji čin otmice koja nikoga nije potresla. Crni Džek i Kumpić odlučili su da vrate Bimbača. Besplatno. Jer ih je zločesti klinac doveo u stanje potpune živčane rastrojenosti. Ali Bimbo nije htio iz auta!

Ideš! — režao je Džek.

— Ne idem! plakao je Bimbo i lupao Kumpića loptom po nosu. — Hoću u Disneyland.

— Murš duma, žuhar - krkljao je Kumpić osjećajući kako mu se nos pretvara u patlidžan.

— Doma mi je dosadno, s vama mi je fora nije se dao Bimbo.

Džeku je prekipjelo, pa je naredio Kumpiću da Bimbača izbaci fizičkom silom, što nije išlo bez novih poteškoća, jer je Bimbo duboko zagrizao u Kumpićevu ruku. Morao je priskočiti i Džek, pa je čuveni gangsterski par slavodobitno izgurao Bimba Bambusa iz automobila, upravo u trenutku kad se pred Neboderom zaustavio auto Marininih roditelja, bijesnih, srditih, ogorčenih, rastuženih i ožalošćenih.

— Mama! Tata! — potrčao je Bimbo prema njima, ali gaje otac samo letimično pogledao, a majka rastreseno rekla:

— Hajde gore, dosta si se igrao.

Marina se dugo nije vraćala kući, šetala je s Dadom do kasne večeri preko Kaptola i Krvavog mosta do Griča. Blizu »Palainovke« sreli su Mazala i Dunju u vrlo čudnom poretku, Dunja korak naprijed a Mazalo naprotiv korak iza nje. Kad bi je pokušao dostići, Dunja je prezrivo ubrzavala, a on klipsao dalje za njom bez mnogo dostojanstva, i dosadno ponavljao:

— Dunja, nemoj se više ljutiti... zbilja ne znam što mi je bilo.

Ili: Dunja, ja te volim.

Ili: — Dunja, ja sebi nikada neću oprostiti, ali ti mi moraš oprostiti.

Tako je to išlo do »Palainovke«, Dunja je ušla a vergl za njom, Dunja se uputila prema jednom stolu i sjela, za stolom je sjedio šarmantan muškarac srednjih godina i malo se

pridignuo sa stolice, malo ali učtivo, dok je vergl Mazalo zastao na ulazu, probljedio, okrenuo se i otkoračao u gornjogradski, majerovski suton.

Bez kinte, bez mačke, bez nade.

Bez gurua.

Kad je, naime, prije tri dana Žandar sa svojim sljedbenicima provalio u sjedište gurua, guru je klisnuo na izlaz za nuždu, a Žandar objasnio guruovim sljedbenicima da guru nije guru nego domaći varalica Pero Bitanga, koji je Indiju vidio samo u filmovima, ali je vrlo dobro pomuzao svoje stado. Mazalu su se otvorile duhovne oči, shvatio je kako se osjećala Dunja sve to vrijeme, ali kasno.

Kasno, moj Mazalo.

A život kao život, teče dalje. Vrijeme liječi rane, nekom smrkne, nekom svane. Bimbaču je u svakom slučaju svanulo. Ogorčeni na Marinu, roditelji su digli ruke od nje i opet se posvetili isključivo Bimbu. Majka se tek naknadno i postupno osvijestila da su njenog dobrog, slatkog i uljudnog Bimbica bili oteli neki užasni, nemilosrdni gangsteri, pa je ispunjavala sve mališanove želje, a otac ga je vodio na utakmice, u luna-park, u zoološki vrt

gdje je Bimbač pokušao baciti vidri žilet ali je na vrijeme primijećen u kino i u kazalište »Trešnja«.

Jedne večeri je otac smjestio Bimba na zadnje sjedalo, gurnuo ključ u bravu i sjetio se da je u stanu zaboravio novčanik, pa otrčao gore po lovnu. Desilo se da su baš u to vrijeme plazili u blizini Crni Džek i Kumpić, s dobrom namjerom da ukradu neki automobil. Sve su limenke bile zalotane, ali im se ispred Nebodera osmjehnula sreća.

Džek je pokušao otvoriti vrata, i vrata su se otvorila. Pogledao je pod upravljač i tamo je bio ključ! Kakva sreća! Sjeo je za volan i doviknuo Kumpiću da ga čeka kod »Tri jablana«, da bu dogiljal čim frkne makinu. Kumpić je rekao: »Dubro, guzda«, i uputio se prema Kušlanovoj ulici, a Džek zadovoljno pritisnuo gas. U tom se trenutku nešto uspravilo na stražnjem sjedalu i reklo:

— Bok, Džekica!

Džek se ukočio od straha, a noga mu je zakočila motor automobila. Polako, vrlo polako okrenuo se i ugledao Bimbača.

Neeee! — vrisnuo je i u panici napustio makinu. Bježao je tako brzo da je prestigao Kum pića.

Kuj je, guzda, ste već frnuli mkinu? pitao ga je ovaj.

Ma tebe bum frknul, idiote. Briši dok se može.

Eto, to bi bilo sve što se te jeseni desilo smogovcima. U stvari, nije sve. Moram vam

ispričati kako su se Pero i njegov menedžer Flek snalazili u zagrebačkoj nogometnoj zoni.

Iznogiran iz Dinama, Pero je našao privremeno utočište u momčadi NK Grana, gdje su ga dočekali kao svojedobno Maradonu u Španjolskoj i navukli mu majicu s brojem 9 u kojoj se prvoligaški jaki Vravec smucao po selima oko Zagreba i punio gajbe za sitnu kintu, nadmoćno nasmiješen i neznatno oznožen, sve dok protivničke momčadi nisu shvatile odakle dolazi opasnost, pa se Pero sve manje smješkao jer je igrao s tri do četiri flastera, mnogo čvršća od hanzaplata.

Čim bi piknuo loptu, nešto bi naletjelo na nj, te je na kraju utakmice obično izgledao kao sudionik prometne nesreće, i to onaj s težim ozljedama.

Osim toga, ni publika nije bila odijeljena žicom od terena, nego je stajala kraj aut-linije u opasnoj blizini igrača i suca na kojega je sve to psihološki teško djelovalo, pa je sasvim instinktivno sudio u korist domaće momčadi.

Tako je bilo i kad je NK Grana igrala u Novom Selu, no ipak je nezahvalna publika istrgnula letve s obližnjega plota i utrčala u igralište mlateći suca, pomoćnike i protivničke igrače, a Pero i njegov pokrovitelj Flek klisnuli u kukuruzište.

Pero se zavukao u travu, no Flek nije imao vremena da legne, pa je stao, ukočio se i raširio ruke. Seljaci su protrčali kraj njega, misleći da je strašilo.

Ja više ne mogu ovako. Napisat ću pismo Dinamu, možda me uzmu natrag. Kaj ti misliš, strašilo? —pitaó je Pero kad je opasnost minula.

Uostalom, i jesen je već minula.

Ćao, smogovci, ćao, fakini! Vidimo se u proljeće.

U KOJEMU ŽANDAR SAZNAJE STRAŠNU
ISTINU O SVOJOJ KĆERI, I KAKO JE
OČNI LIJEČNIK IZBULJIO OČI

Trava je nikla u malom parku pred Neboderom. Nevjerojatno je kako trava točno zna kada je travanj.

A Dunji je nikla ideja što će raditi u životu, i bilo je vrijeme da joj nikne, jer se bližila matura i valjalo je misliti na fakultet.

Bilo je kasno travanjsko popodne kad je ideju saopćila Žandaru i majci, vrlo mirno i odlučno, a oni otvorili usta i gledali je kao da se odlučila za neku terorističku organizaciju.

Glumica! prvi je došao do daha
Žandar.

Glumica! — užasnuto je ponovila
majka.

— Glumica — potvrdila je Dunja, zagledana u bijelo lakirane nokte.

U mojoj kući! — vrisnuo je Žandar.

Ne, u kazalištu - drsko je rekla Dunja.

- Još si bezobrazna! Pa što će reći naši...

— naglo je zakočila majka.

Koji naši, mama? — pitala je Dunja.

— Naša rodbina.

No, što se toga tiče — pakosno je zarežao Žandar — po tvojoj liniji imamo alkoholičara, pronevjeritelja i jednoga luđaka. Tako da im Dunja neće pokvariti prosjek.

Kao da su tvoji neko cvijeće — uzrujala se majka. Pogledaj si sestru!

Ne dozvoljavam! -- ustao je Žandar i udario šakom o stol.

Dunja se tiho izvukla iz stana. Čula ih je kako se svađaju sve dok nije izišla iz lifta u prizemlju.

Da, ona je već neko vrijeme statirala u kazalištu. Preporučio ju je onaj šarmantni muškarac srednjih godina s kojim je sjedila u »Palainovki«. Imala je čak i epizodu u »Maloj sireni«, s tekstom čak, koji je glasio: »Presudite, oče!« Dvije riječi, no ne može se odmah glumiti Ofeliju, ne?

Žandar i majka nisu znali kamo je često odlazila te zime, ali su Nosonja i klinci i te kako znali, jer su je vidjeli na sceni krajem ožujka jednoga nedjeljnog prijepodneva kad je »Trešnja« imala na matineji »Malu sirenu«, a u treći red se nabili slijeva nadesno: Dado, Marina, Bongo, Lora, Bimbo i Nosonja, stari infantilne čiji je izduženi lik smetao mališanima što su sjedili iza njega, pa se jedan od smetanih odvažio i kucnuo Nosonju po ramenu:

— Striček, je vama tata staklar? upitao ga je.

— Kužim, kužim — progundao je Nosonja i spustio se u sjedalu. — A kaj mogu kad volim komade... za djecu — dodao je, gutajući očima glumicu koja je igrala Malu sirenu.

— Baš je lijepa — rekao je i Dado, a kad ga je Marina oštro pogledala, dodao: — ta priča o Maloj sireni.

- Šteta što to Lora ne može vidjeti nagnuo se Nosonja prema Bongu.

Nije primijetio da Bongo drži Loru za ruku. Da je i primijetio, ne bi ni u snu pomislio da Lora tako može vidjeti predstavu. Ma, tko bi to pomislio!

Desilo se, međutim, da je Bongo baš razmišljao kome bi iz svijeta odraslih povjerio tajnu, i odlučio se baš za Nosonju. Kako su Dado i Marina izjavili da će kući tramvajem, Nosonja je vozio iz kazališta samo Loru, Bonga i Bimbača. Lora je toliko precizno opisivala bačve, kornjače, školjke, jarbole i jedra, sve detalje i boje scenografije »Male sirene«, da je Nosonja pohvalno kimnuo glavom i rekao Bongu:

— Dobro si joj to opisao.

Nisam — smješkao se Bongo.

Ja sam vidjela — rekla je Lora i sretno se smijala.

— Ah — žalosno je odmahivao Nosonja - da znaš kako bih ja bio sretan da je to istina.

— Pa je — cerekala se Lora. — Bongo, mogu mu reći?

Možeš. Došlo je vrijeme — prošaptao je Bongo.

— Ovaj, Nosonja... — polako je govorila Lora, gledajući u njegova leđa — ... kad me Bongo drži za ruku, ja vidim.

— Ha! — odmahnuo je Nosonja rukom. — Mene ste našli, limači! No, hajde, primi je Bongo za ruku, a ti Lora reci što piše iznad dućana na uglu... I bez šaptanja!

— Unikonzum — glatko je pročitala Lora.

Nosonja raširi oči, stisne kočnicu i automobil se zaustavi na mjestu. »Folks« iza »diane« zakoči uz istodobni vrisak vozača i kočnica, deset milimetara od »dianine« debele stražnjice.

— Nemoguće — cijedio je Nosonja. Nemoguće!

- Nemoguće! — rekao je i okulist, Nosonjin fremd iz gimnazije. S otvorenim negodovanjem gledao je Nosonjinu još čvrstu kosu, što se rugala njegovoj glatkoj ćeli u koju je Nosonja zurio doista neodgojeno, prisjećajući se da je Maks imao najbujniju frizuru u cijeloj školi.

— Da, promijenili smo se — govorio je žalosno — i klinci su se promijenili... ali ne opet toliko!

— Na časnu riječ, Maks — reče Nosonja. I meni je bilo teško povjerovati.

Ne znam mrmljao je ćelavac. Ja sam okulist, a ne okultist... A ti si nešto kao svjedok? — obratio se Cobri, koji je dotle šutio.

I to pouzdan reče Cobra. Da samo vidite kako Bongo pojačava kompjutor.

— Čime?

Bongom.

- Hm. I taj mali fenomen tvrdi da bi djevojčica mogla progledati... da on zna što bi trebalo učiniti?

- Aha — potvrdi Nosonja. I ima sve crno na bijelo, na znanstvenoj osnovi. Da ga pozovem?

Paaaa — otegnuo je okulist, ali su se vrata već otvarala i u ambulantu je stupio nedokučivi predstavnik treće generacije zagrebačkih Vrageca.

Ha, ha nasmijao se okulist i neučtivo uperio prst u Bonga. Ovo malo? No, krasno.

Bongo je zastao i oštro ga pogledao. Vrh očni liječnik čuo je samoga sebe kako govori:

Ovaj, oprosti, malo sam zbunjen.

Normalno — reče Bongo velikodušno.

- Svima se događa.

A Nosonja i Cobra se tiho odšuljaše u hodnik.

Sad bu ga Bongić obradil -jošje rekao Nosonja, paleći cigaretu.

Tri kilometra jugozapadno, Mazalo je stajao pred kazalištem »Trešnja« i razmišljao

kako da obradi direktora. Bio je spreman da prihvati bilo kakav posao, besplatno, samo da bude u Dunjinoj blizini. Omršavio je, oči su mu grozničavo sjale, bio je bolestan od ljubavi.

Tada mu se odjednom ukazala šansa, što bi rekli sportski novinari.

Zarastao u bradu, bijesan i ogorčen, pojavio se u dvorištu slikar, zastao ispod prozora direktorove sobe, sagnuo se, dohvatio dobar komad odbačena drveta i bacio ga u prozorsko staklo.

— Moje slike visjet će kraj Kraljevića i Račića, a ti da mi soliš pamet, budalo direktorska! — pjenio se.

Direktor se pojavio na razbijenom prozoru, zarastao u bradu, kosu i brkove toliko da su mu se jedva vidjele oči i ljubičasti nos.

Diletant! — vriskao je u predinfarktnom stanju. — Da te više ne vidim!

Mazalu se na te riječi razvedrilo lice. Pričekao je da se slikar udalji, pa ušao u zgradu i pristojno pokucao na direktorova vrata.

Naprijed! — podviknuo je direktor iznutra.

— Dobar dan reče Mazalo, ljubazno nasmiješen.

— Ma, prekrasan — skupljao je direktor komadiće stakla, rasute po pisaćem stolu. — A ko si pak ti?

**U KOJEMU SE SADE SADNICE I DADO,
A STARI CUČAK VRTI FILM ŽIVOTA I
SUSREĆE PROZIRNOG PAPIRUSA**

S malim zakašnjenjem, ali još na vrijeme, Nosonja je odlučio da svoj komadić zemlje u podnožju zagorske strane Sljemenca ukrasi vočkama maštajući o slasnim plodovima, premda mu krhke sadnice nisu budile nade u skorbu berbu.

Za taj pothvat složio je jaku momčad u sastavu: Dado, Buce, Bongo, Cobra, Štefek, i nešto slabiju žensku u sastavu: Mira i Marina. U stvari, šljakali su: Nosonja, Cobra, Štefek, Buce i Bongo, Dado se umorio nakon pola sata i sada je igrao badminton s Marinom, a Mira je nadzirala posao i prigovarala. Gol do pasa, oznojen, s tipičnom nespretnosti gradskoga štakora, Nosonja je kopao rupe i s vremena na vrijeme pogledavao Miru. U uskim trapericama i narančastoj majici izgledala je vrlo dobro, i Nosonji bijaše krivo što imaju samo daščaru metar i pol na metar, i toliko limača sa sobom.

— Što je to? — pitala je Mira pokazujući na bijedno zatrpanu sadnicu, nevjesto privezanu uz klimavi kolčić.

Jabuka — reče Nosonja. — Delišež.

To si rekao i za onu prije tri godine, a onda su se na granama pojavile kruškice.

Nosonja je netremice gledao u izrez njene majice, pa primijetio:

Znaš što, i u rodilištu ponekad zamijene djecu. Kriva ceduljica.

— Trebalo bi nam umjetnog gnojiva — reče Buce.

Uzeo sam prirodno — reče Bongo.

A, to je smrdilo u autu dosjeti se Nosonja. — Pa ajde, donesi.

Jož, ak narastu mali pajceki umjesto jabuka? — smijao se Cobra.

I vode nam treba — brisao je Štefek potočiće s obraza.

Imamo samo vina i sokova - gundala je Mira i okomila se na Nosonju: — To ti je kad kupiš grunt bez vode.

— Možda ima nafte — vadio se Nosonja.

- Čekajte! — dosjeti se Bongo i nestade u grmlju. Ubrzo se vratio s rašljastom granom, i bez riječi stao hodati uzduž i poprijeko Nosonjine zemlje dok su ga ostali pratili pogledima punim iščekivanja.

Na jednom su mjestu rašlje u Bongovim rukama zadrhtale.

Nosonja pritrči, podigne Bonga i poljubi ga u nos.

Bongo, ti si zbilja genijalac. Koliko duboko?

— Metar.

Radosna momčad se odmah bacila na posao. Samo je Bongo ostao potišten.

Što ti je, Bongo? — pitala ga je Mira.

»Lora, ja te volim ...« — zapjevao je Cobra da objasni Bongovo raspoloženje.

Ma, sve bu u redu s Lorom - tješio ga je Nosonja. — Još dva, tri dana priprema u bolnici, operacija, i bit će ko nova... Ajde, kopajte, robovi — podviknuo je momčadi dok je sam sjeo na panj i pripalio cigaretu.

A ti? — zajedljivo je pitala Mira.

Netko mora rukovoditi s visoka je odgovorio Nosonja.

Sat poslije već se bistrila voda u jami, a Nosonja skakao i vikao: — Voda! Voda! Čista, nezagađena, nekontaminirana, aqua naturalis.

Da oduševljeno je zagrlio Miru znaš gdje u čovjeku ima najviše vode?

U mozgu - odgovori Cobra umjesto Mire.

Točno — reče Nosonja - zato meni bućka kad brzo hodam.

Tak, sad bu fino raslo, a ne ko Dado...

zezao je Bucu zalijevajući sadnice. Mislio je da ga Nosonja ne čuje, ali je Dadin tata imao dobre slušalice.

Čuj, Bucu upitao je jek i ti primjećuješ da je Dado prestao rasti?

— Aha. Ne bu baš košarkaš.

A da probamo — zamišljeno se zagleda Nosonja u sadnicu, ogleda se oko sebe i sagne do Bucina uha. Buce je pažljivo slušao, ozbiljno kimnuo glavom i nasmijao se.

Nosonjina farma nalazila se u prilično pustom predjelu. Sva sreća, jer da je tko neupućen prolazio toga popodneva u blizini, Nosonja bi vjerojatno imao okapanja s policijom i sudom, gdje bi vrlo teško objasnio zašto je sina svoga jedinoga privezao uz kolac, zašto mu je zakopao noge u zemlju sve do koljena, zašto ga je, okružen veselom dječurlijom, zalijevao vodom, i zašto su svi zajedno sadistički plesali oko žrtve, čak i Marina. Samo je Mira sjedila na panju i snuždeno promatrala što joj rade od djeteta, a kraj nje je na travi ležao potišteni Bongo obuzet mislima na Loru.

— Oj, Dodole, Dodole! — pjevali su sadisti i podvriskivali.

— Budale jedne... — rekla je Mira, premda je Dadin onizak rast i njoj pomalo smetao. Bongo, ti si pametan, reci mi što je Dadi zapravo?

— Prema li je.

Ma da, ali od čega?

— To on namjerno ozbiljno je pogleda Bongo.

— Molim?

— On hoće ostati mali. Strah ga je.

— Čega?

Da postane velik.

Mira je pogledala u vedro nebo, neko vrijeme je šutjela, a zatim tiho rekla: — A, je li? Vidiš, na to nisam došla... Moram razgovarati s njim.

Energično je ustala i naredila da odvežu Dadu, a na Nosonjinu primjedbu da terapija još nije dovršena, da bu se možda povisil ak ga još pola sata zalijevaju, odgovorila je da mu se može povisiti samo temperatura, da će ovako navući upalu zglobova, i tako dalje, te da su uzroci psihički.

Uvrijeđeni Dado bude izvučen iz zemlje i predan u zaštitničke majčine ruke.

— Mama, ja te volim rekao je iskreno, a Marinu nije htio ni pogledati.

Kad su te večeri sjedali u »dianu«, stisnuti i natrpani mimo svih prometnih propisa (Buco i Štefek u prtljažniku), nisu znali da će se tri dana poslije opet naći na farmi, u mnogo tužnijim okolnostima.

Naime, Cucak ...

U utorak popodne Cucak je osjetio da mu se bliži kraj. Već treći dan ništa nije jeo, ležao je pred kućicom u dvorištu Vragecovih ne dižući glavu, samo je tu i tamo otvarao oči i sve teže disao.

Da zovemo veterinara? — pitao je Štefek majku.

Nije on bolestan rekla je —samo je jako, jako star. Daje čovjek, imao bi preko sto godina.

— Mama, misliš da će ... — Cobri su suzile oči.

— Tako to ide, Cobra, ništa se tu ne može.. . Moram staviti veš u mašinu — naglo se okrenula.

Cobra se lecnuo. Nije ju poznavao takvu, tvrdu i ravnodušnu. I nije znao da se naglo okrenula kako ne bi vidjeli da i ona plače. Cucak je već tako dugo bio s njima, da su ga smatrali jednim od Vragecovih.

Cobra i Štefek čučali su nad Cuckom kad su se u dvorištu pojavili Bongo i Buco, shvatili da se dešava nešto ozbiljno, šutke prišli, pa čučnuli i oni, gledajući kako se gasi život vjernoga Cucka.

— Cucak, ... Cucak ... ne daj se — gladio gaje Cobra. Cucak je polako otvorio zamagljene oči, snaga gaje napuštala i nije mu više bilo do borbe. »Ne daj se, ne daj se...«, mislio je, »lako je to reći, Cobra. A zapravo mi je svejedno, dosta sam živio i ne mogu reći da mi je bilo loše. Ni s Papirusom koji me je pokupio na cesti dok sam bio štene, ni s Vragecima koji su me pokupili kad je umro Papirus... Ne, uopće mi nije bilo loše, uopće nisam znao što znači "pasji život"... A vi pronađite nekog novog, mladog Cucka i dajte mu moje ime. Da me se sjećate, da nešto ostane...«

U posljednjim trenucima života Cucak je vidio sebe, u punoj snazi, kako vuče Papirusova kolica kroz Naselak, vidio je sebe kako stoji

nasred ceste i gleda za crnim automobilom u kojemu su odvezli Papirusa, vidio je sebe kako vuče kolica s malim Bongom... A onda je svega nestalo.

Dječaci su ustali i dugo stajali nepomično, a onda se bez riječi razišli da se isplaču, dok je duša Cuckova radosno lajala na plavim poljanama, trčeći u susret prozirnomo Papirusu.

U srijedu su zakopali Cuckovo ukočeno tijelo u blizini Nosonjine farme. Bijahu prisutni svi Vrageci i Nosonjina klapa.

Kad su zatrpali jamu, i postavili znak od brezove kore s imenom **CUCAK**, iz grmlja se pojavio mlad, zapušten vučjak. Trgnuli su se i naježili, ali je prevladao zdrav razum. Psić je očito dolutao iz obližnjeg sela, očito ga netko nije htio.

Čiji si ti? — sagnuo se Cobra i prstom mu dotakao njušku, a psić mu liznuo prst.

Pa sad... — javio se Pero — ...što mislite?

Svi mislimo isto — reče Dragec i pogleda Vragece koji suglasno zakimaše glavama.

Zvat ćemo ga Cucak presudio je Bongo.

**U KOJEMU SAZNAJEMO JE LI LORA
PROGLEDALA I KAKO JE VISOKI
BRKONJA ZAVIO KOCKARNICU U CRNO**

Lora je operirana prvoga radnog dana poslije prvomajskih praznika. Još sedam dana je trebalo proći da joj skinu zavoje, ali je okulist bio siguran u uspjeh. Štoviše, već je pisao znanstvenu raspravu za medicinski časopis.

A Lorina majka, ona srdita žena, sasvim se promijenila prema Bongu. O tomu je svjedočilo i brdo kolača na stolu prekrivenom kockastim stolnjakom, i njena izjava:

— Bongo, ja sam bila jako nepravедna prema tebi.

Sasvim vas razumijem uljudno je odgovorio Bongo, premda punim ustima.

Ti si zbilja neobičan dječak ... i neobično dobar. Dok živim, pamtit ću koliko si nas usrećio.

I vi ste mene... kolačima. Mogu malo odnijeti Buci?

Naravno da možeš... Znaš, Bongo, ja sam takva, nikakva, jer nisam naučena na

sreću. Lorine oči, a onda... njen otac je poginuo u eksploziji broda — pokazala je prstom fotografiju na zidu.

— To je on? — upitao je Bongo, pažljivo motreći mornara.

— Da. To je Lorin jadni tata.

Hm — promrmlja Bongo i proguta zalogaj, pa ustade, uze stolicu i stavi je uza zid. Popne se na stolicu i dlanom prekrije fotografiju.

— To sam i mislio — reče.

— Što si mislio?

— On je živ.

Da je to rekao desetak dana ranije, Lorina majka bi ga izbacila kroz prozor, ma još da je netko zeza, sirotu udovicu, ali poslije svega što je saznala o Bongu, duboko se zamislila.

No, je li mornar živ ili mrtav, saznat ćemo kad dođe vrijeme, a prije toga da vidimo vidi li Lora ili ne vidi. Kad su joj skidali zavoje okupilo se podosta radoznalih liječnika, bile su tu i medicinske sestre, i Bongo naravno, a okulist se tresao od uzbuđenja. Napokon!

— Lora, vidiš li nešto? — sa zebnjom je upitao djevojčicu koja je ukočeno gledala u zid.

— Ništa — rekla je.

Okulist ju je zaprepašteno promatrao, a kolege liječnici pogledavahu jedni druge, neki i s jedva zatomljenom zlobom. Tada se okulist bespomoćno okrene prema Bongu, no dječak se smješкао.

— Zafrkava vas — rekao je mirno.

— Lora?! — prijeteći podvikne okulist.

Lora se nasmije. Smijala se dugo, vedro i zadovoljno.

— Jesam vas preplašila, ha? Ma vidim, jasno da vidim. Ja vidiiiiiiiiim!

Kakvo je to bilo slavlje! Cijela bolnica je slavila, svi su bili na nogama do kasno u noć, čak i oni na ortopediji. Galama, glazba i cijukanje čuli su se sve do kuće gospođe Krištof koja je bijesno zatvorila prozor i vratila se vuni i iglama pogledavajući ponekad ispod oka svoju nezadovoljnu Irenu, svoga muža Fleka i svoga zeta Peru. Pero i Flek su se baš nešto došaptavali.

Nije pristojno šaptati u društvu — rekla im je.

— Ako se dogovarate kamo bi večeras zapalili, slobodno si to možete prekrižiti — dodala je Irena.

— Ali mi nikamo ne idemo, nama je s vama lijepo, jel' Pero? — licemjerno se smješкао Flek.

— Prva liga — potvrdio je Pero.

— Samo nas nemojte štemati. Fino, fer i bez faula, pa smo zadovoljni. Love nemamo, ali imamo vas.

— Imamo i ideju — uskočio je Pero — kako da zaradimo lovnu za jednu večer ko za čitavu sezonu.

Rekla sam ti da će nam još navući miliciju na vrat kimala je gospođa Krištof prema Ireni.

— A ne, srce reče Flek — sve je legalno, samo nas sutra ipak morate pustiti na jedan sat do Naselka, da se organiziramo.

- Možemo probati velikodušno je dopustila Irena. Meni treba kinta za limara, opet sam se bubnula.

— Dobro, možete ići — odlučila je gospođa Krištof, ali jao si ga vama ako je neki trik.

Sutradan su pod ocvalim kestenovima u vrtu gostionice sjedili Flek, Pero i Bongo, pred Bongom brdo »nara« i »coca-cola«, dopola ponjupani ćevapčići i jasna narudžba: palačinke s orasima.

- Jel' ti vidiš, Katica rekao je pijanac Flaša konobarici — kak ga obrađivaju. Jadni mali, to me podseća na ono kak je Pinocchio opal u šape razbojnikima.

Ti šuti, alkić! — obrecnuo se Pero i okrenuo Flaši leđa, trudeći se da mu zakloni pogled na Bonga koji je jeo ćevape i borio se sam sa sobom.

Samo ti to možeš, Bongo — govorio je Flek slatkim glasom. Pa nije ti valjda teško za jadnog, starog ujaka. Praujaka!

- I za jadnog mladog strica kojemu žena troši ko da je iz »Dinastije« — pridodavao se Pero napadu.

Dobro... ali djeca ne smiju u kockarnicu — lukavo je rekao mali.

To smo već riješili, stari moj Bongo nadmoćno se nacerio Flek i oprezno ogledao.

Nedovoljno oprezno! Nije primijetio da za stolom u dnu vrta sjede dva čovjeka s velikim šeširima i načuljenim ušima.

— Guzda, čuješ kuj? — pitao je Kumpić Crnog Džeka koji se nagnuo unatrag i balansirao na stražnjim nogama stolice.

— Sad čujem tebe, idiote — progundao je Džek, ali nije bio previše ljut. Dovoljno je čuo.

— Kumpić — naredio je. — Sutra idemo u »Kontiće«.

— Juj! — uzviknuo je Kumpić oduševljeno.

Burno iznujmili subu za mladunče?

— Ne, idiote — gadljivo ga pogleda Džek. — Idemo u kockarnicu.

Tako su se oko hotelskog ruleta te svibanjske zagrebačke noći okupili Flek i Pero u pratnji čudnoga visokog brkonje u dugom kaputu, bilo je tu i nekoliko stranaca, te Crni Džek i Kumpić, prerušeni u turiste.

Flek, Pero i čudni čovjek u dugom kaputu nisu odmah zaigrali. Čudni čovjek je pažljivo promatrao koji brojevi najčešće izlaze, ponekad je ponešto i zapisivao, krupje ga je već podozrivo gledao, a Flek stalno pitao:

— Onda, Bongec?

Da, bio je to Bongo, taj čudni visoki čovjek u dugom kaputu.

Sada znam — kimnuo je odozgo.

Znači, postoji sistem? — ozario se Pero.

Aha. Stavi na 21 crveno.

Metni na 21 crveno — šapnuo je Džek Kumpiću. Nije se htio previše izlagati u javnosti.

— A kuj da mutnem?

Ma žeton, kretenčino.

Kolo od sreće počelo se bjesomučno vrtjeti, Fleku su se znojile ruke, Pero je stavio dlan u usta da ne vrišti od uzbuđenja. Džek se držao za srce, a onda se kolo umorilo, usporilo, umirilo, i krupje je hladno rekao: »Dvadeset i jedan crveno!«

Flek je skakao u zrak, sve do visine obrašćića dugonje u dugom kaputu, oči su mu luđački sjale, grlio je Peru, a kad se malo smirio, upitao:

A dalje, Bongec, srećo ujakova?

- Crno 17.

Okolo ponoći, kad je visoki brkonja počeo zijevati, krupje je polakim, svečanim i turobnim pokretima stavljao crni pokrov preko ruleta, priznajući tako bankrot.

Flek i Pero skupljali su žetone u najlonske vrećice, a Džek i Kumpić u šešire, na veliku žalost osoblja kockarnice koje se okupilo u punom sastavu, s upraviteljem na znojnom čelu.

Da nije bilo ovih kicoša — pokazivao je Flek Peri turiste Džeka i Kumpića — zgrabili bi mi više.

— Aha. Puno su nam digli.

— Možda i oni imaju nekog lumena.

— Imaju vruga — reče Pero. — Neko nas je otkucal... Gle, gle, meni je taj s brčićima odnekud poznat. I kao da mu nisu baš najbolje zalijepljeni.

Pero priđe Crnom Džeku i odlijepi mu brčiće: — A! Crni Džek.

— Kaj je Vrageci — nije se uplašio Džek. — Jesmo vas, ha?

Pero gume Džeka dlanom u prsa, Džek gurne Peru šakom u ključnu kost. Pero zatetura i svom snagom bubne leđima dugonju u dugom kaputu, dugonja u dugom kaputu prelomi se na dva dijela, iz donjega ispade Bucu, iz gornjega Bongo!

Osoblje kockarnice je zapanjeno zurilo u taj cirkus.

- Gazda, klinici! viknuo je krupje upravitelju.

— Hvatajte ih! — prenuo se ovaj. — To je protuzakonito! Dvojica na vrata!

Sada je tek nastao cirkus. Dobro dresirano osoblje trčalo je za Flekom, Džekom, Perom i Kumpićem dok se publika spašavala u panici, skakalo se, puzalo po stolovima i ispod njih, bacale se pepeljare i žetoni, povlačili zastori, krug za krugom kao na ruletu, sve dok spretni Džek nije nabio šešir na lice i glavom probio staklo, otkotrljao se u predvorje, otvorivši put ostalima.

Samo se Bongo nije uspio spasiti. Ogromni čuvar prepriječio mu je put do slobode. Bongo je stao, raširio ruke kao da se predaje, nasmiješio se, a onda s obje noge skočio na gorilinu cipeletinu i zapalio pokraj jaučućeg i skakućućeg diva.

**O KRALJICI S VATIRANOM
STRAŽNJICOM I SIJAMSKIM
BLIZANCIMA U TRAMVAJSKOJ
PRIKOLICI**

Dakle, kako je Lora sada vidjela! Upravo nevjerojatno. Možda zato što je samo gledala i gledala, kao što žedan pije i pije kad se dočepa vode, gledala je po dvadeset sati u dvadeset i četiri, pa i ta četiri sata bi jedva odspavala, nemirno i preko volje, budila se sa suncem i gledala kako se iz mraka pomaljaju obrisi ormara, stolice, kovčega na ormaru, lutke na polici kraj kreveta, Supermanov plašt na plakatu i ruže u vrtu, kako crnina tiho postaje sivilo, sivilo pastelna blagost jedva primjetne boje, a zatim čitav taj prelijepi svijet bukne u blještavu šarenu lepezu, ruže se orose žutilom, a plašt oboji crveno i plavo, iz dvorišta Vragecovich slabašno kevdće psić i rokću svinje, tamo negdje u svom krevetu spava Bongo, najmudriji dječak na svijetu, s kojim će danas putovati na more.

Aha. Oko podne polazio je vlak za Rijeku, u vlaku su bili okulist Maks, Lora i Bongo, na

peronu Šonja, Dragec, Lorina marna i Bucu. Vrlo značajan dan. Em Bongo i Lora idu na evropski kongres okulista, gdje će se samo o njima i pričati, em Vrageci napokon dobivaju telefon. Koliko uzbuđenja u jednom danu!

Nazovite nas iz hotela - vikao je Dragec okulistu Maksu, trčeći uz vlak koji je polako hvatao brzinu.

Mama, vidjet ću more — vikala je Lora, ne naglašavajući riječ »more«, nego »vidjet ću«.

Nije to niš posebno mrmljao je Bucu mašući kaj su ribe prema krmenadlima.

Kad su se Šonja, Dragec, Bucu i Lorina mama vraćali tramvajem prema Naselku, hvalila je Lorina mama Bonga na sva usta i zamišljeno govorila da Bongo svaki put kad dotakne fotografiju njenog pokojnog muža osjeti miris mora i laštila za cipele.

— A što vidi? upita Šonja.

Vidi nejasno... čovjeka bez noge.

Ja vidim nešto drugo — progunđa Dragec ali ne vjerujem u ono što vidim.

Uporno je gledao mladi par u prikolici, koji kao da nije bio svjestan ničega oko sebe. Djevojka se pripila uz mladića, usta i grudi bijahu im spojeni kao da su sijamski blizanci, vjeđe sklopljene kao da spavaju, ona je izgledala kao Dunja, a on kao Mazalo.

I bili su, doista.

- Znači, pomirili su se — jednostavno je rekla Šonja.

I jesu. A evo kako je to bilo. Mazalo se već neko vrijeme motao po kazalištu, maljao prospekte i nastojao da bude što bliže Dunji, a ona naprotiv da bude što dalje od njega. Zvali su je za sitne uloge, da bude četvrta sirena, ili peta sobarica, a ona je htjela igrati princezu i između kulisa pratila svaku predstavu »Bajke s onoga svijeta«.

Sva sreća. Jer, upravo toga prijepodneva kad su limači iz osnovne škole već sjedili u gledalištu, žvakali bombone i čekali početak predstave, kad je dolje u garderobi Mačak nervozno grickao rep, Čarobnjak bacao u koš otrovanu jabuku, Kralj se igrao otoncem prazne puške, a glumac prerušen u Kraljicu s ogromnom vatiranom stražnjicom zurio u zrcalo, dokotrljao se obrasli direktor, pogrbljen od ishijasa, i zavapio:

— Slijepo crijevo! Princeza je već operirana i dobro joj je.

— Znači, otkazujemo predstavu mračno je rekla Kraljica.

Joj, to je neugodnjak jadao se direktor. — Čuj, stari, a da ti izađeš i veliš klincima da nema predstave?

Ane odbila je Kraljica. — Zakaj da mene gađaju košticama?

A kaj se može, onda idem — uputio se direktor prema uskim stepenicama što vode na pozornicu.

- Čekajte, ja ... — umiješala se Dunja
...Ja znam ulogu Princeze napamet.

— Zbilja, stalno visi na predstavama potvrdi Mačak.

— Čuj, Dunja — odmjeri je direktor dobro znaš da ovo nije radio-stanica... Nije sve u tekstu.

Ma znam sve! Pustite me da pokušam.

Direktor prekrije oči rukama. Stajao je tako nekoliko sekundi, zatim provirio kroz prste i još jednom pogledao Dunju, glasno zaridao i zapitao:

— Tko ima aspirin? ...A ti, Dunja, skini se. To jest, obuci se. To jest navuci taj kostim... Jadna djeca, jadna djeca...

Kad je oko podne završila predstava i Dunja dobila pljesak gledališta i čestitke glumaca, direktor je glasno vikao:

Što sam rekao! Ha? A tko joj je dao šansu? Ja? Tko ju je otkrio? Ja! Ha? Tko je ostao hladnokrvan? Ja!

Zatim je otišao prijeko u gostionicu da se uz dva konjaka oporavi od šoka. Dunja se oporavljala u garderobi, sjedila je i drhtala, tek sada svjesna u što se upustila i kako je sve moglo završiti da je pošlo loše. U kutu garderobe stajao je uspravljen veliki vuk s gubicom od poliestera, odjeven u kockasti sako i crne hlače, sa stropa su visjele maske kozlića, iz ladica mirisale šminke i bjelila, iz ormara virili kostimi, s polica našiljeni vršci crvenih čizama, a Dunja je znala da pripada tom svijetu i da će tu ostati, ili ne baš tu, tko zna, možda je čekaju velike uloge u velikim kazalištima.

Uto uđe šarmanтни glumac, s kojim je Mazalo često viđao Dunju, pride joj, lagano je uhvati za bradu i podigne joj glavu.

Svi kažu da si bila izvrsna, Dunja.

- A ti? — upita ga ona, izazovno nasmiješena.

Ti si moja princeza i bez ovoga kostima.

U taj čas se veliki vuk u kutu trgne. Glumac to opazi, ali nije vjerovao očima.

— Što je? — upita Dunja.

— Ma ništa, pričinilo mi se... Znaš što, imam ja svoje veze na Akademiji, sve sami džekovi. Kad su prijemni ispiti?

Početkom lipnja.

Sredit ćemo to ... Za jedan poljubac - nagne se prema njenim usnama, polako, sasvim polako i proračunato, ali u tom času zatuli veliki vuk, zatuli tako grozno i bolno da se čulo preko čitavoga grada Zagreba, sve do Maksimira gdje su pravi vukovi načulili uši, sjeli na stražnje noge, zabacili glave i odgovorili, a Dunja i glumac poskočili od straha i zaprepašteno gledali u čudovište što im se opasno približavalo.

Onda je vuk skinuo masku i bio je Mazalo.

— Mazalo! — drhtavo i bijesno je podvignula Dunja. — Prestani s tim! Ne mogu ni jedan trenutak biti sama!

- Sama možeš — nakesio se Mazalo — ali ne s ovim pajacom.

Koga ti vrijeđaš? — zakorakne glumac prema Vragecu.

Pajac i šmirant! Šmirant! — reče Mazalo. Uostalom, u kazališnom klubu se o tom glumcu i pričalo da je šmirant.

Šmirant je možda i bio, ali ne i mačji kašalj u pitanjima plemenitih vještina, pa se Mazalo uskoro našao na tlu garderobe, kozlići su mu se smješkali sa stropa, krv curila iz rasječene usne, a Dunja je histerično vriskala:

Kako si ga mogao tako jako, životinjo jedna...

Ali Dunja, on je mene... — branio se glumac i pokušao joj prići.

Ne približavaj se! Ni njemu ni meni.

Mazalo je shvatio da se stvari povoljno razvijaju, pa je zato nekoliko puta trznuo rukama i nogama, tiho zakrkljao i sasvim se umirio.

Mazalo... Mazalo, moj Mazalo zapanjeno je šaptala Dunja, klečeći kraj njegove glave.

Kad je čuo »moj Mazalo«, Mazalo je polako otvorio oči, i bolno se nasmiješio.

A, tako je to, djeco ponosno se uspravio glumac. — Pa što ne kažete, ja se znam povući kad vidim da sam suvišan.

I ode on. A Mazalo najednom oživi, pridigne se, privuče Dunjinu glavu i poljubi je, i krv se njegova pomiješa sa šminkom njezinom, i tako se valjda nisu odvajali do tramvaja. Ni u tramvaju. Da.

**ILI KAKO JE LORA PRONAŠLA TATU
BEZ NOGE, UZ IZVJEŠTAJ O PIJANIM
PAVIJANIMA I NACVRCANIM
MAČKAMA**

Kako se negdje u blizini nazirao kraj školske godine, Marina i Dado prionuli su uz knjigu štrebajući udvoje u stanu Marininih roditelja, što je probudilo bijes i pakost zločestoga Bimba, jer se osjećao zapostavljenim i usamljenim. Navijao je sirenu malog vatrogasnog automobila, bubnjao po limenom bubnju, treskao fliperom, kuckao ping-pong lopticom, mijaukao, lajao, grebao, zveckao i zvocao, dok su Marina i Dado pokušavali zapamtiti da je Ante Kovačić umro u 36. godini, daje napisao »Baruničinu ljubav«, »Fiškala«, »U registraturi« i tako dalje.

Dadi je prvom prekipjelo.

Da ga prebijem? — upitao je Marinu gledajući Bimbača zakrvavljenim očima.

Samo se usudi! — podviknuo je Bimbo.

- Moja mama je jača od tvog tate.

A.H je moja cura isto toliko jaka ko i tvoja sestra — odgovori Dado, što je Bimbača zbunilo.

Ma pusti budalu — smirivala je Marina Dado. Dakle, pisao je i pripovijetke, crtice...

Ha, pisao crtice! — smijao se Birnbo.

Ovako nećemo ništa naučiti. Hoćeš da ga...? tiho je upitao Dado Marinu, a kako je sada i njoj bio pun nos brata Bimbača, mirno je kimnula prema ormaru. Ustali su bez riječi, dohvatili zločestog dječaka koji se otimao i vrištao, ali je na kraju propisno uguran u ormar, gdje je još neko vrijeme vrištao i plakao, ali se onda smirio i valjda zaspao, pa su nakon dva sata sasvim zaboravili na njega, a zatim otišli na tenisko igralište kod škole.

Marina je sada opet zavoljela tenis, jer je mogla igrati kad se njoj igralo, a i Dado je uz nju napredovao.

Da su barem oslobodili Bimbača prije no što su izišli.

Jer, Marinini roditelji sastali su Dadine roditelje, i rekli im da je Dado kod Marine, da zajedno uče, pa su Dadini roditelji pošli s Marininim roditeljima u stan Marininih roditelja i ustanovili da nema ni Marine, ni Dade.

A ništa, možda su kod nas rekao je Nosonja.

Nemojte se ljutiti — ispričavala se Marinina majka — bila sam sigurna da su oboje ovdje, pa kad smo se već sastali...

Sigurno ju je Dado nagovorio da negdje odu — zlobno je rekao Marinin tata.

Moram porazgovarati s njim, to učenje s Marinom uopće mi se ne...

- S njim ću ja porazgovarati — prekinuo ga je Nosonja — ako baš treba.

Pa sad — povisila je ton Marinina majka — vaš odgoj...

— Možda nije najbolji — umiješala se i Mira — ali mi barem ne teroriziramo djecu.

— Ah! A mi valjda teroriziramo! — vikao je Marinin otac. — Još ćete pričati okolo da ih kažnjavamo, tučemo, držimo u mračnim sobicama bez hrane!

I baš dok je to govorio, nešto zalupa u ormaru, tako iznebuha i snažno da se svima digla kosa na glavi. A onda se začuo i razgovijetan vapaj:

— Spasite meeeee!

Nosonja je naglo pritrčao i otvorio ormar. Iz ormara je ispao Bimbo, a Mira se nadmoćno nasmiješila i rekla Marininoj majci:

— Nećemo nikome pričati.

Nekako u isto vrijeme hodali su okulist Maks, Bongo i Lora ulicama Rijeke, Lora je sjala od sreće jer more bijaše ljepše od svih opisa mora, a okulist Maks je blistao iz drugih razloga. Njegovo predavanje o operaciji po Bongovim uputama izazvalo je spontan pljesak kolega, a kad ti kolege iskreno plješću, tek tada znaš da si uspio. Je. I zato je sada tražio najbolji riblji restoran, da limače odvede na

školjke i zubaca, i baš je bio na dobrom putu kad se Bongo naglo zaustavio, uhvatio Loru za ruku i povukao je preko ulice.

Na klupici, leđima oslonjen o zid kuće, sjedio je čistač cipela i laštio mokasine mladoga mornara.

Okulist Maks je nekoliko trenutaka stajao, a onda potrčao za Bongom i Lorom. Bongo se zaustavio pred čistačem cipela, uperio prst u njega i rekao djevojčici:

— Lora, ovo je tvoj tata.

Lora se još neko vrijeme smješkala, kao da je sve šala, ali je onda pažljivije pogledala Bonga i vidjela da je njegovo malo, pametno lice smrtno ozbiljno, a kad je Bongo ozbiljan onda je stvar ozbiljna, dakle taj čovjek bez noge bi doista mogao biti njen tata, bez obzira što je njen tata mrtav a ovaj čistač cipela živ.

No, pozdravi ga — gurkao ju je Bongo.

Tada je i čistač podigao glavu, i upitao:

Da vam malo skinem prašinu, klinci?

Ne... — zbunila se Lora - samo sam vas htjela pozdraviti.

Pa, zdravo djevojčice.

Zdravo... tata tiho je rekla Lora.

Čovjek se ukočio.

Što si rekla?

Rekla je: zdravo tata objasni mu Bongo.

To... to je neki nesporazum, djeco uzeo je čistač novac od mornara i pažljivo se

zagledao u Loru. Ili možda... kako se zoveš?

— Lora.

Čovjek je zadrhtao.

— Moja djevojčica se zove Lora, ali ona je slijepa.

— I ja sam bila — gotovo ponosno reče Lora. — Onda me je Maks operirao — pokaže na okulista koji je buljio u njih.

— Istina? — upita čovjek Maksa.

Maks kimne glavom.

— Lora, Lora... — prošapće čovjek i prekrije lice rukama umazanim crvenim, plavim, žutim i smeđim laštilom. Boje mu se razmažu po zaplakanim obrazima. — Lora, Lora... — ponavljao je, a djevojčica mu se približila, stavila mu ruku na gustu, tamnu kosu i bespomoćno gledala Bonga.

— Sve će biti u redu — rekao je Bongo čistaču. — Ali zašto ste se pravili mrtvi?

Ja... kad sam se probudio u bolnici, dao sam krive podatke. Ime i prezime mornara koji je poginuo u istoj eksploziji.

— Ali zašto?! — bio je uporan Bongo.

— Jer sam vidio da nemam nogu. Htio sam nestati, da ne budem nikome na teret. Slijepa kći, a onda još i ja takav... Lora, bože moj, kako lijepu djevojčicu imam — čvrsto je zagrlio malu i ostavio tragove žutog, plavog, smeđeg i crnog laštila na njenoj haljinici. Kad je došao k sebi, shvatio je da se ispovijedao dječaku koji

nema više od pet godina, ni toliko, da mu se obraćao kao odraslom čovjeku. I zato je tiho zapitao Loru:

— A tko ti je taj dječak?

— Bongo — odgovorila je. — Bongo Vragec.

— Nikada nisam vidio ništa slično, a preplovio sam tolika mora.

- Da — potvrdio je Maks. — Samo je jedan Bongo na svijetu.

Kad se vlak ujutro zaustavio na zagrebačkom kolodvoru, Lorina majka se onesvijestila. Uspjela je izmucati samo »Blaž...«, i kapnula.

Navečer je već bila pri punoj svijesti. Zatvorila se u kuću s pronađenim mužem i njih su dvoje razgovarali do kasno u noć. Lora je za to vrijeme bila kod Vragecovih, a Bongo i Štefek prislušivali su ispod prozora. Pola sata prije ponoći, kad je umorna Lora već spavala na kauču, Bongo se vratio i saopćio Vragecovima:

— Ostaje!

— Ne bu više zbrisal — dometnuo je Štefek.

— Je, a ne bi daleko ni stigel s jednom nogom — zaključio je Buce.

— A sada na spavanje! — izderao se Mazalo na klince, jer ga je čekao naporan dan.

I te kako naporan. Znete onaj dan, i one dane, kad maturanti luduju po Zagrebu, kad giljaju skockani ko maškare, pjevaju, urlaju,

trube u trubice, klatare se i lupkaju po krovovima automobila u kojima vozači grizu nokte i ne znaju bi li se smijali ili plakali od jada, znate valjda te dane kad naliveni pavijani i njihove mačke lunjaju u sve manjim skupinama i uglavnom promuklo vrište jer od čitave pjesme znaju samo ono »Gaudeamus igitur«, budući da latinski više nitko ne šljivi, a poneki postaju zreli tek kad im se ispumpa želudac, toga dakle napornog dana sreli su se nacvrncani Mazalo u slikarskoj kuti, s francuskom kapićom na glavi, i nacvrckana Dunja u fol antičkom kostimu, kakti Ifigenija na Aulidi, sudarili su se baš pred Gradskom kavanom i pali jedno drugom u zagrljaj, i spojile su se njihove usne i njihov dah (konjak i travarica), a desilo se te su baš prolazili pripitomljeni Flek i njegova žena gospođa Krištof, pa je gospođa Krištof obratila pažnju svome mužu na razbludni par i rekla:

— No, krasno, trebalo bi ih sve pozatvarati.

— Fuj — pridružio se Flek licemjerno, i ne pogledavši pažljivo tko se to tamo ljubi. — Imaš pravo, srce. A što možeš, krivi su i roditelji. Vidiš, u mojoj porodici se to ne bi moglo dogoditi.

Na nesreću, Mazalo se baš odvojio od Dunje i okrenuo, opazio Fleka i rekao:

— Bok, ujak.

— Ha! — vrisnula je gospođa Krištof i prezrivo pogledala muža. — U tvojoj porodici se to ne bi moglo dogoditi!

**O LUDOJ VJEVERICI, NESRETNJ
DIDONI I ZAŠTO JE ŽANDAR
TRAŽIO MAZALA S
REVOLVEROM U RUCI**

Mira i Dado su zaprepašteno gledali u Nosonju, koji je skakutao po trosjedu i pjevao: »Ja sam mala vjeverica, buci, buci, buc!«

— Hej — rekla je Mira — što ti je?

— Mama, mene ga je strah — povlačio se Dado prema ulaznim vratima.

— Papam samo orahe, hehehehehe... — poskakivao je i dalje Nosonja.

— Dado, tata ti je poludio — zaključila je Mira i podigla telefonsku slušalicu. — Hitna pomoć? — govorila je — ovaj... moj muž... čini se da je... hm ... popustio. Da. Molim? Da li ima temperaturu? Ma ne, misli da je vjeverica. Da. Vjeverica, ona životinja s velikim repom! Da! Dođite odmah, molim vas.

Trebalo im je pola sata, ali su ipak stigli i upucali Nosonji u debelo meso konjsku injekciju za smirenje od koje je prestao skakutati, sklupčao se na trosjedu i utonuo u dubok, vjeveričji san.

Tek kad je Mazalo nazvao oko pola deset navečer, Mira i Dado su skužili u čemu je štos. Nosonjina vesela vjeverica prihvaćena je za zaštitni znak Univerzijade u Zagrebu, toliko se crtež dopao službenom žiriju. A to je značilo dobru kintu, što je Nosonja odmah shvatio ali njegova nestabilna ličnost nije bila pripremljena za takav novčani šok. Pa je pošasavio. Privremeno. Drugoga jutra je već bio normalan, ako se u njegovom slučaju uopće moglo o tome govoriti.

Uopće je taj vrući lipanj bio pun uzbuđenja i prijernih ispita. Dunja je sate i sate provodila pred zrcalom, smijala se, plakala, smješkala, cmoljila, podizala čas jednu čas drugu obrvu, iskušavala izraze lica, od beskrajne tuge do razuzdane radosti, omekšavala usne za ljubavno prepuštanje i otvrdnjavala usta u grču ljubomore, stiskala oči u pakosti, kreveljila se i glumatala, a sve stoga što se htjela upisati na Akademiju za kazalište i film, dok je Mazalo i noću, s džepnom svjetiljkom montiranom na stari šešir, slikao i slikao do zore i nesvijesti, a sve je ispadalo loše, dozlaboga neoriginalno.

Manje su se viđali, tek bi se ponekad našli pred »Zvečkom« i jadali jedno drugom.

— Mazalo, pala bum ko kruška — bila je uvjerena Dunja.

— As čim se misliš ukrcati?

— Probala bum s »Didonom«

— A, to je ona iz »Odiseje« — kimnuo je Mazalo.

— Ne, iz »Eneide«. Kartaška kraljica koju je napustio Eneja.

— Je, nije imala dobre karte — rekao je Mazalo Vragec.

— A1 si ti blesav. Ona je bila kraljica u Kartagi.

— Hm ... Vidiš, ja bih mogao nju naslikati za prijemni ispit. Hoćeš mi pozirati?

— Ako budeš dobar.

— I ako ne budem. Inače šaljem Žandaru onu tvoju sliku.

— Koju!

— Onu bez... — šapne joj Mazalo, a Dunja pocrveni.

— Da se nisi usudio!— vrisnula je i opalila mu prilično jaku pljusku.

Sljedećih dana učila je ulogu i kod kuće, i u staroj kući Vragecovih, u onom istom antičkom kostimu što ga je nosila na maturlnom nacvrcavanju.

Njeni se roditelji još nikako nisu mogli pomiriti s užasnom činjenicom da im se kći sprema za glumački poziv. Koristila je vrijeme kad su bili na poslu, da u miru radi pred svojim ogledalom. »Nevjero«, govorila je gledajući samu sebe, »nadao si se da ćeš sakriti svoj zločin od mene i šutke se odšuljati iz moje zemlje! Zar te moja ljubav, moja...«, zaboravila je tekst i pogledala u knjigu »...moja desnica, moja smrt ne može zaustaviti?«

Desilo se te se Žandar ranije vratio s posla, tiho otključao kao i uvijek, dokoračao na debelim gumenim potplatima u dnevni boravak i zastao. Iz druge sobe dopirali su jecaji njegove Dunje, jedna djevojka je govorila: »Tako ti našeg započetog braka, ja samo želim rok za svoju mahnitu ljubav, želim samo odmor dok se ne naučim svoju sudbinu pojmiti i žaliti. Ako me sada napustiš, samo me smrt čeka. O, slatke uspomene sretnijih dana, uzmite ovaj život od mene, oslobodite me svake nevolje!«

Žandar se strese od jeze. Uto uđe u stan i Dunjina majka, a Žandar joj vikne: — Brzo k Dunji i ne puštaj je s oka. Zatvori prozor da ne skoči. Oduzmi joj remen s hlača i vezice! A ja ću pokazati toj zvijeri!

Uzeo je revolver i istrčao u toplo popodne, a stanovnici Naselka su signalima dogovorenim još u ratu dojavljali jedni drugima da se događa nešto opasno.

Žandar je koračao uskim ulicama Naselka s pištoljem u ruci.

— Ide teksaški rendžer, bilo bu frke kod Vragecovih — oprezno je provirivala konobarica Katica.

- Svi buju oni završili v reštu, Katica rekao je njezin muž, postolar Miško.

— Sigurno je sirotica u drugom stanju. Tak je i onaj najstariji Vravec dopeljal Šonju već kak balonček.

Na nesreću, Mazalo nije čuo signale, čuo je samo kako se vrata s treskom otvaraju, i vidio Žandara s ganom u šapama, iskrivljena lica.

— Ja sam te jednom upozorio, Mazalo Vragec! — viknuo je Žandar kao John Wayne u filmu »Rio Bravo«.

— O... o čemu se radi? — zurio je Mazalo u otvor cijevi službenog revolvera.

— O čemu se radi! O kome se radi! O mojem djetetu koje si hoće oduzeti život radi tebe, klipane!... A što je ovo! A što je ovo! — ugleda Žandar ulje na platnu, a u ulju svoju Dunju napola голу, na boku, na plaži, ruku ispruženih prema pučini i lađi što je odnosila Eneju koji je imao druge planove prijeko u Italiji.

— Tako, huljo! — otkočio je Žandar revolver. Iskoristiti sirotu na sramotu moju, njenu i svoju. Kako je ono rekla Dunja... »tako ti našeg započetog braka« Ha! A sada ćemo ga završiti, tako mi...

Uto Mazalo prevrne štafelaj, štafelaj padne na Žandara, Mazalo skoči kroz otvoreni prozor, a dok se Žandar iskobeljao i pritrčao prozoru, Vrageca slikara više nije bilo na vidiku.

Do jutra ga nije pronašao.

Ujutro je Bucu ponio dvije kante napoja da nahrani svoje nove prasce, izlio ga u kopanju, dvije svinjske glave podigle su se prema njupi, i jedna ljudska. Mazalova.

Je li otišao? — tiho je upitala glava, s napojem u kosi.

Ha? — odskočio je Bucu, a zatim se nasmijao i viknuo:

Mama, opet imamo treće prase!

Nosonja je baš stizao ulicom, da pozove Bonga i Loru na večerašnju predstavu u Domu. Začudeno je promatrao kako prljavi Mazalo preskače daske i rekao:

Mazalo, nije sada vrijeme za svinjarije.

Bongo je bio oduševljen Nosonjinim pozivom. Navečer su se svi nacrtali u Domu kulture, a što i ne bi kad je Nosonja plaćao, sada je imao kinte i razbacivao se, uz neznatnu dozu bahatosti.

— Pet karata rekao je na blagajni. Jednu za normalnog kita, i četiri kratke za limenjake.

Ufurali su se u prvi red slijeva nadesno: Nosonja, Bongo, Lora, Dado i Marina. Pokazalo se da nije uputno sjediti u prvom redu kad se radi o mađioničaru, jer je čarobnjak odjeven u crni frak, s crnim halbcilindrom na glavi, odmah pronašao žrtvu u prvom redu, naravno.

Oprostite, koliko ima sati? upitao je Nosonju.

Nosonja je pogledao na sat, ali sata nije bilo.

— Moja ćuka! — zavapio je.

Kadli, mađioničar posegne u unutrašnji džep svoga fraka i izvuče Nosonjinu uru! Publika je zapljeskala, nasmijala se, a Kumpić se u petom redu nagnuo prema Crnom Džeku i rekao:

— Guzda, uvaj bi nam dubro dušel!

— A sada molim nekoga iz publike — nadmoćno se smješкао mađioničar — da dođe na pozornicu. Ništa neće boljeti, ništa mu neće nestati, samo ću ga malo uspavati...

Dadi sine blistava ideja, pa nešto šapne Bongu. Malom dječaku vragolasto zaiskre oči, i on ustade i uspne se stepenicama na binu.

— Hm, ti si još vrlo malen — oklijevao je mađioničar — ali kad si već tako hrabar, neka ti bude. Molim gledaoce za malo tišine.

Mađioničar se sagnuo, da mu oči budu u istoj ravnini s Bongovim, ispružio je prste — duge, koščate, prema mališanovu licu i stao ponavljati:

— Ti spavaš... ti spavaš...

Bongo ga je gledao mirno, sabrano i vrlo budno, malo se nasmiješio i rekao:

— Ne. Ti spavaš... ti spavaš. Oči ti se sklapaju, baš ti je dobro, ti već spavaš...

Mađioničar je sjeo na stolicu, ispružio noge, zijevnuo i zaspao. Polucilindar mu je spao s glave i otkrio pristojnu ćelu. A publika se smijala i smijala, Bongo se klanjao i slao poljupce Lori, a Kumpić rekao Džeku:

— Guzda, muli je funomen.

Je — priznao je Džek. — Vražji Vrageci!

**KOJIM NA RADOST NAKLADNIKA
ZAVRŠAVA OVA DOSADNA KNJIGA
ŽUTOM TOČKOM NA VRHU PERONA**

Istini za volju, Bongo je u to vrijeme radio i ozbiljnije stvari. Čak i vrlo, vrlo ozbiljne. Kad se uvjerio da je s Lorom sve u redu, malo je zapustio malu i opet se bacio na Cobrin kompjutor, da nastavi tamo gdje je započeo još u dvorcu Mrakovčan.

Da, naime, napokon dobije jasan odgovor nezemaljaca. Sada je bio siguran da postoje, znao je otprilike gdje se nalazi njihov planet, ali ga je ljutilo što su tako tajanstveni, mutavi i tašti.

Što oni misle, takvih liganja ima i na tržnici — bjesnio je, prisjećajući se nejasnih likova na ekranu.

I možda bi ih poslao dođavola da jedne večeri spiker u Dnevniku nije pročitao: »Upravo smo primili vijest da ekspedicija na Mjesec, prva poslije tolikih godina, ima ozbiljnih teškoća. Nakon što se prije nekoliko sati činilo da je kvar na modulu otklonjen, došlo je do

novih problema. Kako u ovom trenutku stvari stoje, modul više nema mogućnosti da se odlijepi od Mjeseca i približi matičnom brodu. Na pomolu je tragedija u svemiru...«

Jadni ljudi — tiho je rekla Šonja.

— Bongo, dođi malo — šapnuo je Cobra Bongecu, izveo ga iz boravka i utrpao u svoju sobu. — Bongo — rekao mu je tamo — ti si već jednom uspostavio vezu s njima, jek da?

— S kim?

— S njima. Bongo, ne pravi se blesav.

— Četiri puta. Rekli su da neće doći. Znaš, mi smo im malo izvan ruke. A1 niš nisu rekli ni o sebi ni inače...

— Sad bi mogli pomoći ljudima na Mjesecu.

— Ne znam. Ak smo im mi izvan ruke, onda im je i Mjesec.

— Pokušaj im objasniti. Možda imaju kakvu bazu jedno pedeset, šezdeset svjetlosnih godina od nas. Čas posla.

Bongo je oklijevao, gurao vrhom palca ionako frntast nosić, češkao se po ušima, stavio je prst u usta i cmoktao, a to je značilo da razmišlja. Onda se odlučio i prišao kompjutoru.

Kad su Vrageci tri dana kasnije opet gledali Dnevnik, Šonja je odahnula. Posada »Siriusa« vratila se sretno na Zemlju, nakon čudesnog spašavanja s površine Mjeseca. U studiju je uz urednika sjedio neki Brlek, stručnjak za astronautiku, i upravo odgovarao na pitanje što se to u stvari dogodilo na Mjesecu.

— Astronauti tvrde da su vidjeli narančastu kuglu. Kugla se spuštala prema njima. Onda više ništa nisu vidjeli, a kad su opet vidjeli onda su vidjeli svoj modul i to ispravan.

— Nevjerojatno, družo Brlek — rekao je urednik, misleći u sebi svoje, to jest da stručnjak za astronautiku ima upravo fantastično bogat rječnik. — Radi li se tu o kontaktu druge vrste?

— Bez sumnje. Nego, nezemaljci su čak po prvi put ostavili ljudima jedan artefakt, statuu nepoznatog porijekla. Stručnjaci pretpostavljaju da predstavlja lik naših posjetilaca, a na dnu su upisane riječi: »Bongu, s ljubavi«. I to, zamislite, na hrvatskom!

— Nevjerojatno. Oni ne znaju engleski! - iskreno se začudio urednik, a Šonja je preplašeno pogledala prema Bongu koji se mirno smiješio Lori i samo se po rumenim ušima moglo zaključiti koliko je uzbuđen.

A Dragec je gledao u sina svoga otvorenih usta. Opet ga je mučila stara sumnja: s kim ga je to prije šest godina prevarila Šonja?

Autora ove knjige muči pak jedna tehnička izvjesnost: nakladnik mu poručuje da malo skрати, pa će autor to i učiniti, ali ne prije no što vam ispriča svršetak, u dva kratka i jednom duljem kadru.

U prvom kratkom kadru Dunja sjedi na padini Cmroka i gricka vlat trave. Gore na cesti zaustavlja se autobus, iz njega izlazi Mazalo,

tiho korača do Dunje, klekne iza nje i govori joj u kosu:

— Položio sam. Primljen sam... A ti?

— Ja ne — žalosno šapće Dunja, no onda podigne ruke i obuhvati mu glavu: — Ali Didona je primljena.

— Položila si! I ti si položila! — shvati Mazalo i pokuša joj pronaći usne svojima iz toga nemogućeg položaja, pa se prevali preko nje, no kako gaje i dalje držala za glavu prevali se i ona preko njega, i tako su se valjali niz padinu i zaustavili tek na dnu jaruge, smijali se i ljubili se, a onda se Mazalo uozbiljio i rekao:

Dobio sam poziv za vojsku.

U drugom kratkom kadru, u kući Vragecovih, Pero, Dragec i Flek pokušavaju uvjeriti Mazala da bi mogao i ne otići u vojsku.

— Zvadi se nekak — govori Pero.

— Zvadi se, zvadi se... a kako? — pita Mazalo.

Pustite ga na miru, nije on za to — govori Dragec.

— Ma odglumi da si poludio — savjetuje Flek. — Idi kod Nosonje na poduku, on je bio deset dana na promatranju.

— Pa da — pridruži se Pero. Bolje deset dana nego godinu dana. Kad se vratiš, Dunju bu ti već neko ...

— Šta! — skoči Mazalo.

Otfural. Znaš kakvi su glumci.

— K vragu — sjedne Mazalo i duboko se zamisli.

U trećem i posljednjem kadru, prilično dugom, na Glavnom kolodvoru u Zagrebu ljudi čekaju vlakove.

U krupnom planu nalazi se krupna dama sa sitnim psom. Kraj njenih nogu je omanji kovčeg. Ispod reklame za »Lipički studenac« došaptavaju se Crni Džek i Kumpić. Kumpić se odvaja od Džeka, prilazi dami i veli joj:

— Juj, kak slutki cucuk.

Dama se nasmiješi, pomalo fon obn kak bi rekli stari Zagrepčani, a Kumpić nastavlja razgovor:

Kulko je štur cucuk?

— Godinu dana — kaže krupna dama.

Uto se prišulja Crni Džek s velikim kovčegom u ruci. Velikim ali praznim. Ne sasvim. U praznoj utrobi velikog kovčega nalaze se hvataljke. Džek prekriva velikim praznim kovčegom mali puni kovčeg, hvataljke hvataju mali kovčeg i kad Džek podigne veliki kovčeg, malog kovčega više nema, a uskoro ni Džeka.

Kumpić se ljubazno pozdravi s damom i hita za Džekom. Odmiču dvadesetak metara, a onda čuju vrisak krupne dame preko čitavog perona:

— Moj kofer! Lopovi!

Džek i Kumpić mirno koračaju dalje, ali nakratko zastanu, iznenađeni. Ispred jednoga vagona stoji gotovo pola Naselka i pola Nebodera, svi Vrageci i smogovci uopće, pa čak i Dunjini starci.

Da, to Mazalo odlazi u vojsku. Kad je rekao Dunji da ide u Makedoniju, tako se rasplakala kao da je rekao da ide u Sibir.

— Burno te zvali Mazalo Makedonski zafrkavao se Nosonja. — Još ti samo fali Bukefal.

— Bu on kefal, bu — promrmlja Buce, ali i na njegovom debelom, uglavnom nepomičnom licu vidjelo se da žali za Mazalom.

I njega buju — rekao je Cobra.

— Mazalo, mogu ja u staru kuću? — pitao je Štefek.

— Ma baš me briga — odmahnuo je Mazalo. Bio je loše volje i nije skidao oči s Dunje. Svi su mu ostali išli na živce.

Pazi, neprijatelj nikada ne spava upozoravao ga je budući tast, sigurnosni Žandar.

Zato ga je lako prepoznati. Po podočnjacima — zezao se Nosonja.

Piši mi što ti treba — rekla je majka Mazalu, a Bongo dvosmisleno: — Mazalo, bit ćemo u vezi. Javit ću ti se za pet dana. Oko ponoći.

Tek tada se Mazalo prvi put osmjehnuo, iz prometnog ureda izišao je čovjek s crvenom

šapkom i regrut se stresao u sebi, eto sada će čovjek s crvenom šapkom dati znak daje stigao kraj dječastva i nitko to i ništa više ne može izmijeniti. Što će ga dočekati kad se vrati? I tko?

Dunja?

Njene su zamućene oči govorile: »Da, ja ću te čekati, budalo«. No tko zna što će biti za mjesec ili dva.

A kog vruga da čovjek misli tako daleko naprijed. Marš.

Vlak je krenuo, Mazalo je uskočio, stajao je na stepenicama i mahao dok Dunja nije postala sitna žuta točka na vrhu perona.

SADRŽAJ

Poglavlje prvo	
U KOJEMU SAZNAJEMO DA JE FRANJO TAHI BIO CRVENKAPICA PREMA NOSONJI OD MRAKOVČANA I MOKRICA	5
Poglavlje drugo	
U KOJEMU SE POŽUDNO GUTA MORTADELA I LUK. A ČEŠNJAK STAVLJA POD JASTUK	13
Poglavlje treće	
O ^DEBELOM PADOBRANCU I KRČAGU KOJI STOJI NA RAMENU DOK SE NE RAZBIJE.....	20
Poglavlje četvrto	
U KOJEMU SE POJAVLJUJE BARUN VAMPIR I NEKI POZNATI LOPOVI. A SVEMIRCI ŠUTE KAO ZALIVENI	28
Poglavlje peto	
U KOJEMU SE OTKRIVA TAJNA VEZA FLEKA I DŽEKA, UZ NEKE RIBIČKE I NEKE BRAČNE PRIČE	35
Poglavlje šesto	
O NOVIM SVINJARIJAMA U MRAKOVČANU ILI KAKO JE RUŽIČASTO PRASE OTKRILO MAJSTORE	42
Poglavlje sedmo	
U KOJEMU NOSONJA I BONGO RJEŠAVAJU TEST INTELIGENCIJE, S RAZLIČITIM USPJEHOM	49
Poglavlje osmo	
O SVRŠETKU LJETA I POČETKU ŠKOLE, O AMBICIOZNYM FOSILIMA ILI KAKO SU OD MARINE HTJELI STVORITI MARTINU	53
Poglavlje deveto	
U KOJEMU SAZNAJEMO ŠTO SU FLEK I PERO PISALI PO ZIDOVIMA I DA MAZALO NIJE DOBAR PREMA DUNJI	60
Poglavlje deseto	
U KOJEMU SE GOVORI O OPSADI KUČE VRAGECOVIH I JEDNOMŽALOSNOM NESPORAZUMU	67

Poglavlje jedanaesto	
O MORALNIM DVOJBAMA JEDNOGA SLONA I KAKO JE KUMPIĆ DOBIO JAJE U OKO	74
Poglavlje dvanaesto	
O DJEVOJČICI KOJA NIKADA NIJE VIDJELA RUŽU I KAKO SU ŠTAKORI DOSTOJANSTVENO ODBILI OPTUŽBU	80
Poglavlje trinaesto	
U KOJEMU KUMPIĆ DOBIVA SOK OD KOBASICE. A CRNI DŽEK I NOSONJA PO JEDNU ŠLJIVU... 86	
Poglavlje četrnaesto	
O "ZNAČAJNOJ I NEOBIČNOJ VEZI BONGA I LORE. O ČAROLIJI NA HRPI PIJESKA I ZNAMENITOM NASTUPU SVEZNAJUČEG NOSONJE	95
Poglavlje petnaesto	
U KOJEMU SE MLATI GUMENI LIMUN I TRESKA PO ČELAVOJ LUBENICI. A MAZALO OSTAJE BEZ MAČKE	106
Poglavlje šesnaesto	
U KOJEMU ŽANDAR SAZNAJE STRAŠNU ISTINU O SVOJOJ KČER1. I KAKO JE OČNI LIJEČNIK IZBI 1..IIO OCI	114
Poglavlje sedamnaesto	
U KOJEMU SE SADE SADNICE I DADO. A STARI CUCAK VRTI FILM ŽIVOTA I SUSREĆE PROZIRNOG PAPIRUSA	120
Poglavlje osamnaesto	
U KOJEMU SAZNAJEMO JE LI LORA PROGLEDALA I KAKO JE VISOKI BRKONJA ZAVIO KOCKARNICU U CRNO	127
Poglavlje devetnaesto	
O "KRALJICI S VATIKANOM STRAŽNJIČOM I SIJAMSKIM BLIZANCIMA U TRAMVAJSKOJ PRIKOLICI.....	135
Poglavlje dvadeseto	
ILI KAKO JE LORA PRONAŠLA TATU BEZ NOGE, UZ IZVJEŠTAJ O PIJANIM PAVIJANIMA I NACVRČANIM MAČKAMA	141
Poglavlje dvadeset i prvo	
O LUDOJ VJEVERICI. NESRETNJOJ DIDONI I ZAŠTO JE ŽANDAR TRAŽIO MAZALA S REVOLVEROM U RUCI	149

Hrvoje Hitrec / SMOGOVCI I STRAŠNI BONGO

Izdavač: IP AUGUST CESAREC

Zagreb, Prilaz JA 57

Za izdavača: Dragan Milković

Recenzenti: Ivan Kušan i Dubravka Ugrešić

Korektor: Marilka Krajnović

Likovna oprema: Nenađ Dogan

Tehnički urednik: Franjo Profeta

ISBN 86-393-0040-2

Tisak: *Vjesnik*

Avenija bratstva i jedinstva 4, Zagreb, 1990.

